

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων – Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών – Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων – Πανεπιστημίου Πειραιώς

Διδρυματικό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

**«ΤΟΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ»**

Ακαδημαϊκό Έτος 2016-2017

**«Η συμμετοχή των γυναικών σε αιρετές θέσεις
στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού»**

ΠΟΛΥΜΝΙΑ ΜΠΑΝΑ
(Αριθμός Μητρώου : 3033201605316)

Κομοτηνή, Φεβρουάριος 2019

**Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese
Department of Economics – Democritus University of Thrace
Department of Economics – Aristotle University of Thessaloniki
Department of Business Administration – University of Piraeus**

**Interuniversity Interdepartmental
Master Program in
«LOCAL AND REGIONAL GOVERNMENT AND
DEVELOPMENT»**

Academic Year 2016-2017

**«The women’s participation in elective offices
in the greek Local Government of A’ Grade»**

POLYMNIA G. BANA
(Student’s Record No. : 3033201605316)

Komotini, February 2019

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Με την παρούσα δήλωση:

1. Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα ότι η διπλωματική εργασία που σας καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, δεν παραβιάζει τα δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία.
2. Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη του/ης συγγραφέα/ως και ο/η επιβλέπων/ουσα, οι εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις.

Ο/Η δηλών/ούσα

.....
(Υπογραφή)

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Στον πατέρα μου, Γιώργο

Στη μητέρα μου, Νίκη

Στον Τάσο

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω, από καρδιάς, τον Επιβλέποντα Καθηγητή μου, κ. Θωμά Πουφινά, Επίκουρο Καθηγητή στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, για το αμέριστο ενδιαφέρον και την πολύτιμη καθοδήγησή του στην εκπόνηση αυτής της εργασίας.

«Η συμμετοχή των γυναικών σε αιρετές θέσεις στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού»

Σημαντικοί Όροι

Δημοκρατία είναι το πολίτευμα, όπου η εξουσία πηγάζει από τον λαό, ασκείται από τον λαό και υπηρετεί τα συμφέροντα του λαού. ("government of the people, by the people, for the people", Αβραάμ Λίνκολν στην ιστορική ομιλία του στο Γκέτεσμπουργκ, κατά τη διάρκεια του Αμερικάνικου Εμφυλίου, 1863).

Διακρίσεις κατά των γυναικών είναι κάθε διαχωρισμός, εξαίρεση ή περιορισμός που βασίζεται στο φύλο και που έχει σαν αποτέλεσμα ή σκοπό να διακυβεύσει ή να καταστρέψει τη με βάση την ισότητα ανδρών και γυναικών αναγνώριση, απόλαυση ή άσκηση από τις γυναίκες, ανεξαρτήτως της οικογενειακής τους κατάστασης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και αστικό τομέα ή σε κάθε άλλο τομέα (Άρθρο 1 της Σύμβασης για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών των Ηνωμένων Εθνών).

Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών/Ισότητα των Φύλων: γυναίκες και άνδρες είναι ελεύθεροι/-ες να αναπτύξουν τις προσωπικές τους δεξιότητες και επιλογές, χωρίς τους περιορισμούς που καθορίζονται από αυστηρούς έμφυλους ρόλους και συμβατικότητες. Οι διαφορετικές συμπεριφορές, φιλοδοξίες και ανάγκες των γυναικών και των ανδρών συνεκτιμώνται, αξιολογούνται και ευνοούνται ισότιμα. (Μάρη, Ε. και Μπίρμπας, Δ. (2011), *Οδηγός Εφαρμογής Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες*, Εκδόσεις Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, Αθήνα)

Κοινωνία είναι το σύνολο των ανθρώπων που συμβιώνουν σε κάποιον τόπο ή σε μία ιστορική περίοδο και έχει ευρεία (ανθρωπότητα) ή στενή εφαρμογή (ομάδες ανθρώπων στο χώρο και τον χρόνο) ως έννοια. Σε έναν εναλλακτικό ορισμό ως κοινωνία φέρεται η διαρκής στο χρόνο συνεργατική ομάδα, τα μέλη της οποίας ανέπτυξαν οργανωμένα πρότυπα σχέσεων μέσω της διαρκούς αλληλεπίδρασής τους.

Πολιτική είναι η δραστηριότητα μέσω της οποίας οι άνθρωποι ορίζουν, τηρούν και τροποποιούν τους γενικούς κανόνες βάσει των οποίων ζουν (Heywood, A. (2006), *Εισαγωγή στην Πολιτική*, εκδόσεις Πόλις, Αθήνα).

Προκατάληψη είναι η στάση που υιοθετούμε απέναντι σε μια ομάδα ανθρώπων και βασίζεται στο στερεότυπο που έχουμε για αυτήν. Είναι, δηλαδή, μια γνώμη ή άποψη η οποία έχει σχηματιστεί κατά έναν μη αντικειμενικό/επιστημονικό τρόπο. Συχνά σχηματίζεται ως έλλειψη πληροφόρησης ή μειωμένης αντίληψης. Μια κλασική πηγή προκατάληψης είναι η αντιμετώπιση ατόμων ως αντιπροσωπευτικών δειγμάτων των ομάδων στις οποίες ανήκουν, όπως εθνικές, ηλικιακές, φύλου και άλλες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή (1998), *100 λέξεις για την ισότητα, Γλωσσάριο όρων σχετικών με την ισότητα ανδρών και γυναικών*, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλλες).

Στερεότυπο είναι οι αντιλήψεις που έχουμε ως αποτέλεσμα προκαταλήψεων απέναντι σε άτομα, ομάδες και ιδέες. Είναι, δηλαδή, ένα σύνολο πεποιθήσεων που αφορούν σε προσωπικά χαρακτηριστικά μιας ομάδας ανθρώπων, τα οποία, ωστόσο, δεν ανταποκρίνονται πάντα στην πραγματικότητα. Σε σχέση με το φύλο, τα στερεότυπα φύλου είναι οι αντιλήψεις που έχουμε και οι στάσεις που υιοθετούμε, αναφορικά με την ταυτότητα των ανδρών και γυναικών. Οι έννοιες «στερεότυπο» και «προκατάληψη», παίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή μας, αφού επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο και τους γύρω μας, τον τρόπο που διαμορφώνουμε την κρίση και τη συμπεριφορά μας και, εν τέλει, τον τρόπο που συμπεριφερόμαστε σε άτομα που ανήκουν σε συγκεκριμένες ομάδες. Με δεδομένο ότι οι αποφάσεις που λαμβάνουμε σε σχέση με τα άτομα αυτά, επίσης επηρεάζονται, σημαίνει ότι οι δύο αυτές έννοιες, κατά την εφαρμογή τους, μπορούν να αποτελέσουν αφετηρία για διακριτική μεταχείριση (Μάρη, Ε. και Μπίρμπας, Δ. (2011), *Οδηγός Εφαρμογής Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες*, Εκδόσεις Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών, Αθήνα)

Φεμινισμός είναι μια συλλογή κοινωνικών θεωριών, πολιτικών κινήσεων και ηθικών φιλοσοφιών, σε μεγάλο βαθμό παρακινούμενη από ή αναφερόμενη σε εμπειρίες γυναικών, ιδιαίτερα σε σχέση με την κοινωνική, πολιτική και οικονομική τους κατάσταση. Ως κοινωνικό κίνημα, ο φεμινισμός εστιάζεται κατά πολύ στον

περιορισμό ή εξάλειψη της φυλετικής ανισότητας και στην προώθηση των δικαιωμάτων, των συμφερόντων και των ζητημάτων των γυναικών στην κοινωνία.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία προσεγγίζει και πραγματεύεται το βαθμό συμμετοχής των γυναικών σε αιρετές θέσεις στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού, δηλαδή σε θέσεις Δημοτικών Συμβούλων και Δημάρχων στους ελληνικούς Δήμους, οι οποίοι έχουν, συνταγματικά και νομοθετικά, ως βασική αποστολή τους, τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

Ειδικότερα, η παρούσα εργασία θέτει ως κεντρικό ζήτημα την ιδιαιτέρως περιορισμένη και μειοψηφική συμμετοχή των γυναικών σε αιρετές θέσεις στη σύγχρονη ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού, όπως αυτή προκύπτει ευθέως από τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν στις δημοτικές εκλογές στη χώρα μας κατά το έτος 2014, σε συνδυασμό με τα συμπεράσματα της Μελέτης Περίπτωσης του Δήμου Δράμας, αντιπροσωπευτικού παραδείγματος ενός σημερινού, μεσαιού από άποψη πληθυσμού, έκτασης και δυνατοτήτων, Δήμου της ελληνικής περιφέρειας, τα οποία αναλύονται και αξιολογούνται στα πλαίσια της παρούσας εργασίας.

Έτι περαιτέρω, κύριος σκοπός της εργασίας είναι, επίσης, να καταδείξει και αναλύσει τις βασικότερες αιτίες για την εν λόγω ιδιαιτέρως συρρικνωμένη συμμετοχή των γυναικών, να καταδείξει και αναλύσει την αναγκαιότητα ενίσχυσης της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής, ως συνταγματική επιταγή, κοινωνική επιταγή, επιταγή του δημοκρατικού πολιτεύματος της χώρας μας αλλά και επιταγή του ίδιου του θεσμού της ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού καθώς και να καταδείξει και αναλύσει τους τρόπους (μέτρα και δράσεις) για την ενθάρρυνση και ενδυνάμωση της γυναικείας αυτής συμμετοχής.

«The women's participation in elective offices in the greek Local Government of A' Grade»

Terms – Definitions

Democracy is the regime in which the power derives from the people, is exercised by the people and serves the interests of the people ("government of the people, by the people, for the people", Abraham Lincoln at his historic speech during the Civil War, 1863).

Discriminations against women are every exclusion or limitation based on gender that has as a result or purpose to undermine or destroy the based on the equality between men and women recognition, enjoyment or exercise by the women, regardless of their family status, of the human rights and fundamental liberties in the social, cultural and urban domain or in any other domain (Article 1 of the United Nations' Convention for the Effacement of Discriminations against Women).

Equality between men and women/Gender Equality: women and men are free to develop their personal skills and choices without the limitations that are defined by strict gender roles and conventions. The different behaviours, ambitions and needs of women and men are appreciated, valued and favoured equally (Mari, E. and Birbas, D. (2011), Implementation Guide of the European Chart for Gender Equality in the Local Societies, Editions of General Secretariat for Gender Equality of the Ministry of Internal Affairs, Athens)

Society is the total of people that co-exist in a certain place or an historic period and has a wide meaning (humanity) or a narrow meaning (groups of people in space and in time) as a definition. According to an alternative definition, as society is held up the continuous in time cooperative group which members have developed organized relation models through their constant interaction.

Politics is the activity through which people define, obey or modify the general rules based on which they live (Heywood, A. (2006), *Introduction to Politics*, Polis Editions, Athens)

Prejudice is the attitude that we adopt towards a group of people and is based on a stereotype that we have for it. That is, it is an opinion or a view that has been formed in a non-objective/non-scientific way. Often it is formed as a result of lack of information or limited perception. A classic source of prejudice is to regard individuals as representative of the groups they belong, as national groups, age groups, gender groups or other (European Committee (1998), *100 Words for Equality, Glossary of terms relative to equality between men and women*, European Communities' Official Editions Service, Brussels)

Stereotype is the views we have as a result of prejudices against individuals, groups of people or ideas. That is, it is a total of beliefs regarding personal characteristics of a group of people which do not always correspond to reality. In regard to gender, the gender stereotypes are the views we have and the attitudes we adopt regarding the identity of men and women. The terms “stereotype” and “prejudice” play an important role in our life, given that they influence, to a large extent, the way we understand the world and the people around us, the way we form our judgement and behaviour and the way we behave to individuals that belong to certain groups. Given that the decisions we make in regard to these individuals are also influenced, that means that these two terms may become, in terms of their application, the starting-point in discriminatory treatment (Mari, E. and Birbas, D. (2011), *Implementation Guide of the European Chart for Gender Equality in the Local Societies*, Editions of General Secretariat for Gender Equality of the Ministry of Internal Affairs, Athens)

Feminism is a collection of social theories, political movements and ethical philosophies, to a large extent deriving from or referring to women's experience, particularly in regard to their social, political and economic situation. As a social movement, feminism focuses on the limitation or the effacement of the gender inequality as well as the advancement of women's rights interests and issues in the society.

Abstract

This thesis approaches and deals with the extent of women's participation in elective offices in the greek Local Government of A' Grade, that is the elective offices of Municipal Councillors and Mayors in the greek Municipalities which constitutionally and legislatively have as their main mission the management of local affairs.

In particular, this dissertation raises the central question of the particularly limited participation of women in the elective offices of the contemporary greek Local Government of A' Grade, as it results directly from the statistical data regarding the municipal elections in our country of 2014, in combination with the conclusions of the Case Study of the Municipality of Drama, a representative example of a contemporary, medium in terms of population, size and potential, Municipality of the greek territory, which are analyzed within the framework of this dissertation.

Furthermore, the main purpose of this dissertation is to demonstrate and analyze the main causes for this dwindled female participation, to demonstrate and analyze the necessity of support of the female participation in question as a constitutional command, a social command, a command of the democratic regime of our country as well as a command of the institution of the Local Government of A' Grade itself and to demonstrate and analyze the means (measures and actions) for the encouragement and the strengthening of this female participation.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη

Abstract

Κατάλογος Διαγραμμάτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα σήμερα	1
1.1 Εισαγωγή	1
1.2 Στατιστικά στοιχεία Δημοτικών Εκλογών 2010 και 2014.....	1
1.3 Ανακεφαλαίωση.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Σύντομη Ιστορική Αναδρομή της Αναγνώρισης του Δικαιώματος του Εκλέγειν και Εκλέγεσθαι στις Ελληνίδες Γυναίκες.....	4
2.1 Εισαγωγή	4
2.2 Η πορεία για τη θεσμική κατοχύρωση του δικαιώματος ψηφίζουν και ψηφίζεσθαι των γυναικών στην Ελλάδα	4
2.3 Ανακεφαλαίωση.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Αιτίες για την ιδιαίτερος μειωμένη συμμετοχή των Γυναικών σε Αιρετές Θέσεις στην Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού.....	7
3.1 Εισαγωγή	7
3.2 Ιστορικο-κοινωνικές, εκπαιδευτικές, οικονομικές και πολιτικές αιτίες	7
3.3 Ανακεφαλαίωση.....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Αναγκαιότητα ενίσχυσης της συμμετοχής των Γυναικών, σε Αιρετές Θέσεις, στην Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού.....	13
4.1 Εισαγωγή	13
4.2 Η ενίσχυση της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής ως επιταγή του ελληνικού Συντάγματος	14
4.3 Η ενίσχυση της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής ως επιταγή της Ελληνικής κοινωνίας	16
4.4 Η ενίσχυση της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής ως επιταγή της Δημοκρατίας	17
4.5 Η ενίσχυση της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής ως επιταγή της ίδιας της ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού.....	19
4.6 Ανακεφαλαίωση.....	23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Τρόποι Αντιμετώπισης της Μειωμένης Συμμετοχής των Γυναικών στην Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού.....	25
5.1 Εισαγωγή	25
5.2 Θετικά μέτρα υπέρ των υποψηφίων γυναικών στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού.....	26
5.3 Δράσεις υπέρ της ευαισθητοποίησης αλλά και εμπύχωσης των ελληνίδων γυναικών για την ενεργό συμμετοχή τους στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	28
5.4 Ανακεφαλαίωση.....	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Μελέτη Περίπτωσης: Δήμος Δράμας.....	31
6.1 Εισαγωγή	31
6.2 Εισαγωγικά στοιχεία.....	31
6.3 Στοιχεία Δημοτικών εκλογών στο Δήμο Δράμας από το έτος 1952 έως σήμερα ..	32
6.3.1 Δημοτικές εκλογές της 21-11-1954.....	32
6.3.2 Δημοτικές εκλογές της 5-4-1959.....	34
6.3.3 Δημοτικές εκλογές της 5-7-1964.....	35
6.3.4 Δημοτικές εκλογές της 30-3-1975.....	36
6.3.5 Δημοτικές εκλογές της 15-10-1978 (Α΄ φάση) και της 22-10-1978 (Β΄ φάση).....	37
6.3.6 Δημοτικές εκλογές της 17-10-1982.....	38
6.3.7 Δημοτικές εκλογές της 12-10-1986 (Α΄ φάση) και της 19-10-1986 (Β΄ φάση).....	39
6.3.8 Δημοτικές εκλογές της 14-10-1990 (Α΄ φάση) και της 21-10-1990 (Β΄ φάση).....	40
6.3.9 Δημοτικές εκλογές της 16-10-1994 (Α΄ φάση) και της 23-10-1994 (Β΄ φάση).....	41
6.3.10 Δημοτικές εκλογές της 11-10-1998 (Α΄ φάση) και της 18-10-1998 (Β΄ φάση).....	42
6.3.11 Δημοτικές εκλογές της 13-10-2002.....	43
6.3.12 Δημοτικές εκλογές της 15-10-2006.....	44
6.3.13 Δημοτικές εκλογές της 7-11-2010 (Α΄ φάση) και της 14-11-2010 (Β΄ φάση).....	45

6.3.14 Δημοτικές εκλογές της 18-5-2014 (Α΄ φάση) και της 25-5-2014 (Β΄ φάση)	46
6.4 Συμπεράσματα	47
6.5 Ανακεφαλαίωση.....	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Υφιστάμενος σήμερα Βαθμός Συμμετοχής των Γυναικών, ως Εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων και Δημάρχων, στο Σύνολο των Δήμων της Χώρας, Σύμφωνα με τα Αποτελέσματα των Δημοτικών Εκλογών του Έτους 2014.....	55
7.1 Εισαγωγή	55
7.2 Εκλεγμένες γυναίκες Δημοτικές Σύμβουλοι στις δημοτικές εκλογές του έτους 2014.....	56
7.2.1 Δήμοι με το υψηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημοτικών Συμβούλων, ανά Περιφέρεια	56
7.2.2 Δήμοι με το χαμηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημοτικών Συμβούλων, ανά Περιφέρεια	60
7.2.3 Συμπεράσματα.....	64
7.3 Εκλεγμένες γυναίκες Δήμαρχοι στις δημοτικές εκλογές του έτους 2014	66
7.3.1 Υποψηφιότητες και εκλογή γυναικών Δημάρχων, ανά Περιφέρεια	66
7.3.2 Συμπεράσματα.....	75
7.4 Ανακεφαλαίωση.....	76

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: Επίλογος	78

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	80

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	88

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 6.1: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25.....	33
Διάγραμμα 6.2: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	33
Διάγραμμα 6.3: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25.....	34
Διάγραμμα 6.4: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων Δράμας ΑΝΑ ΦΥΛΟ	34
Διάγραμμα 6.5: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25.....	35
Διάγραμμα 6.6: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	35
Διάγραμμα 6.7: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25.....	36
Διάγραμμα 6.8: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	36
Διάγραμμα 6.9: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25.....	37
Διάγραμμα 6.10: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	37
Διάγραμμα 6.11: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25.....	38
Διάγραμμα 6.12: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	38
Διάγραμμα 6.13: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25.....	39
Διάγραμμα 6.14: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	39
Διάγραμμα 6.15: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25.....	40
Διάγραμμα 6.16: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	40
Διάγραμμα 6.17: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25.....	41
Διάγραμμα 6.18: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	41
Διάγραμμα 6.19: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 35.....	42
Διάγραμμα 6.20: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	42
Διάγραμμα 6.21: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 35.....	43
Διάγραμμα 6.22: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	43
Διάγραμμα 6.23: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 27.....	44
Διάγραμμα 6.24: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	44
Διάγραμμα 6.25: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 33.....	45
Διάγραμμα 6.26: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	45
Διάγραμμα 6.27: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 33.....	46
Διάγραμμα 6.28: Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ	46
Διάγραμμα 6.29: Υποψήφιοι Δήμαρχοι Δράμας ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 42	48

Διάγραμμα 6.30: Θέσεις Δημοτικού Συμβούλου ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 412	48
Διάγραμμα 6.31: Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στα εκάστοτε Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας.....	49
Διάγραμμα 6.32: Μέσος όρος εκλεγμένων γυναικών ανά δεκαετία στα Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας	51
Διάγραμμα 6.33: Μέσος όρος εκλεγμένων γυναικών ανά δεκαετία στα Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας (χρονόγραμμα).....	51
Διάγραμμα 6.34: Θητείες εκλεγμένων γυναικών στα Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας.....	53
Διάγραμμα 7.1: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι στους Δήμους με το υψηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών, ανά Περιφέρεια	58
Διάγραμμα 7.2: Ποσοστά εκλεγμένων γυναικών στους Δήμους με το υψηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημοτικών Συμβούλων, ανά Περιφέρεια	59
Διάγραμμα 7.3: Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι στους Δήμους με το χαμηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών, ανά Περιφέρεια	62
Διάγραμμα 7.4: Ποσοστά εκλεγμένων γυναικών στους Δήμους με το υψηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημοτικών Συμβούλων, ανά Περιφέρεια	63
Διάγραμμα 7.5: Πλήθος Δήμων της Ελληνικής Επικράτειας ανά ποσοστό Εκλεγμένων Γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο	65
Διάγραμμα 7.6: Δήμοι με το υψηλότερο και χαμηλότερο ποσοστό Εκλεγμένων Γυναικών σε Δημοτικό Συμβούλιο.....	66
Διάγραμμα 7.7: Ποσοστά γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων.....	72
Διάγραμμα 7.8: Ποσοστά εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων	73
Διάγραμμα 7.9: Ποσοστά εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων	74
Διάγραμμα 7.10: Υποψήφιοι για τη θέση του Δημάρχου στους 325 Δήμους της Ελληνικής Επικράτειας.....	75
Διάγραμμα 7.11: Εκλεγμένοι Δήμαρχοι στους 325 Δήμους της Ελληνικής Επικράτειας.....	76

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΗΜΕΡΑ

1.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει μία ευσύνοπτη αναφορά στην κατάσταση όπως αυτή έχει διαμορφωθεί και ισχύει σήμερα στη χώρα μας, όσον αφορά **στο βαθμό συμμετοχής των γυναικών σε αιρετές θέσεις στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού** και, συγκεκριμένα, σε θέσεις Δημοτικών Συμβούλων στο σύνολο των Δήμων της ελληνικής επικράτειας,

Ειδικότερα δε, θα γίνει αναφορά **στην ιδιαιτέρως συρρικνωμένη και μειοψηφική συμμετοχή** των γυναικών σε αιρετές θέσεις Δημοτικών Συμβούλων στη σημερινή ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού, όπως αυτή προκύπτει ευθέως από τα **στατιστικά στοιχεία** που αφορούν στις δημοτικές εκλογές που διεξήχθησαν στη χώρα μας κατά τα έτη 2010 και 2014.

1.2 Στατιστικά στοιχεία δημοτικών εκλογών 2010 και 2014

Θα πρέπει να επισημανθεί εισαγωγικά, στο παρόν σημείο, ότι οι ελληνικοί Δήμοι, οι οποίοι ανέρχονται, μετά την εφαρμογή του **Προγράμματος Καλλικράτης** (Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης», ΦΕΚ, Α', 87/7.6.2010), σε **τριακοσίους είκοσι πέντε (325) συνολικά** σε όλη την ελληνική επικράτεια, έχουν ως **βασική αποστολή και αρμοδιότητά τους**, όπως ρητώς ορίζεται **στο άρθρο 75 παρ. 1** υπό τον τίτλο «Αρμοδιότητες» του ισχύοντος **Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων** (Ν. 3463/2006 - ΦΕΚ, Α΄, 114/8-6-2006) αλλά και **στο άρθρο 102 παρ. 1** υπό τον τίτλο «Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης» του ίδιου του ισχύοντος **ελληνικού Συντάγματος**, τη διεύθυνση και ρύθμιση των υποθέσεων της τοπικής κοινωνίας

καθώς και τη συνεχή προάσπιση, προαγωγή και βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας (δηλαδή, των δημοτών-κατοίκων τους), με απώτερο σκοπό την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής τους, τουτέστιν έχουν ως βασική αποστολή και αρμοδιότητά τους **τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων**, στις οποίες η συμμετοχή των γυναικών αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας εργασίας και, ειδικότερα, ο βαθμός συμμετοχής αυτών, αντικείμενο του παρόντος κεφαλαίου.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της τελευταίας **απογραφής του έτους 2011** στη χώρα μας, **οι γυναίκες** στην Ελλάδα αποτελούν την **πλειοψηφία**, δηλαδή είναι περισσότερες από το μισό συνολικό πληθυσμό και, συγκεκριμένα, ανέρχονται σε **5.484.000** έναντι **5.303.690 ανδρών** (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ).

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που εκτίθενται στο **Δεύτερο Ενημερωτικό Σημείωμα** (Μάιος 2016) του Παρατηρητηρίου Ισότητας των Φύλων της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Ι.Φ.) του Υπουργείου Εσωτερικών, το οποίο αφορά στο θεματικό πεδίο **“Γυναίκες στα Κέντρα Λήψης Αποφάσεων”** και παρουσιάζει στατιστικά στοιχεία για τη **συμμετοχή ανά φύλο στα πολιτικά κέντρα λήψης αποφάσεων** (ήτοι, εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, εθνικές εκλογές, περιφερειακές εκλογές και δημοτικές εκλογές), όσον αφορά, συγκεκριμένα, **τα ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ανά φύλο** σε επίπεδο ελληνικής επικράτειας, στις **δημοτικές εκλογικές αναμετρήσεις των ετών 2010 και 2014** :

Στις **δημοτικές εκλογές του έτους 2010**, το ποσοστό γυναικών που εκλέχθηκαν Δημοτικοί Σύμβουλοι στο σύνολο των Δήμων της ελληνικής περιφέρειας ανέρχεται σε **16,10 %** και, αντιστοίχως, το ποσοστό ανδρών σε **83,90 %**, πανελλαδικώς. Ενώ, στις **δημοτικές εκλογές του έτους 2014**, το ποσοστό γυναικών που εκλέχθηκαν Δημοτικοί Σύμβουλοι στο σύνολο των Δήμων της ελληνικής περιφέρειας ανέρχεται σε **18,10 %** και, αντιστοίχως, το ποσοστό ανδρών σε **81,90%**, πανελλαδικώς.

Όπως επισημαίνεται δε, στο εν λόγω **Δεύτερο Ενημερωτικό Σημείωμα** (Μάιος 2016): *«...διαπιστώνεται η χαμηλή “συμμετοχή” των γυναικών.»*

1.3 Ανακεφαλαίωση

Από τα ως άνω παρατιθέμενα επίκαιρα στατιστικά στοιχεία, καταδεικνύεται, ανάγλυφα, ότι, 65 και πλέον έτη μετά τη θεσμική (νομική-τυπική) αναγνώριση στις γυναίκες του θεμελιώδους πολιτικού δικαιώματος (του εκλέγειν και) του εκλέγεσθαι στις τοπικές (αυτοδιοικητικές) εκλογές με το Ν. 2159/1952 (ΦΕΚ, Α΄, 23), όπως θα εκτεθεί στο αμέσως επόμενο κεφάλαιο, η συμμετοχή των γυναικών, σε αιρετές θέσεις, στην ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, εξακολουθεί να είναι, στην πραγματικότητα, μία **ισχνή μειοψηφία**..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΚΛΕΓΕΙΝ ΚΑΙ ΕΚΛΕΓΕΣΘΑΙ ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

2.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει μία ευσύνοπτη αναφορά στην ιστορική διαδρομή που διανύθηκε για την απόκτηση-κατάκτηση, από τις γυναίκες, του δικαιώματος του εκλέγειν (ενεργητικό δικαίωμα ψήφου) και, πρωτίστως, εν προκειμένω, του δικαιώματος του εκλέγεσθαι (παθητικό δικαίωμα ψήφου), στη χώρα μας.

Ειδικότερα, θα γίνει αναφορά στην ιστορική εξέλιξη των νομοθετικών ρυθμίσεων αλλά και των διεκδικήσεων των ιδίων των ελληνίδων γυναικών για τη θεσμική αναγνώριση και κατοχύρωση του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι αυτών.

2.2 Η πορεία για τη θεσμική κατοχύρωση του δικαιώματος ψηφίζουν και ψηφίζεσθαι των γυναικών στην Ελλάδα

Το 1844, συνήλθε η Α΄ Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου και ψηφίσθηκε το **πρώτο Σύνταγμα** του επίσημα αναγνωρισμένου ελληνικού κράτους, το οποίο όριζε, στο άρθρο 3 αυτού, ότι : «*Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου*», παραλείποντας να

κάνει οποιαδήποτε αναφορά στον υπόλοιπο πληθυσμό της Ελλάδας, δηλαδή τις Ελληνίδες.

Περαιτέρω, **τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα**, ξεκίνησε ο αγώνας για τη συμμετοχή των γυναικών στη μόρφωση, την εργασία και τα πολιτικά τεκταινόμενα της χώρας. Το έτος 1887, διατυπώθηκε, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, το σύνθημα «**Ψήφος στη Γυναίκα**», στην «Εφημερίδα των Κυριών», την οποία εξέδιδε η **Καλλιρρόη Παρρέν-Σιγανού**, μετέπειτα ιδρύτρια του Λυκείου των Ελληνίδων.

Με το τέλος του **Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου**, σε πολλές δυτικές χώρες κατοχυρώθηκε η γυναικεία ψήφος και το γεγονός αυτό συνετέλεσε καθοριστικά ούτως ώστε οι γυναίκες, στην Ελλάδα, να διεκδικήσουν, μαχητικά, πολιτική ισότητα με τους άνδρες. Κατά την περίοδο του μεσοπολέμου, οι σχετικές συζητήσεις εντάθηκαν δημοσίως. Μάλιστα, η διεκδίκηση της ισότητας των δύο φύλων και της χορήγησης πολιτικών δικαιωμάτων στις γυναίκες οδήγησε στη σύσταση γυναικείων οργανώσεων, ως εκφραστών των εν λόγω διεκδικήσεων, όπως το Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων (1908), ο Σοσιαλιστικός Όμιλος Γυναικών (1919) και ο Σύνδεσμος υπέρ των Δικαιωμάτων της Γυναίκας (1920). Ο τότε πρωθυπουργός της χώρας, Δημήτριος Γούναρης, τοποθετήθηκε υπέρ και υποσχέθηκε δημοσίως τη χορήγηση δικαιώματος ψήφου στις γυναίκες και, **το 1921**, υπέβαλε, στη Βουλή των Ελλήνων, σχετική πρόταση, η οποία, όμως, δεν ευδοκίμησε, προκαλώντας ιδιαίτερος έντονες έως βίαιες συζητήσεις και αντιδράσεις των ανδρών εκπροσώπων αλλά και, γενικότερα, πολλών πολέμιων της ιδέας.

Η πρόταση για την χορήγηση ψήφου στις γυναίκες υποβλήθηκε εκ νέου, στη Βουλή των Ελλήνων, **το 1924**, χωρίς, όμως, να ευδοωθεί, ενώ, μετά από έξι ακόμη έτη διαμάχης, **στις 5 Φεβρουαρίου 1930**, με τον τότε νόμο περί δήμων και κοινοτήτων, υπερψηφίσθηκε τελικά και αναγνωρίστηκε μόνο το δικαίωμα του εκλέγειν στις Ελληνίδες, υπό μεγάλους, όμως, περιορισμούς, δεδομένου ότι ίσχυε μόνο για τις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές και αφορούσε μόνο στις εγγράμματες γυναίκες, δηλαδή, στις γυναίκες που γνώριζαν ανάγνωση και γραφή, οι οποίες είχαν συμπληρώσει το 30ο έτος της ηλικίας τους (όταν, σημειωτέον, το 70% του τότε γυναικείου πληθυσμού άνω των 30 ετών ήταν αγράμματες).

Έτσι, για πρώτη φορά στην ιστορία του τόπου, οι ελληνίδες γυναίκες άσκησαν το πολιτικό δικαίωμα του εκλέγειν και ψήφισαν, έστω και υπό τους ως άνω επαχθείς όρους, στις δημοτικές εκλογές της **11ης Φεβρουαρίου 1934**. Λίγο αργότερα, όμως, **το 1936**, η δικτατορία του Μεταξά κατάργησε το εν λόγω δικαίωμα ψήφου των γυναικών στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές.

Περαιτέρω, η πλήρης κατοχύρωση των πολιτικών δικαιωμάτων των γυναικών, δηλαδή τόσο του δικαιώματος του εκλέγειν όσο και του δικαιώματος του εκλέγεσθαι στις κοινοτικές, τις δημοτικές αλλά και τις βουλευτικές εκλογές, έλαβε χώρα στην Ελλάδα, **το έτος 1952**, με το Νόμο 2159, ο οποίος ψηφίσθηκε στις 7 Ιουνίου 1952. Οι Ελληνίδες ψήφισαν, για πρώτη φορά, σε δημοτικές εκλογές στις **21 Νοεμβρίου 1954**, ενώ σε βουλευτικές εκλογές, στις 19 Φεβρουαρίου του 1956.

2.3 Ανακεφαλαίωση

Μετά από διεκδικήσεις δεκαετιών, οι οποίες ξεκίνησαν ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα και επιτάθηκαν με τη λήξη του Α΄ Παγκόσμιο Πολέμου, οι ελληνίδες γυναίκες απέκτησαν πλήρη πολιτικά δικαιώματα, δηλαδή απέκτησαν τόσο το δικαίωμα του εκλέγειν όσο και του δικαίωμα του εκλέγεσθαι στις βουλευτικές εκλογές και, ιδία, εν προκειμένω, στις δημοτικές και πάλαι ποτέ κοινοτικές εκλογές, μόλις **το έτος 1952**, δηλαδή μόλις στα μέσα του 20ου αιώνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΙΤΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΕ ΑΙΡΕΤΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ

3.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στις κυριότερες αιτίες που προξενούν την ιδιαίτερος συρρικνωμένη και μειοψηφική συμμετοχή των γυναικών, σε αιρετές θέσεις, στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, στη χώρα μας.

Ειδικότερα, θα αναλυθούν και αξιολογηθούν οι σημαντικότεροι αποθαρρυντικοί, ανασταλτικοί και αποτρεπτικοί παράγοντες που συνιστούν κωλύματα και λειτουργούν καθ' όλα αρνητικά και αποτρεπτικά στην ενεργό και ενισχυμένη ανάμειξη και συμμετοχή των γυναικών στις πολιτικές διαδικασίες, τα κέντρα λήψης αποφάσεων και την άσκηση δημόσιας εξουσίας και δη, εν προκειμένω, σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού, στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

3.2 Ιστορικο-κοινωνικές, μορφωτικές, οικονομικές και πολιτικές αιτίες

Η De Beauvoir (1949), στο εμβληματικό έργο της «Le Deuxième Sexe (Το Δεύτερο Φύλο)», το οποίο αποτελεί θεμελιώδες έργο-ορόσημο για την εξέλιξη της φεμινιστικής σκέψης και του αγώνα για τη γυναικεία χειραφέτηση, υπογράμμισε ότι, στα πλαίσια του πατριαρχικού συστήματος οργάνωσης της κοινωνίας καθώς και των καθιερωμένων διαδικασιών και μηχανισμών του, η γυναίκα προσδιορίζεται ως ο κοινωνικός «Άλλος», δηλαδή αυτός που δεν είναι «Ανδρας», δηλαδή ως «δεύτερο

φύλο», ενώ, έτι περαιτέρω, υποστήριξε ότι ουσιώδη όρο της γυναικείας καταπίεσης και υποτέλειας αποτελεί η περιχαράκωση των γυναικών στον «βιολογικό» τους ρόλο (δηλαδή, στην αναπαραγωγή του ανθρώπινου είδους, τη μητρότητα, την ανατροφή παιδιών και την φροντίδα του οίκου). Η De Beauvoir, στο βιβλίο της αυτό, παρουσίασε την ταυτότητα της γυναίκας ως ένα κοινωνικό κατασκευάσμα που συντηρεί συγκεκριμένες σεξουαλικές σχέσεις εξουσίας, αναδεικνύοντας την αντίληψη του φύλου ως ενός προϊόντος ιστορικών διεργασιών κοινωνικής κατασκευής και πολιτισμικής δράσης, προσέγγιση η οποία συνοψίζεται, με τον πλέον εύγλωττο τρόπο, στο διάσημο πλέον αφορισμό της «**Δεν γεννιέσαι γυναίκα, γίνεσαι**».

Περαιτέρω, η **Abdela** (2005) επισημαίνει **έξι (6) ανασταλτικούς-αποτρεπτικούς παράγοντες**, οι οποίοι συνιστούν εμπόδια για την ενασχόληση των γυναικών με την πολιτική και κωδικοποιούνται, επιγραμματικά, στους εξής :

- (α) έμφυλα στερεότυπα, προκαταλήψεις και συμπεριφορές,
- (β) δημιουργία ανδρικών δικτύων, από τα οποία αποκλείονται οι γυναίκες,
- (γ) έλλειψη χρηματοοικονομικής στήριξης λόγω δυσχερέστερης πρόσβασης των γυναικών σε σχετικά κονδύλια,
- (δ) έλλειψη αυτοπεποίθησης,
- (ε) έλλειψη χρόνου λόγω αυξημένων υποχρεώσεων που απορρέουν από τον θεωρούμενο «κοινωνικό ρόλο» των γυναικών
- (στ) εμπόδια σταδιοδρομίας.

Έτι περαιτέρω, η **Παντελίδου-Μαλούτα** (2014) εστιάζοντας στην πασιφανή αριθμητική ανισότητα που υπάρχει μεταξύ ανδρών και γυναικών (και, ευνοήτως, σε βάρος των γυναικών) στις δομές και τα κέντρα λήψης πολιτικών αποφάσεων, επισημαίνει **τρεις (3) κατηγορίες παραγόντων** που λειτουργούν αποτρεπτικά και εμποδίζουν την απρόσκοπτη ανάμειξη και συμμετοχή των γυναικών στην ενεργό πολιτική διαδικασία, οι οποίοι έχουν συνοπτικά ως εξής:

(1) Δομικοί παράγοντες, οι οποίοι αφορούν και ανάγονται στον θεσμοθετημένο διαχωρισμό μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού χώρου, τον ανδροκεντρισμό της

οργάνωσης και διάρθρωσης της κοινωνίας και τον συνακόλουθο σεξισμό των προτύπων σχέσεων και ρόλων των δύο φύλων όπως αυτά αναπαράγονται.

(2) Παράγοντες οι οποίοι σχετίζονται με τον εγγενή ανδροκεντρισμό της ίδιας της πολιτικής διαδικασίας, όπως αυτός εκφράζεται στη λειτουργία των - παραδοσιακά ανδροκρατούμενων- κομμάτων, τη στελέχωσή τους και την πολιτική τους αλλά ακόμη και σε επίπεδο εκλογικού συστήματος.

(3) Οι αναστολές των ιδίων των γυναικών, των οποίων η διαπαιδαγώγηση τις ωθεί να προτάσσουν το ιδιωτικό έναντι του δημοσίου και να ταυτίζουν το δημόσιο-πολιτικό με το ανδρικό φύλο, να αμφισβητούν τις ίδιες τις ικανότητές τους αλλά και να τοποθετούν τις επιθυμίες, επιδιώξεις και φιλοδοξίες τους, σε δεύτερη μοίρα.

Από τον συνδυασμό όλων των προεκτεθέντων συνάγονται ευθέως, ως συμπεράσματα αναφορικά με τις βασικές αιτίες για την ιδιαίτερος μειωμένη συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική διαδικασία και, εν προκειμένω, στην ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, τα εξής :

Κατ' αρχάς, **οι διαχρονικά ανδροκεντρικές και, κατ' ακολουθίαν, ανδροκρατούμενες (πατριαρχικές) συγκρότηση, διάρθρωση και δομή της κοινωνίας,** ως οργανωμένου συνόλου συμβίωσης των ανθρώπων, **από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα,** οι οποίες **εδράζονται** στην παραδοσιακή **διάκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών και, κατ' ουσίαν, στη διχοτόμηση των δύο φύλων,** ως βασικών κοινωνικών κατηγοριών, **σύμφωνα με τη «φύση» και τον** εξ αυτής απορρέοντα **«βιολογικό» ρόλο** εκάστου εξ αυτών, αποτελούν τη **βασική αιτία** για την ιδιαίτερος συρρικνωμένη και μειοψηφική μέχρι σήμερα ανάμειξη και συμμετοχή των γυναικών, γενικά, στον χώρο της ενεργούς πολιτικής διαδικασίας και της άσκησης δημόσιας εξουσίας σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό) και με όλους τους τρόπους συμμετοχής και ειδικότερα, εν προκειμένω, ως αιρετών στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Ειδικότερα δε, **η εν λόγω διχοτόμηση των δύο φύλων,** ως θεμέλιο και κυρίαρχο συστατικό στοιχείο αυτής καθαυτής της μακραίωνης φύσης της κοινωνίας ως ανδροκεντρικής και ανδροκρατούμενης, **έγκειται και, συγχρόνως, αναπαράγει και διαιωνίζει, από τη μία πλευρά, τη μονοπωλιακή κυριαρχία του άνδρα,** ως «πρώτου» («δυνατού») φύλου, **στη δημόσια σφαίρα** (δηλαδή στην άσκηση της δημόσιας

εξουσίας) και, από την άλλη πλευρά, **τον αποκλειστικό περιορισμό και την περιχράκωση της γυναίκας**, ως «δεύτερου» («ασθενούς») φύλου, **στην ιδιωτική σφαίρα** (δηλαδή, στην αναπαραγωγή και τη διαίωσιση του ανθρώπινου είδους, τη μητρότητα, την ανατροφή των παιδιών και την φροντίδα του οίκου). Σημειωτέον δε, ότι η εν λόγω διαφοροποίηση και, για την ακρίβεια, **η αντιδιαστολή μεταξύ της δημόσιας και της ιδιωτικής σφαίρας** συνεπάγεται, εξ ορισμού, τη δημιουργία ετερογενών και αυστηρά οριοθετημένων και διακριτών χώρων μέσα στο ίδιο το οργανωμένο σύστημα της κοινωνικής συμβίωσης των ανθρώπων (δηλαδή, της κοινωνίας), ενώ, επιπροσθέτως, σε έκαστο εκ των χώρων αυτών επιβάλλεται, από τα μακράιωνα, παραδοσιακά και στερεοτυπικά, συστήματα αξιών, ιδεών και συμπεριφορών, να δραστηριοποιούνται χωριστά τα δύο φύλα και δη στο μεν δημόσιο (πολιτικό) χώρο οι άνδρες, στον δε ιδιωτικό χώρο οι γυναίκες.

Η προπεριγραφείσα, διαχρονικά **ανδροκεντρική και ανδροκρατούμενη φύση** της οργάνωσης, διάρθρωσης και δομής **της κοινωνίας** στη μέχρι σήμερα πορεία του ιστορικού γίνεσθαι, αντανακλάται, διέπει και χαρακτηρίζει, ευνοήτως, και **όλους τους κοινωνικούς θεσμούς, τις κοινωνικές δυνάμεις και διαδικασίες** που αναπτύσσονται και περιλαμβάνονται στους κόλπους της κοινωνίας αυτής, όπως, μεταξύ άλλων, είναι, εν προκειμένω, **και τα πολιτικά κόμματα**. Κατά συνέπεια, τα **πολιτικά κόμματα** υπήρξαν, από τη γένεσή τους και σ'όλη την πορεία της ιστορικής εξέλιξής τους μέχρι σήμερα, **φύσει ανδροκεντρικά και ανδροκρατούμενα**. Το γεγονός αυτό δημιουργεί για τις γυναίκες, πέραν αυτού καθαυτού του **γενικού μετώπου** της ίδιας της κοινωνίας, και ένα **δεύτερο επιμέρους μέτωπο** επιφύλαξης, καχυποψίας και υποτίμησης σε βάρος τους, το οποίο βρίσκεται στο ίδιο το **εσωτερικό των πολιτικών κομμάτων** και στο οποίο οι γυναίκες θα πρέπει να αγωνισθούν, ταυτόχρονα και παράλληλα, με το εξωτερικό γενικό μέτωπο της κοινωνίας, προκειμένου να επιδιώξουν και επιτύχουν την είσοδό τους και, κυρίως, την επιβίωση και την ανέλιξή τους, στη δημόσια σφαίρα και την πολιτική. **Σε τοπικό επίπεδο** δε, δηλαδή σε επίπεδο συμμετοχής των γυναικών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση Α' Βαθμού και στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, η ανωτέρω νοοτροπία επιφύλαξης, καχυποψίας αλλά και υποτίμησης σε βάρος των γυναικών μεταφυτεύεται στο **εσωτερικό, πλέον, των δημοτικών συνδυασμών**, το οποίο καθ'όλα λειτουργεί, ιδίως εάν ληφθούν υπόψη η υποστήριξη αλλά και η στελέχωση των εκάστοτε δημοτικών συνδυασμών από το τοπικό δυναμικό των πολιτικών

κομμάτων, ως **μικρογραφία του εσωτερικού των πολιτικών κομμάτων** και, ως εκ τούτου, οι γυναίκες θα πρέπει, και πάλι, να αγωνισθούν, ως εκτέθηκε ανωτέρω, για την είσοδό τους και, κυρίως, για την επιβίωση και την ανέλιξή τους στη δημόσια σφαίρα της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Πλην όμως, σε κάθε περίπτωση, ο **διμέτωπος** αυτός **χαρακτήρας** της προσπάθειας των γυναικών αποδεικνύεται συχνά εξουθενωτικός και, ως εκ τούτου, λειτουργεί γενικά, ακόμη και εκ προοιμίου, ως ιδιαίτερος **αποθαρρυντικός, ανασταλτικός και, εν τέλει, αποτρεπτικός παράγοντας** για την ενεργό και με αξιώσεις ανάμειξη και ενασχόλησή τους στην πολιτική διαδικασία, κεντρική ή τοπική.

Περαιτέρω, **μία άλλη βασική αιτία** για την ιδιαίτερος περιορισμένη γυναικεία συμμετοχή αποτελεί το ότι **οι εν λόγω**, εκ της ως άνω διάκρισης-διχοτόμησης των δύο φύλων απορρέουσες, **παραδοσιακά στερεοτυπικές αντιλήψεις, ιδέες και συμπεριφορές απέναντι στις γυναίκες** αφομοιώνονται, εσωτερικεύονται και, εν τέλει, **ενσωματώνονται**, από τους άνδρες (και τα αγόρια) και, κυρίως, από τις ίδιες τις γυναίκες (και τα κορίτσια), ως βασικές κοινωνικές κατηγορίες, οι οποίες αμφότερες εξακολουθούν, εν πολλοίς, στα πλαίσια της ελληνικής κοινωνίας, να **γαλουχούνται, διαπλάθονται και διαπαιδαγωγούνται**, και δη εξ απαλών ονύχων, τόσο από τους διαχρονικά κατεστημένους κοινωνικούς θεσμούς (οικογένεια, εκπαίδευση, πολιτισμό) όσο και από τους νεόκοπους (σύγχρονους), πλην όμως επιδραστικότερους για τη διαμόρφωση της κοινής γνώμης και της συλλογικής συνείδησης, κοινωνικούς θεσμούς (μέσα μαζικής ενημέρωσης και μέσα κοινωνικής δικτύωσης), στην από μέρους τους εξοικείωση, αποδοχή, εμπέδωση και υιοθέτηση (δηλαδή, με μία λέξη, στην από μέρους τους **εσωτερίκευση**) των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων καθώς και των κοινωνικά κατασκευασμένων τρόπων συμπεριφοράς και προτύπων ζωής και, ειδικότερα, εν προκειμένω, του εν λόγω περιχαρακωμένου, «κοινωνικά κατασκευασμένου» και «πολιτισμικά προκαθορισμένου» ρόλου των γυναικών στη σφαίρα της οικιακής οικονομίας και της ιδιωτικής ζωής και, κατ'ακολουθίαν, στην από μέρους τους πρόταξη, ως ιεραρχικού συστήματος αξιών, ιδεών και προτεραιοτήτων καθώς και ως μοντέλου συμπεριφοράς και τρόπου ζωής, του **ιδιωτικού** και δη του **οικογενειακού** έναντι (και σε βάρος) του **δημόσιου** και του **συλλογικού**.

Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι, στην ελληνική κοινωνία, αφενός σημειώθηκαν, τις τελευταίες δεκαετίες, σημαντικά βήματα εξέλιξης και προόδου που επέτρεψαν στις

γυναίκες να εισέλθουν δυναμικά στην αγορά εργασίας και αφετέρου ο κοινωνικός θεσμός της οικογένειας βρίσκεται πάντα στο επίκεντρο του συστήματος κοινωνικών αξιών και κατέχει την πρωτοκαθεδρία στη συλλογική συνείδηση του ελληνικού λαού. Υπό τις προπεριγραφείσες αυτές συνθήκες, οι γυναίκες, στην ελληνική κοινωνία, εξακολουθούν, κατά κανόνα, να επωμίζονται, παράλληλα με την εργασιακή τους απασχόληση, την αποκλειστική ανατροφή των παιδιών και την φροντίδα του οίκου. Ως εκ τούτου, ως **μία ακόμη βασική αιτία** για την εν λόγω ιδιαίτερος μειωμένη συμμετοχή των ελληνίδων γυναικών στη δημόσια ζωή και, εν προκειμένω, στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, η οποία έρχεται να προστεθεί στις ήδη εκτιθέμενες και να επενεργήσει σωρευτικά και συνδυαστικά με αυτές ως ανασταλτικός και αποτρεπτικός παράγοντας της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής, αναδεικνύεται και το προπεριγραφέν γεγονός ότι οι ελληνίδες γυναίκες είναι, ως επί το πλείστον, συγχρόνως εργαζόμενες, σύζυγοι, μητέρες και νοικοκυρές, δηλαδή **οι ελληνίδες γυναίκες αναλαμβάνουν και συνδυάζουν, στη ζωή τους, πολλαπλούς και ταυτόχρονους ρόλους**, επιφορτιζόμενες με τις αυξημένες ευθύνες που οι περισσότεροι και ταυτόχρονοι αυτοί ρόλοι συνεπάγονται και διάγοντας μία καθημερινότητα με υπερεντατικούς και εξαντλητικούς ρυθμούς, η οποία δεν τους επιτρέπει, στην πράξη, να ασχοληθούν, πέραν των ως άνω πολλαπλών υποχρεώσεων και καθηκόντων τους, και με μία δραστηριότητα τόσο χρονοβόρα και απαιτητική όπως είναι τα κοινά και ο χώρος, εν προκειμένω, της τοπικής πολιτικής.

3.3 Ανακεφαλαίωση

Από όσα αναλύθηκαν ανωτέρω στο παρόν κεφάλαιο, καθίσταται σαφές ότι οι αιτίες είναι πολλαπλές και αλληλένδετες μεταξύ τους και, έτι περαιτέρω, ότι είναι ένα σύνθετο σύνολο ιστορικο-κοινωνικών, μορφωτικών, οικονομικών και πολιτικών αιτιών, με προεξάρχουσα την από αρχαιοτάτων χρόνων φύση της ίδιας της κοινωνίας ως ανδροκεντρικής και ανδροκρατούμενης, από την οποία απορρέει η μακραίωνη διχοτόμηση των δύο φύλων και, ειδικότερα, η αποκλειστική κυριαρχία του άνδρα στη δημόσια σφαίρα και ο αποκλειστικός περιορισμός της γυναίκας, στην ιδιωτική σφαίρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ, ΣΕ ΑΙΡΕΤΕΣ ΘΕΣΕΙΣ, ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ

4.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο θα αναλυθεί η **αναγκαιότητα ενδυνάμωσης** της ανάμειξης και συμμετοχής των γυναικών, σε αιρετές θέσεις, στη σύγχρονη ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού, από περισσότερες απόψεις και οπτικές γωνίες.

Ειδικότερα δε, θα αναλυθεί και καταδειχθεί ότι η εν λόγω ενισχυμένη γυναικεία συμμετοχή αποτελεί **συνταγματική επιταγή**, δηλαδή ρητή επιταγή του ιδίου του ελληνικού Συντάγματος σε μία σειρά άρθρων του τα οποία θα αναλυθούν διεξοδικώς κατωτέρω, **κοινωνική επιταγή**, δηλαδή επιταγή της ίδιας της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας, προκειμένου να πραγματοποιηθεί στην πράξη η, εν πολλοίς τυπική μέχρι σήμερα, θεσμική ισότητα των γυναικών και να επέλθει, με βάση την πραγματωμένη αρχή της ισότητας των φύλων (έμφυλης ισότητας), ο εκσυγχρονισμός της ελληνικής κοινωνίας και η ανασυγκρότηση αυτής, **επιταγή του δημοκρατικού πολιτεύματος**, όπως αυτό αναγνωρίζεται και κατοχυρώνεται ως η μορφή του πολιτεύματος της χώρας μας στο άρθρο 1 του ελληνικού Συντάγματος («Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία»), προκειμένου να υπηρετηθεί, ενδυναμωθεί και, εν τέλει, πραγματοποιηθεί η ουσιαστική έννοια της δημοκρατίας, ως συστήματος οργάνωσης της ελληνικής κοινωνίας και, συνακόλουθα, της ελληνικής Πολιτείας, το οποίο εξ ορισμού προϋποθέτει τη συμμετοχή όλων, άρα και των ανδρών και των γυναικών και δη ισόρροπα, στα κέντρα λήψης αποφάσεων και την άσκηση της δημόσιας εξουσίας, και, τέλος, **επιταγή του ιδίου του θεσμού της Τοπικής**

Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού προκειμένου να επιτευχθεί η ανασυγκρότηση και, μέσω αυτής, η ανανέωση της ελληνικής πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

4.2 Η ενίσχυση της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής ως επιταγή του ελληνικού Σύνταγματος

Η ενίσχυση της ανάμειξης και της συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια σφαίρα και τις πολιτικές διαδικασίες, δηλαδή στις δομές, τα κέντρα, τα όργανα και τις θέσεις άσκησης της δημόσιας εξουσίας και λήψης των πολιτικών αποφάσεων και, ειδικότερα, στην προκειμένη περίπτωση, **στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων** (υποθέσεων της τοπικής κοινωνίας), σε **αιρετές θέσεις** (εκλεγμένες Δημοτικοί Σύμβουλοι και Δήμαρχοι) **στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού** (Δήμους), αποτελεί **ρητή συνταγματική επιταγή**, δηλαδή επιτάσσεται ρητώς από το ίδιο το ελληνικό Σύνταγμα.

Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι **στο ελληνικό Σύνταγμα** και, συγκεκριμένα, **στο άρθρο 51 παρ. 3 αυτού**, σύμφωνα με το οποίο καθένας έχει το δικαίωμα να θέτει υποψηφιότητα σε εκλογές (βουλευτικές, περιφερειακές, δημοτικές) με οποιονδήποτε συνδυασμό αυτός επιθυμεί ή ως ανεξάρτητος υποψήφιος, εφόσον, φυσικά, πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει σχετικά το ίδιο το Σύνταγμα και η εκλογική νομοθεσία (όριο ηλικίας, μη στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων λόγω καταδικαστικής απόφασης, ψυχική υγεία), **αναγνωρίζεται και κατοχυρώνεται ρητώς το θεμελιώδες και αναφαίρετο πολιτικό δικαίωμα του εκλέγεσθαι** (παθητικό δικαίωμα ψήφου), του οποίου **άμεση έκφραση, άσκηση και πραγμάτωση** αποτελεί, εν προκειμένω, **η εν λόγω ανάμειξη και συμμετοχή των γυναικών στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, ως αιρετών** (εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων και Δημάρχων), **στην ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση** (Δήμους).

Περαιτέρω, **η ενίσχυση της εν λόγω ανάμειξης και της συμμετοχής των γυναικών**, και δη **ισόρροπα** σε σχέση με τους άνδρες, στη δημόσια σφαίρα και τις πολιτικές διαδικασίες και ειδικότερα, εν προκειμένω, στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, ως αιρετών στην ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, αποτελεί **ρητή**

συνταγματική επιταγή βάσει, πέραν του ανωτέρω άρθρου 51 παρ. 3 περί του πολιτικού δικαιώματος του εκλέγεσθαι, **και του άρθρου 4 παρ. 2** του ελληνικού Συντάγματος, δεδομένου ότι στο άρθρο 4 παρ. 2, στο οποίο ρητώς ορίζεται ότι **«Οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις»**, αναγνωρίζεται και κατοχυρώνεται **η αρχή της ισότητας των δύο φύλων**, η οποία, μάλιστα, λειτουργεί υποστηρικτικά στο εν λόγω δικαίωμα του εκλέγεσθαι.

Έτι περαιτέρω, **η ενίσχυση της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής** αποτελεί **ρητή συνταγματική επιταγή βάσει**, πέραν των ανωτέρω άρθρων 51 παρ. 3 περί του πολιτικού δικαιώματος του εκλέγεσθαι και του άρθρου 4 παρ. 2 περί της αρχής της ισότητας των δύο φύλων, **και του άρθρου 2 παρ. 1** καθώς και του **άρθρου 5 παρ. 1 του ελληνικού Συντάγματος**, δεδομένου ότι με τα εν λόγω δύο άρθρα αναγνωρίζεται και κατοχυρώνεται **το ατομικό δικαίωμα της ελευθερίας του προσώπου** (προσωπικής ελευθερίας υπό ευρεία έννοια). Τα εν λόγω δύο άρθρα περί της αρχής της προσωπικής ελευθερίας, λειτουργούν υποστηρικτικά στο θεμελιώδες πολιτικό δικαίωμα του εκλέγεσθαι των γυναικών, δεδομένου ότι από τον συνδυασμό των νοημάτων τους συνάγεται ευθέως ότι κάθε άνθρωπος, άρα και οι γυναίκες, πρέπει να έχει τη δυνατότητα να πράττει και δραστηριοποιείται αδέσμευτος, ανάλογα με τις ικανότητες του και για την προαγωγή των συμφερόντων του, υλικών και ηθικών, να διαπλάθει αυτοβούλως την προσωπικότητά του και, κυρίως, να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας και δη, εν προκειμένω, να συμμετέχει στην τοπική πολιτική ζωή και δράση.

Και, πρωτίστως, **η ενίσχυση της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής** αποτελεί **ρητή συνταγματική επιταγή** σύμφωνα με **τη δημοκρατική αρχή και την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας**, οι οποίες αμφότερες αναγνωρίζονται και κατοχυρώνονται **στο άρθρο 1 του ελληνικού Συντάγματος** περί της μορφής του ελληνικού πολιτεύματος και, ως εκ τούτου, αμφότερες προσδιορίζουν και εξειδικεύουν τη μορφή του ισχύοντος στην Ελλάδα πολιτεύματος (Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας) και για τις οποίες θα γίνει λόγος διεξοδικότερα κατωτέρω.

4.3 Η ενίσχυση της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής ως επιταγή της ελληνικής κοινωνίας

Η ενίσχυση της ανάμειξης και συμμετοχής των γυναικών, σε αιρετές θέσεις (εκλεγμένες Δημοτικοί Σύμβουλοι και Δήμαρχοι), στην **ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση** (Δήμους), αποτελεί **κοινωνική επιταγή**, δηλαδή **επιτάσσεται από την ίδια τη σύγχρονη ελληνική κοινωνία**, το οποίο, εν πρώτοις, καθίσταται απολύτως ευεξήγητο εάν όχι αυταπόδεικτο, εάν ληφθεί υπόψη το αντικειμενικό γεγονός ότι **οι γυναίκες αποτελούν, σήμερα, την πλειοψηφία του πληθυσμού** της χώρας μας, ως ήδη εκτέθηκε ανωτέρω.

Περαιτέρω, πέραν του ως άνω καθαρά ποσοτικού-πλειοψηφικού κριτηρίου, η εν λόγω ενισχυμένη συμμετοχή των γυναικών αποτελεί επιτακτική ανάγκη της ίδιας της σημερινής ελληνικής κοινωνίας στο όνομα του **εκσυγχρονισμού** της και της έτι περαιτέρω **προόδου** της, δεδομένου ότι, όπως ήδη εκτέθηκε διεξοδικώς ανωτέρω, παρά την τυπική (συνταγματική-θεσμική) αναγνώρισή της, η ισότητα των φύλων δεν αποτελεί ακόμη εμπεδωμένη και γενικευμένη πραγματικότητα στην καθημερινή ζωή της ελληνικής κοινωνίας και δεν εφαρμόζεται, με πληρότητα, στους πλέον νευραλγικούς τομείς αυτής (πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό), αλλά, αντιθέτως, άνδρες και γυναίκες δεν απολαμβάνουν, στην πράξη, τα ίδια δικαιώματα καθόσον εξακολουθούν να υφίστανται, μέχρι σήμερα, πολλές και ποικιλόμορφες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές ανισότητες σε βάρος των γυναικών (όπως, μισθολογικές σε βάρος τους διαφορές ή/και η υπό συζήτηση πολιτική υποεκπροσώπησή τους).

Σημειωτέον δε, ειδικότερα, ότι η αναγκαιότητα ενισχυμένης συμμετοχής των γυναικών σε αιρετές θέσεις (εκλεγμένες Δημοτικοί Σύμβουλοι και Δήμαρχοι) στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού (Δήμους), αναδεικνύεται σε καθοριστικής σημασίας για **τη γενικότερη εκσυγχρονιστική αναδιοργάνωση και ανασυγκρότηση της ελληνικής κοινωνίας με βάση τη θεμελιώδη αρχή της ισότητας των φύλων**, εάν αναλογισθεί κανείς ότι **η πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμοι)**, συνιστώντας το πολιτικο-διοικητικό εκείνο επίπεδο που βρίσκεται εγγύτερα στα ατομικά αλλά και τα συλλογικά υποκείμενα της κοινωνίας και, ως εκ τούτου, διαθέτει εξ ορισμού ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων πολιτικο-διοικητικών επιπέδων (περιφερειακού, εθνικού και

υπερεθνικού) όσον αφορά στον εκσυγχρονισμό και την ανασυγκρότηση αυτής (κοινωνίας), **αποτελεί το καταλληλότερο πεδίο**, ακριβώς λόγω της χωρικής εγγύτητας (τοπικότητας) αλλά και, ταυτοχρόνως, της «συμβολικής εγγύτητας» υπό την έννοια των, ως επί το πλείστον, κοινών αναφορών και κοινών κωδίκων επικοινωνίας που μοιράζονται τα μέλη της ίδιας τοπικής κοινωνίας, σε συνδυασμό και με την καλύτερη γνώση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του τοπικού πληθυσμού και περιβάλλοντος (και, συνακόλουθα, των ισχυουσών κοινωνικών-οικονομικών τοπικών συνθηκών), **για την καταπολέμηση** της διαιώνισης και της αναπαραγωγής των έμφυλων ανισοτήτων, **την εξάλειψη** των στερεοτύπων, των προκαταλήψεων και των προκατασκευασμένων αντιλήψεων και ιδεών στα οποία εδράζονται οι εν λόγω ανισότητες αναφορικά με τη θέση και την κατάσταση των γυναικών καθώς και **για την προώθηση** μίας πραγματικά ισότιμης κοινωνίας στο όνομα της κοινωνικής δικαιοσύνης.

4.4 Η ενίσχυση της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής ως επιταγή της δημοκρατίας

Κατ'αρχάς, εν είδει εισαγωγικής παρατήρησης, αξίζει να αναφερθούμε στην «**Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες**», στην οποία αναγνωρίζεται, ως θεμελιώδης αρχή, ότι **η συμμετοχή των γυναικών**, και δη **η ισόρροπη** σε σύγκριση με τους άνδρες, στη δημόσια σφαίρα και την ενεργό πολιτική διαδικασία και ειδικότερα, εν προκειμένω, στη διεύθυνση και ρύθμιση των υποθέσεων των τοπικών κοινωνιών (διοίκηση των τοπικών υποθέσεων), ως αιρετών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού, αποτελεί κεφαλαιώδους σημασίας προαπαιτούμενο για την **ουσιαστική πραγμάτωση της έννοιας της δημοκρατίας και την επίτευξη της δημοκρατικής κοινωνίας**.

Περαιτέρω, **στο άρθρο 1 του ελληνικού Συντάγματος**, το οποίο φέρει τον τίτλο «**Μορφή του πολιτεύματος**», ορίζεται, επί λέξει, ότι :

«1. Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία.

2. Θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία.

3. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα».

Σημειωτέον ότι ο ανωτέρω συνταγματικός ορισμός της έννοιας της «δημοκρατίας», όπως αυτός προβλέπεται, ειδικότερα, στην παράγραφο 3 του προπαρατεθέντος άρθρου 1 του ελληνικού Συντάγματος, αναλύεται σε τρία επιμέρους συνθετικά μέρη, ως εξής:

- *Η εξουσία πηγάζει από τον λαό.*
- *Η εξουσία ασκείται από τον λαό.*
- *Η εξουσία εξυπηρετεί τα συμφέροντα του λαού.*

Από τον συνδυασμό των ως άνω τριών συστατικών μερών που συνθέτουν αυτή καθαυτή την έννοια της δημοκρατίας και, ιδία, του δεύτερου περί ασκήσεως της εξουσίας από τον λαό, συνάγεται ευθέως ότι η ενισχυμένη, εάν όχι ισόρροπη σε σχέση με τους άνδρες, συμμετοχή των γυναικών στο δημόσιο βίο και στις πολιτικές διαδικασίες και, ειδικότερα, εν προκειμένω, στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ως αιρετών στην ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, αποτελεί αναγκαίο προαπαιτούμενο για **την ουσιαστική πραγμάτωση και εμπέδωση της δημοκρατίας**, ως συστήματος οργάνωσης της κοινωνίας και, συνακόλουθα, της πολιτείας, το οποίο, εξ ορισμού, προϋποθέτει την πρόσβαση στην εξουσία και τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων, όλων, άρα ανδρών και γυναικών.

Περαιτέρω, ο **Τσάτσος (1982)** επισημαίνει ότι **εννοιολογικά και λειτουργικά αλληλένδετη** με την ουσιαστική πραγμάτωση και εφαρμογή της δημοκρατικής αρχής και της, κατά κόρον εκλαμβανόμενης ως ταυτοσήμου περιεχομένου, **αρχής της λαϊκής κυριαρχίας είναι, μεταξύ άλλων, και η αρχή της ισότητας**. Μόνο με τη τήρηση της αρχής της ισότητας, η οποία, μάλιστα, εξ ορισμού εμπεριέχει όσο γίνεται ευρύτερο κύκλο προσώπων που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν (ενεργητικό δικαίωμα ψήφου) και το δικαίωμα του εκλέγεσθαι (παθητικό δικαίωμα ψήφου), αποκτά ουσιώδες νόημα και περιεχόμενο η έννοια της λαϊκής κυριαρχίας και, κατ'ακολουθίαν, η έννοια της δημοκρατικής αρχής.

Συμπερασματικά, με βάση όλα τα προεκτεθέντα, καθίσταται σαφές ότι η ενεργός και όσο γίνεται πιο διευρυμένη συμμετοχή των γυναικών στις ελληνικές δημοτικές

εκλογές ως υποψηφίων Δημοτικών Συμβούλων και Δημάρχων (παθητικό δικαίωμα της ψήφου) και, πολλώ μάλλον, η εκλογή και η συμμετοχή των γυναικών στις αιρετές αυτές θέσεις της ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού ενδυναμώνει την έννοια της λαϊκής κυριαρχίας και, συνακόλουθα, εμβαθύνει και αποτελεί **αναπόσπαστο συστατικό στοιχείο** της ίδιας της έννοιας της δημοκρατίας, του οποίου η απουσία και, για την ακρίβεια, η ελλιπής και πλημμελής παρουσία επιφέρει ένα βαρύτατο πλήγμα στα θεμέλιά της και, έτι περαιτέρω, ότι η ενδυνάμωση της εν λόγω συμμετοχής των γυναικών αποτελεί επιταγή στα πλαίσια λειτουργίας ενός δημοκρατικού πολιτεύματος, καθόσον, κατ'αυτόν τον τρόπο, υπηρετείται και πραγματώνεται η **ουσιαστική έννοια της δημοκρατίας**, ως συστήματος οργάνωσης της κοινωνίας και, συνακόλουθα, της πολιτείας, το οποίο προϋποθέτει τη συμμετοχή όλων στα κέντρα λήψης πολιτικών αποφάσεων και την άσκηση της δημόσιας εξουσίας και, κατ'επέκτασιν, υπηρετείται, ενδυναμώνεται και πραγματώνεται η **αρχή της λαϊκής κυριαρχίας**, αρχή η οποία αποτελεί την πεμπτουσία της έννοιας της δημοκρατίας και συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο του δημοκρατικού πολιτεύματος και, ειδικότερα, όπως ρητώς ορίζεται στην παράγραφο 2 του προπαρατεθέντος άρθρου 1 του ελληνικού Συντάγματος, τον ακρογωνιαίο λίθο του ελληνικού δημοκρατικού πολιτεύματος.

4.5 Η ενίσχυση της εν λόγω γυναικείας συμμετοχής ως επιταγή της ίδιας της ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού

Η ενίσχυση της ανάμειξης και συμμετοχής των γυναικών στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, μέσω **αιρετών θέσεων** (εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων και Δημάρχων) **στην ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμους)**, αποτελεί **επιταγή του ιδίου του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού**, όπως αυτός έχει διαμορφωθεί και ισχύει σήμερα στην Ελλάδα.

Ειδικότερα δε, η εν λόγω ενίσχυση της γυναικείας συμμετοχής αποτελεί επιτακτική ανάγκη για τη σημερινή ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού στο όνομα **της ανασυγκρότησης και, κατ'ακολουθίαν, της ανανέωσής της**, καθόσον εκτιμάται ότι αυτή (ενισχυμένη γυναικεία συμμετοχή) θα συμβάλει σημαντικά, στο μέλλον, προς τη συγκεκριμένη κατεύθυνση, χάρη στο **διαφορετικό τρόπο προσέγγισης**,

χειρισμού και αντιμετώπισης των πραγμάτων που χαρακτηρίζει τις γυναίκες σε σύγκριση με τους άνδρες, τον οποίο αυτές θα κομίσουν και εισφέρουν στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού όσον αφορά, συγκεκριμένα, στις πολιτικές διαδικασίες, τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και, σε τελική αναγωγή, σε αυτό καθαυτό τον τρόπο άσκησης της διοίκησης των τοπικών υποθέσεων. Αναλυτικότερα:

Έρευνα (Childs, S. 2004, *New Labour's Women MPs: Women Representing Women*, εκδόσεις Routledge, UK και Childs, S. 2004, *A Feminised Style of Politics: Women MPs in the House of Commons*, περιοδική έκδοση British Journal of Politics and International Relations, UK, 6: 3-19) έχει δείξει ότι οι αιρετές γυναίκες κομίζουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση διαφορετικό πολιτικό ύφος και διαφορετική δημόσια συμπεριφορά, σε σχέση με τους άνδρες συναδέλφους τους και, έτι περαιτέρω, ότι η ενισχυμένη συμμετοχή των γυναικών, ως αιρετών, στην Τοπική Αυτοδιοίκηση επηρεάζει τον τρόπο καθώς και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και, ως εκ τούτου, τον τρόπο άσκησης της διοίκησης των τοπικών υποθέσεων.

Ειδικότερα:

Έρευνες (Barnes, T. D. 2016, *Gendering Legislative Behavior: Institutional Constraints and Collaboration in Argetnina*, New York: Cambridge University Press, Heidbreder, B., Grasse, N., Ihrke, D. & Cherry, B.D.. 2011, *Determinants of policy conflict in Michigan municipalities*, περιοδική έκδοση State and Local Government Review, USA, 45: 3-13 και Childs, S. 2004 ό.π..) έχουν δείξει ότι οι αιρετές γυναίκες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι, σε σχέση με τους άνδρες συναδέλφους τους, πιο συνεργάσιμες, πιο συζητήσιμες, πιο συναινετικές και λιγότερο συγκρουσιακές με τους αντιπάλους τους, πιο υπομονετικές διαπραγματεύτριες καθώς και υπέρ των συμβιβαστικών λύσεων, όπου κι όποτε αυτές ανακύπτουν.

Περαιτέρω, έρευνες (Holman, M. R. 2016, *Gender, political rhetoric and moral metaphors in state of the city addresses*, περιοδική έκδοση Urban Affairs Review, 52: 501-530, Kathlene, L. 1994, *Power and influence in state legislative policy-making: The interaction of gender and position in committee hearing debates*, περιοδική έκδοση American Political Science Review, USA, 88: 560-576 και Tilly, L.A. & Gurin, P. 1992, *Women, Politics and Change*, εκδόσεις Russell Sage Foundation, New York, USA) έχουν, επίσης, δείξει ότι οι αιρετές γυναίκες στην Τοπική

Αυτοδιοίκηση επιδιώκουν και μετέρχονται περισσότερο, σε σχέση με τους άνδρες συναδέλφους τους, την ανοικτή επικοινωνία, το δημόσιο διάλογο καθώς και την τακτική αλληλεπίδραση με τους δημότες, με σκοπό (αλλά και με αποτέλεσμα) την ενεργότερη ανάμειξη και συμμετοχή αυτών (δημοτών) στις πολιτικές διεργασίες, τις διαβουλεύσεις και, εν γένει, τις διαδικασίες προς λήψη αποφάσεων σχετικά με τις τοπικές υποθέσεις.

Έτι περαιτέρω, έρευνες (**Holman, M. R 2015**, *Women in Politics in the American City*. Philadelphia, PA: Temple University Press, USA και **Holman, M. R 2014**, *Sex and the city: Female leaders and spending on social welfare programs in U.S. municipalities*, περιοδική έκδοση *Journal of Urban Affairs*, USA, 36: 701-715) έχουν, επίσης, δείξει ότι η ενισχυμένη συμμετοχή των γυναικών, ως αιρετών, στην Τοπική Αυτοδιοίκηση επηρεάζει τις αποφάσεις σχετικά με τη σύνταξη των προϋπολογισμών και τη διάθεση των προβλεπομένων κονδυλίων και, συγκεκριμένα, επηρεάζει και προσανατολίζει περισσότερο, σε σχέση με τους άνδρες αιρετούς, υπέρ της ενίσχυσης της χρηματοδότησης προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής καθώς και κοινωνικής μέριμνας και πρόνοιας.

Επιπροσθέτως:

Έρευνες (**Bilimoria, D. 2000**, *Building the business case for women corporate directors*, In R.J. Burke & M.C. Mattis Eds., *Women on corporate boards of directors: International challenges and opportunities: 25-40*, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers και **Eagly, A.H. & Johnson, B.T. 1990**, *Gender and leadership style: A meta-analysis*, περιοδική έκδοση *Psychological Bulletin*, 108: 233-256) έχουν δείξει ότι οι γυναίκες που συμμετέχουν στα διοικητικά συμβούλια ιδιωτικών εταιριών και επιχειρήσεων (και, κατ'αντιστοιχία και αναλογία, στα διοικητικά όργανα, εν προκειμένω, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης) επιδιώκουν, σε σχέση με τους άνδρες συναδέλφους τους, την πιο διεξοδική, πιο λεπτομερή και πιο ενδελεχή συζήτηση των θεμάτων της ημερησίας διάταξης ούτως ώστε αυτή να περιλαμβάνει την παρουσίαση περισσότερων, ποικίλων και διαφορετικών επιχειρημάτων και απόψεων και, κατ'ακολουθίαν, πλευρών και προοπτικών και, ως εκ τούτου, αυτές προκαλούν πιο παραγωγικές συζητήσεις και πιο εποικοδομητικούς διαλόγους μεταξύ των μελών της Διοίκησης στα πλαίσια της λήψης αποφάσεων, οι οποίοι μπορεί να έχουν ως

αποτέλεσμα την εύρεση περισσότερων εναλλακτικών λύσεων και, σε τελική αναγωγή, τη λήψη αποφάσεων υψηλότερης ποιότητας και καταλληλότητας.

Περαιτέρω, έρευνες (**Nielsen, S. & Huse, M. 2010**, *Women directors and board strategic decision making: The moderating role of equality perception*, περιοδική έκδοση *European Management Review* και **Eagly, A. H. & Johannesen-Schmidt, M. C. 2001**, *The Leadership style of women and men*, περιοδική έκδοση *Journal of Social Issues*, 57: 781-797) έχουν, επίσης, δείξει ότι οι γυναίκες που συμμετέχουν στα διοικητικά συμβούλια ιδιωτικών εταιριών και επιχειρήσεων (και, κατ' αντιστοιχία και αναλογία, στα διοικητικά όργανα, εν προκειμένω, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης) είναι περισσότερο ικανές, σε σχέση με τους άνδρες συναδέλφους τους, στο να αποφεύγουν ή να επιλύουν τις διαμάχες, τις διενέξεις και τις συγκρούσεις μεταξύ των μελών της Διοίκησης στα πλαίσια της λήψης αποφάσεων, καθόσον αυτές έχουν την τάση σε μεγαλύτερο βαθμό, σε σχέση με τους άνδρες συναδέλφους τους, να αποδέχονται τις απόψεις των άλλων, τείνοντας, ωσαύτως, περισσότερο, σε σχέση με αυτούς, προς ένα πιο συμμετοχικό τρόπο διοίκησης.

Έτι περαιτέρω, έρευνες (**Eagly, A.H. & Johnson, B.T. 1990**, *Gender and leadership style: A meta-analysis*, περιοδική έκδοση *Psychological Bulletin*, 108: 233-256, **Eagly, A.H., Karau, S.J. & Makhijani, M.G. 1995**, *Gender and the effectiveness of leaders: A meta-analysis*, περιοδική έκδοση *Psychological Bulletin*, 117: 125-145 και **Eagly, A. H. & Johannesen-Schmidt, M. C. 2001**, *The Leadership style of women and men*, περιοδική έκδοση *Journal of Social Issues*, 57: 781-797) έχουν, επίσης, δείξει ότι η συμμετοχή των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια ιδιωτικών εταιριών και επιχειρήσεων (και, κατ' αντιστοιχία και αναλογία, στα διοικητικά όργανα, εν προκειμένω, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης) επαυξάνει κι ενισχύει την εποπτεία και την επίβλεψη που ασκεί η Διοίκηση σε ζητήματα στρατηγικής και στρατηγικού σχεδιασμού και ελέγχου.

Τέλος, μελέτη που διενεργήθηκε από το London Business School (**London Business School 2007**, *Innovative Potential: Men and women in teams*, The Lehman Brothers Centre for Women in Business, UK) έχει δείξει ότι η ισορροπία στη συμμετοχή ανδρών και γυναικών στα διοικητικά συμβούλια ιδιωτικών εταιριών και επιχειρήσεων (και, κατ' αντιστοιχία και αναλογία, στα διοικητικά όργανα, εν προκειμένω, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης) επιτυγχάνει τα καλύτερα δυνατά

αποτελέσματα στους περισσότερους τομείς που οδηγούν στην καινοτομία, καθώς, χάρη στην εν λόγω ισορροπημένη συμμετοχή, τα διοικητικά συμβούλια τείνουν να συζητούν μία ευρύτερη σειρά θεμάτων αλλά και επιλογών και λύσεων και καθίστανται πιο δεκτικά στο να πειραματίζονται, να μοιράζονται τη γνώση και να φέρουν σε πέρας τα καθήκοντά τους.

4.6 Ανακεφαλαίωση

Με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω στο παρόν κεφάλαιο, προσεγγίστηκε και καταδείχθηκε η επιτακτική ανάγκη **ενίσχυσης και ενδυνάμωσης** της συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια σφαίρα και την ενεργό πολιτική διαδικασία και, εν προκειμένω, στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, ως αιρετών (εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων και Δημάρχων) στην ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμους) και, ειδικότερα, αναλύθηκε και αναδείχθηκε ότι η εν λόγω ενισχυμένη γυναικεία συμμετοχή αποτελεί τόσο επιταγή του Συντάγματος (**συνταγματική επιταγή**) όσο και επιταγή της ίδιας της ελληνικής κοινωνίας (**κοινωνική επιταγή**), προκειμένου να πραγματοποιηθεί στην πράξη η, εν πολλοίς τυπική μέχρι σήμερα, συνταγματική και θεσμική ισότητα των γυναικών και να επέλθει, με βάση την πραγματωμένη πλέον αρχή της ισότητας των φύλων, ο ίδιος ο εκσυγχρονισμός της ελληνικής κοινωνίας και η ανασυγκρότηση αυτής, αλλά και **επιταγή του δημοκρατικού πολιτεύματος**, προκειμένου να υπηρετηθεί, ενδυναμωθεί και πραγματοποιηθεί η ουσιαστική έννοια της δημοκρατίας, ως συστήματος οργάνωσης της ελληνικής κοινωνίας και, συνακόλουθα, της ελληνικής Πολιτείας, το οποίο εξ ορισμού προϋποθέτει τη συμμετοχή όλων, άρα και ανδρών και γυναικών και δη ισόρροπα, στη λήψη αποφάσεων και την άσκηση της δημόσιας εξουσίας καθώς και **επιταγή του ίδιου του θεσμού της ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού**, προκειμένου να επιτευχθεί η ανασυγκρότηση και, κατ'ακολουθίαν, η ανανέωσή του, στις οποίες εκτιμάται ότι θα συμβάλει, στο μέλλον, η ζητούμενη ενίσχυση της γυναικείας συμμετοχής, χάρη στο διαφορετικό τρόπο προσέγγισης, χειρισμού και αντιμετώπισης των πραγμάτων και δη όσον αφορά στην άσκηση της δημόσιας (δημοτικής) εξουσίας και τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων που έρευνες έχουν δείξει, ως ήδη εκτέθηκε διεξοδικώς ανωτέρω, ότι χαρακτηρίζει τις αιρετές γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες συναδέλφους τους, τον οποίο η εν λόγω ενισχυμένη γυναικεία συμμετοχή και θα κομίσει και εισφέρει στην

ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση. Εξάλλου, σε κάθε περίπτωση, δέον να επισημανθεί, και ως επισφράγισμα όλων των προεκτεθέντων, το αντικειμενικό γεγονός ότι είναι τουλάχιστον αφοπλιστική, εάν όχι αποστομωτική, υπέρ της ζητούμενης ενίσχυσης της συμμετοχής των γυναικών, ως αιρετών (εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων και Δημάρχων), στην ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμους), η αυταπόδεικτη διαπίστωση ότι κανείς δε διερωτάται αντίστοιχα, αναφορικά με την, εξ αντιδιαστολής υφιστάμενη μέχρι σήμερα, «υπερ-αντιπροσώπευση» των ανδρών: *«Γιατί οι άνδρες στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση;»* ή, ακριβέστερα, *«Γιατί τόσοι άνδρες στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση;»*.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ

5.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στα μέτρα και τις δράσεις που ενδείκνυνται αλλά και επιβάλλονται για την καταπολέμηση της εν λόγω ιδιαίτερας μειωμένης και μειοψηφικής συμμετοχής των ελληνίδων γυναικών, ως αιρετών, στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, δηλαδή στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση της χώρας μας.

Αναλυτικότερα δε, θα γίνει λόγος για το **θετικό μέτρο της ποσόστωσης** που έχει θεσπισθεί από την ελληνική Πολιτεία και ισχύει, από το έτος 2001 και μέχρι σήμερα, στις δημοτικές εκλογές, υπέρ των γυναικών-υποψηφίων Δημοτικών Συμβούλων. Επίσης, θα γίνει αναφορά σε **δράσεις** που ενδείκνυται να οργανώνονται και διεξάγονται, σε συστηματική, τακτική και μόνιμη βάση, από τους αρμόδιους κεντρικούς αλλά και τοπικούς φορείς, προς επίτευξη του εν λόγω σκοπού της ευαισθητοποίησης αλλά και της εμπύχωσης των ελληνίδων γυναικών για την ενεργό ανάμιξη και συμμετοχή τους, ως αιρετών, στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως οι προτεινόμενες, στο παρόν κεφάλαιο, ως τελέσφορες και αποτελεσματικές για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού: (α) διοργάνωση και διεξαγωγή **εκστρατειών διάδοσης, προώθησης και ενημέρωσης**, (β) διοργάνωση και υλοποίηση **εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων, σεμιναρίων, συνεδρίων και ημερίδων** και (γ) σύσταση και λειτουργία **γραφείων συμβουλευτικής στήριξης**.

5.2 Θετικά μέτρα υπέρ των υποψηφίων γυναικών στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού

Σύμφωνα με τον ορισμό του **Οδηγού Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες** (2011), «Θετικά μέτρα/Θετικές δράσεις» είναι τα *«Μέτρα που στοχεύουν ειδικά σε μια κοινωνική ομάδα με πρόθεση να εξαλειφθεί και να εμποδισθεί η διάκριση σε βάρος τους ή να αντισταθμισθούν τα μειονεκτήματα που απορρέουν από υπάρχουσες στάσεις, συμπεριφορές και δομές της κοινωνίας.»*.

Σύμφωνα με την **Παντελίδου Μαλούτα** (1992), η έννοια των θετικών μέτρων εμφανίστηκε και εισήχθη στη νομοθεσία, για πρώτη φορά, στις Ηνωμένες Πολιτείες, το 1964, με την καθιέρωση «θετικών διακρίσεων», δηλαδή με την αναγνώριση ειδικών δικαιωμάτων, υπέρ συγκεκριμένων κατηγοριών κοινωνικών ομάδων, στις οποίες περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, και οι γυναίκες.

Περαιτέρω, η **Αθανασάτου** (2014) επισημαίνει ότι : *«Η λογική των θετικών μέτρων είναι να δοθεί η απαραίτητη ώθηση στην κατηγορία αποδέκτη τους, ώστε να βρεθούν τα μέλη της στη θέση που θα βρίσκονται αν δεν είχαν μεσολαβήσει οι διακρίσεις σε βάρος τους οι οποίες παρήγαγαν ανισότητες.»*.

Τα εν λόγω μέτρα, λοιπόν, αποτελούν ένα είδος αναγνώρισης της αξίας των ατόμων τα οποία, για συγκεκριμένους ιστορικούς και κοινωνικούς λόγους, είχαν υποτιμηθεί ή/και αδικηθεί ή/και παραγκωνισθεί. Όσον αφορά στις γυναίκες, ειδικότερα, η καθιέρωση και εφαρμογή των εν λόγω θετικών μέτρων, στον τομέα της πολιτικής, αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό των δημοκρατικών κοινωνικο-πολιτικών θεσμών, ούτως ώστε να ενισχυθεί η εν λόγω συμμετοχή των γυναικών στις πολιτικές διαδικασίες και στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Έτι περαιτέρω, το **άρθρο 116 παρ 2 του Συντάγματος** ορίζει ρητώς ότι : *«Δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το Κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στην πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών.»*

Στην ελληνική έννομη τάξη, σε εφαρμογή της ανωτέρω συνταγματικής αναγνώρισεως των θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, **υιοθετήθηκε το θετικό μέτρο της ποσόστωσης στις δημοτικές**

εκλογές υπέρ των υποψηφίων γυναικών. όπου «ποσόστωση», σύμφωνα πάντα με τον ορισμό του Οδηγού Εφαρμογής Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες (2011), είναι «ο καθορισμός ποσοστού ή μεριδίου θέσεων, εδρών ή διαθέσιμων πόρων για να καλυφθεί από συγκεκριμένη ομάδα ή να χορηγηθεί σε αυτή, γενικά βάσει κάποιων ορισμένων κανόνων ή κριτηρίων με στόχο τη διόρθωση κάποιας προηγούμενης ανισότητας που εμφανίζεται συνήθως στις θέσεις λήψης αποφάσεων ή στην πρόσβαση σε ευκαιρίες κατάρτισης ή απασχόλησης.».

Συγκεκριμένα, ψηφίσθηκε και τέθηκε σε ισχύ το **άρθρο 75 παρ. 1 του Ν 2910/2001** (ΦΕΚ, Α', 91/2.5.2001), το οποίο είχε, επί λέξει, ως εξής : «*Ο αριθμός των υποψήφιων συμβούλων από κάθε φύλο πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το 1/3 του συνολικού αριθμού των υποψηφίων κάθε συνδυασμού. Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω.*».

Περαιτέρω, στο πνεύμα του ως άνω θετικού μέτρου και προς αποσαφήνιση της εφαρμογής αυτού, ψηφίσθηκε και τέθηκε σε ισχύ το **άρθρο 22 παρ. 3 του Ν. 3051/2002** (ΦΕΚ, Α', 220/22-9-2002), στο οποίο ρητώς ορίζεται ότι : «*Η ρύθμιση της παραγράφου 1 του άρθρου 75 του Ν 2910/2001 (ΦΕΚ 91 Α')* για υποψηφίους συμβούλους, από κάθε φύλο, σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το 1/3 του συνολικού αριθμού των υποψηφίων κάθε συνδυασμού, εφαρμόζεται αυτοτελώς και διακεκριμένα στο συνδυασμό για το δημοτικό συμβούλιο και συνολικά, χωρίς να απαιτείται ισομερής κατανομή, για τους συνδυασμούς των τοπικών συμβουλίων».

Έτι περαιτέρω, πρόσφατα και, συγκεκριμένα, το καλοκαίρι του έτους 2018, ψηφίσθηκε και τέθηκε σε ισχύ ο **Ν. 4555/2018** (ΦΕΚ, Α', 133/18-7-2018), στο **άρθρο 14** του οποίου ρητώς ορίζεται ότι : «*Ο αριθμός των υποψήφιων δημοτικών συμβούλων από κάθε φύλο ανέρχεται σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%), τουλάχιστον, του συνολικού αριθμού των υποψηφίων του οικείου συνδυασμού.*».

Τέλος, άξια μνείας είναι, για την ιστορική δικανική αξία της, η **υπ' αριθμόν 1933/1998 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας**, η οποία αποφάνθηκε ότι το **άρθρο 29 του Ν. 2085/1992** (ΦΕΚ, Α', 170), με το οποίο, σημειωτέον, εισήχθη, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ένα θετικό μέτρο υπέρ των γυναικών και, συγκεκριμένα, εισήχθη το μέτρο της ποσόστωσης στα υπηρεσιακά συμβούλια (δηλαδή, η υποχρεωτική συμμετοχή μίας τουλάχιστον γυναίκας στα

υπηρεσιακά συμβούλια εφόσον αυτή διαθέτει τα νόμιμα προσόντα προς τούτο) **δεν ήταν αντίθετο αλλά, τουναντίον, εναρμονιζόταν προς το άρθρο 4 του ελληνικού Συντάγματος**, κρίνοντας ότι, με την εν λόγω διάταξη, ο νομοθέτης απέδωσε, προφανώς, την **υποαντιπροσώπευση γυναικών** στα υπηρεσιακά συμβούλια **στον λόγω φύλου κοινωνικό παραγκωνισμό τους** και, συνεπώς, η ρύθμιση που εισήγαγε η εν λόγω διάταξη **υπαγορεύθηκε από την ανάγκη να ληφθούν υπέρ των γυναικών, θετικά μέτρα διορθωτικά μίας υφισταμένης στην πράξη άνισης, σε βάρος τους, καταστάσεως.**

5.3 Δράσεις υπέρ της ευαισθητοποίησης αλλά και εμπύχωσης των ελληνίδων γυναικών για την ενεργό συμμετοχή τους στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση

Περαιτέρω, εξίσου σημαντική δράση αποτελεί, επίσης, και **η χάραξη και άσκηση συστηματικής και αδιάλειπτης πολιτικής** από τους αρμόδιους φορείς, τόσο σε κεντρικό όσο και σε τοπικό επίπεδο, προς την κατεύθυνση της αλλαγής της παγιωμένης νοοτροπίας της ελληνικής κοινωνίας σε βάρος της ενεργούς συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια ζωή και, εν γένει, στην άσκηση πολιτικής, προς την κατεύθυνση της εξάλειψης των προκαταλήψεων και των στερεοτυπικών ιδεών, αντιλήψεων και απόψεων τόσο των ανδρών όσο και των ιδίων των γυναικών σε βάρος της γυναικείας ενεργούς ανάμειξης με τα κοινά και τη άσκηση δημόσιας εξουσίας και, εν προκειμένω, σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού, με τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ως αιρετών, αλλά και προς την κατεύθυνση της υπερπήδησης των αναστολών, επιφυλάξεων και ανασφαλειών των ιδίων των γυναικών σχετικά με την εν λόγω ενεργό ενασχόλησή τους, δεδομένου ότι, παρά τη θέσπιση θετικών μέτρων, η υπο-αντιπροσώπευση των ελληνίδων γυναικών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ βαθμού θα «κρατεί καλά» και θα διαιωνίζεται όσο οι στερεοτυπικές αυτές αντιλήψεις και τα, εξ αυτών απορρέοντα, προκατασκευασμένα συστήματα αξιών και προκαθορισμένοι τρόποι ζωής με τις οποίες γαλουχούνται και τις οποίες ενσωματώνουν και εσωτερικεύουν, από τρυφερή ηλικία, τα μέλη της νεοελληνικής κοινωνίας, άνδρες και γυναίκες, δεν καταπολεμούνται σε οργανωμένη, συστηματική και εντατική, μόνιμη βάση.

Αναλυτικότερα δε, προς αυτή την κατεύθυνση και για την επίτευξη των ανωτέρω σκοπών, πρέπει να διοργανώνονται και να υλοποιούνται, συστηματικά, τακτικά και μόνιμα, από τους αρμόδιους κεντρικούς αλλά και τοπικούς φορείς:

(α) **εκστρατείες (καμπάνιες) προώθησης και ενημέρωσης**, οι οποίες θα διαδίδουν, προωθούν, και προάγουν την ενεργό συμμετοχή των ελληνίδων γυναικών στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, με τη συνεχή χρήση και αξιοποίηση των μέσων μαζικής ενημέρωσης καθώς και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (ακόμη και με τη μορφή διαφημιστικών σποτ ή/και αφισών ή/και φυλλαδίων),

(β) **εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά προγράμματα, σεμινάρια, συνέδρια και ημερίδες**, τα οποία θα απευθύνονται σε γυναίκες που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε εκλογικές διαδικασίες ή/και σε ήδη εκλεγμένες γυναίκες, με στόχο την ενίσχυση, την ενδυνάμωση και την εμπύχωση τους, προκειμένου αυτές να ευαισθητοποιηθούν, να κινητοποιηθούν και, κυρίως, να οπλισθούν με δύναμη για να διεκδικήσουν και να επιτύχουν τη συμμετοχή τους, ως υποψήφιων αιρετών, στις εκλογικές διαδικασίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ Βαθμού αλλά και, πολλώ μάλλον, αυτή καθαυτή την εκλογή τους σε θέσεις Δημοτικών Συμβούλων και Δημάρχων.

Επιπροσθέτως, για την τελεσφόρηση των ανωτέρω σκοπών, θα πρέπει, επίσης, να συσταθούν και να λειτουργούν, σε οργανωμένη και μόνιμη βάση και με πλήρη στελέχωση εξειδικευμένου προσωπικού (όπως πολιτικοί επιστήμονες, κοινωνιολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι), κατά προτίμηση στους ίδιους τους Δήμους και δη υπό την αιγίδα των οικείων δημοτικών Γραφείων Ισότητας και Επιτροπών Ισότητας των οποίων η σύσταση και λειτουργία στους Δήμους της ελληνικής επικράτειας προβλέπεται ρητώς από την κείμενη νομοθεσία, **γραφεία συμβουλευτικής στήριξης**, τα οποία θα παρέχουν συνεχείς και συστηματικές συμβουλευτικές υπηρεσίες για την ενημέρωση, την εξοικείωση, την ευαισθητοποίηση και, εν τέλει, την αφύπνιση και κινητοποίηση των ελληνίδων γυναικών καθώς και για την ψυχολογική ενδυνάμωση, υποστήριξη και εμπύχωση τους αναφορικά με τη ενεργό ανάμειξη και συμμετοχή τους, ως αιρετών, στην Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού.

5.4 Ανακεφαλαίωση

Στην Ελλάδα, δυνάμει της αναγνώρισης από το ίδιο το Σύνταγμα των θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, έχει θεσπισθεί και ισχύει, **ήδη από το έτος 2001, το θετικό μέτρο της ποσόστωσης στις δημοτικές εκλογές υπέρ των γυναικών-υποψηφίων Δημοτικών Συμβούλων** και, συγκεκριμένα, αρχικώς θεσπίστηκε ως ελάχιστο αναγκαίο ποσοστό γυναικών υποψήφιων δημοτικών συμβούλων επί του συνολικού αριθμού των υποψηφίων κάθε συνδυασμού το **1/3**, το οποίο, ήδη από το έτος 2018, αναβιβάστηκε σε **40 %**.

Περαιτέρω, πέραν του ως άνω θετικού μέτρου, δέον, για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού της ευαισθητοποίησης αλλά και της εμπύχωσης των ελληνίδων γυναικών για την ενεργό ανάμειξη και συμμετοχή τους, ως αιρετών, στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, να διοργανώνονται και υλοποιούνται **δράσεις**, σε συστηματική, τακτική και μόνιμη βάση, από τους αρμόδιους κεντρικούς αλλά και τοπικούς φορείς, όπως οι εκτιθέμενες και προτεινόμενες ανωτέρω, διοργάνωση και διεξαγωγή **εκστρατειών διάδοσης, προώθησης και ενημέρωσης**, διοργάνωση και υλοποίηση **εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών προγραμμάτων, σεμιναρίων, συνεδρίων και ημερίδων** και σύσταση και λειτουργία γραφείων συμβουλευτικής στήριξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ

6.1 Εισαγωγή

Το παρόν κεφάλαιο αφιερώνεται στη **Μελέτη Περίπτωσης του Δήμου Δράμας** αναφορικά με το βαθμό συμμετοχής των γυναικών, ως εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων και Δημάρχων στο Δήμο Δράμας, σε όλα τα εκλεγέντα και συγκληθέντα Δημοτικά Συμβούλιά του, από το έτος 1952, οπότε οι γυναίκες απέκτησαν, το πρώτον, το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στις δημοτικές εκλογές, έως και σήμερα, τα οποία ανέρχονται συνολικώς σε δέκα τέσσερα (14).

Ειδικότερα δε, παρατίθενται και αναλύονται όλα τα σχετικά προς τούτο στοιχεία και, στη συνέχεια, εκτίθενται τα συμπεράσματα που εξάγονται από την επεξεργασία και αξιολόγηση των στοιχείων αυτών.

6.2 Εισαγωγικά στοιχεία

Ο Δήμος Δράμας υπάγεται στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης και αποτελεί το μητροπολιτικό Δήμο της Περιφερειακής Ενότητας Δράμας της ανωτέρω Περιφέρειας. Ο Δήμος Δράμας ιδρύθηκε επίσημα **το έτος 1918** με το Β.Δ/γμα της 29-11-1998 (ΦΕΚ, Α', 248/3-12-1918), ενώ ο σημερινός Δήμος Δράμας προήλθε από τη συνένωση του προϋφιστάμενου Δήμου Δράμας με την (τέως) Κοινότητα Σιδηρονέρου δυνάμει του άρθρου 1 παρ. 2 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ, Α', 87/7.6.2010).

Ο νέος, συνενωμένος Δήμος Δράμας έχει, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της τελευταίας απογραφής του έτους 2011, μόνιμο πληθυσμό **58.944 κατοίκων και**

καταλαμβάνει μία εδαφική επιφάνεια συνολικού εμβαδού **833,01 τετραγωνικών χιλιομέτρων**.

Περαιτέρω, **από το έτος 1952**, οπότε οι γυναίκες απέκτησαν, το πρώτον, το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στις δημοτικές εκλογές της χώρας και μπορούσαν, για πρώτη φορά, να συμμετέχουν ως υποψήφιας σε αυτές, **έως και σήμερα**, διενεργήθηκαν **δεκατέσσερις (14) συνολικά αυτοδιοικητικές εκλογικές αναμετρήσεις** στη χώρα μας, κατά τα έτη 1954, 1959, 1964, 1975, 1978, 1982, 1986, 1990, 1994, 1998, 2002, 2006, 2010 και 2014.

Κατόπιν συστηματικής έρευνας που διεξήχθη στα αρχεία που τηρούνται στο Δήμο Δράμας, στο Πρωτοδικείο Δράμας και στα Γενικά Αρχεία του Κράτους, διαπιστώθηκε ότι, από το έτος 1952 έως σήμερα, οι γυναίκες κατέλαβαν, συνολικά, **τριάντα τρεις (33) θέσεις** Δημοτικού Συμβούλου από το συνολικό αριθμό των **τετρακοσίων δώδεκα (412) θέσεων**, στον οποίο ανέρχονται συνολικά οι θέσεις Δημοτικού Συμβούλου των εν λόγω δέκα τεσσάρων (14) εκλεγέντων και συγκληθέντων Δημοτικών Συμβουλίων του Δήμου Δράμας και, έτι περαιτέρω, εκλέχθηκαν και άσκησαν καθήκοντα Δημοτικού Συμβούλου του Δήμου Δράμας, **είκοσι μία (21) συνολικά διαφορετικές γυναίκες**, μερικές εκ των οποίων σε περισσότερες από μία δημοτικές περιόδους (θητείες). Αναλυτικότερα:

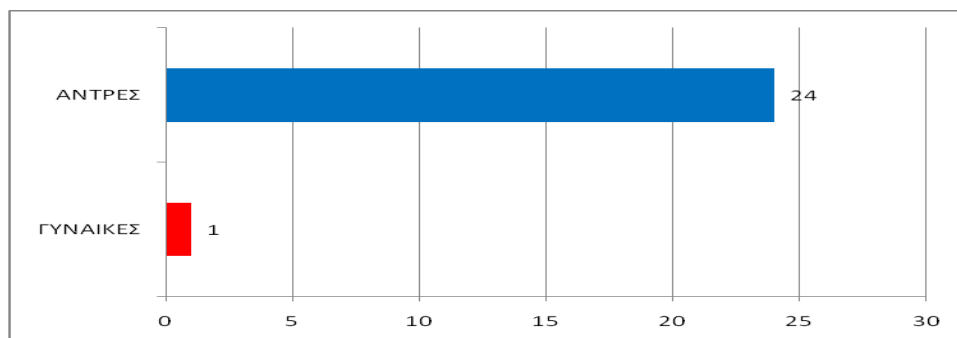
6.3 Στοιχεία Δημοτικών εκλογών στο Δήμο Δράμας από το έτος 1952 έως σήμερα

6.3.1 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 21-11-1954

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκε μία (1) γυναίκα σε σύνολο είκοσι πέντε (25) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 1.1.1955- 9.5.1959).

Διάγραμμα 6.1

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25

Τουτέστιν:

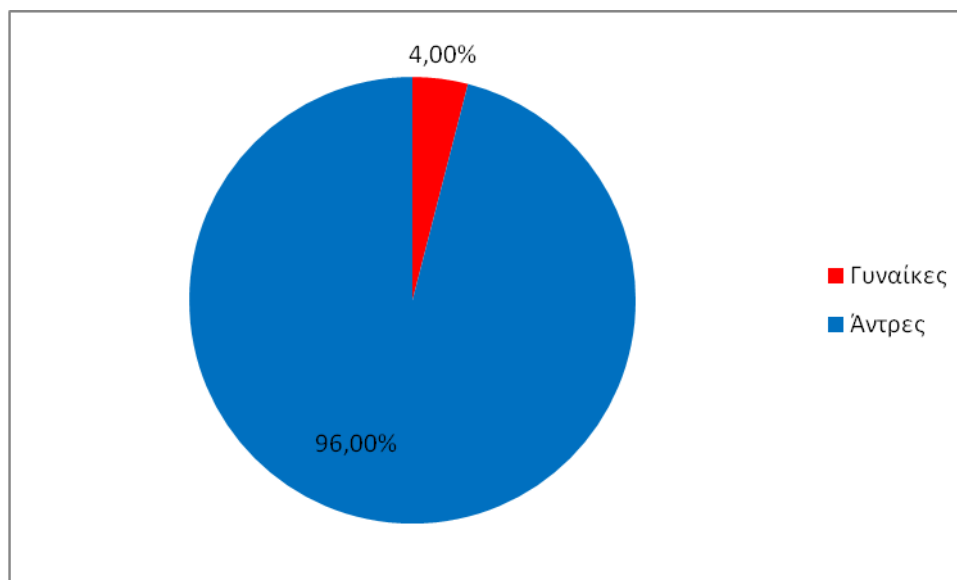
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **4,00%**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **96,00 %**

Διάγραμμα 6.2

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

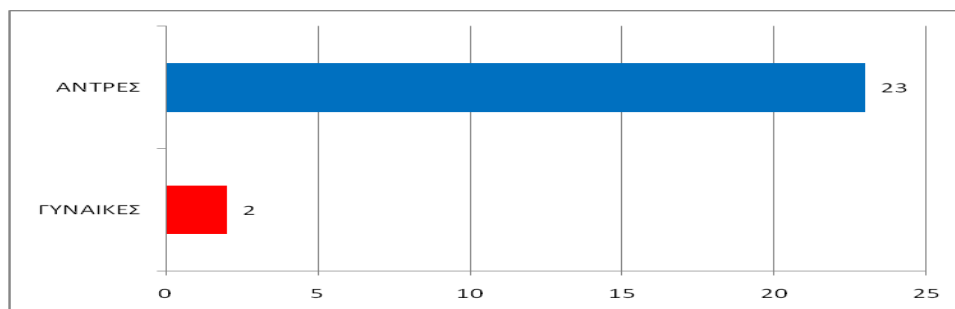

6.3.2 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 5-4-1959

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκαν δύο (2) γυναίκες σε σύνολο είκοσι πέντε (25) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 10.5.1959 – 4.7.1964).

Διάγραμμα 6.3

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25

Τουτέστιν:

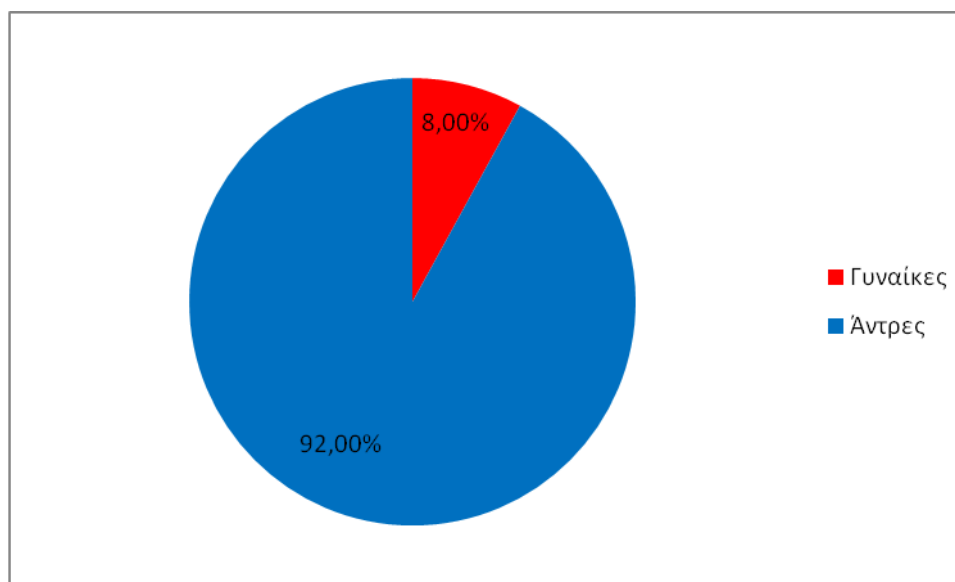
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **8,00 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **92,00 %**

Διάγραμμα 6.4

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων Δράμας ΑΝΑ ΦΥΛΟ

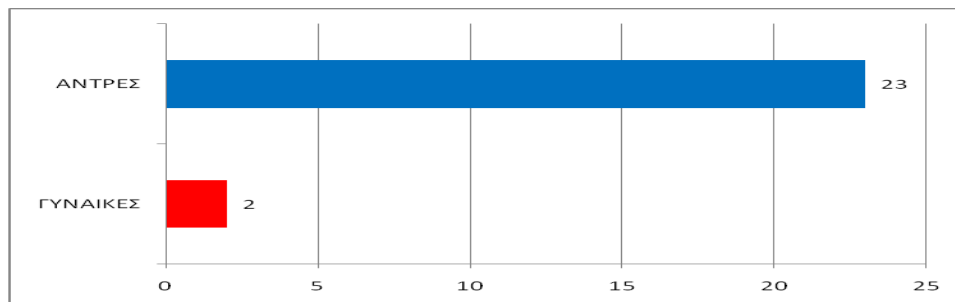

6.3.3 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 5-7-1964

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκαν δύο (2) γυναίκες σε σύνολο είκοσι πέντε (25) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 5.7.1964 – 21.4.1967).

Διάγραμμα 6.5

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25

Τουτέστιν:

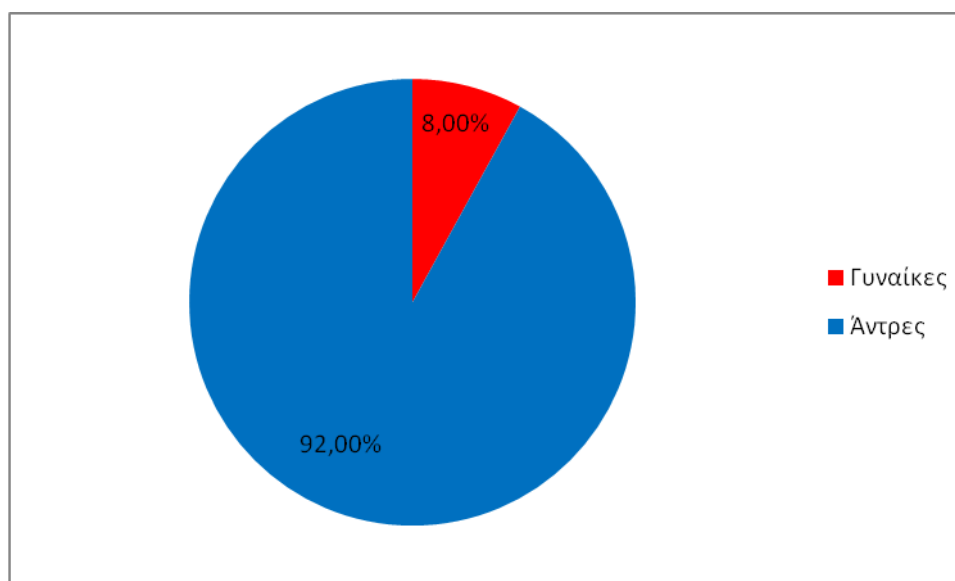
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **8,00 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **92,00 %**

Διάγραμμα 6.6

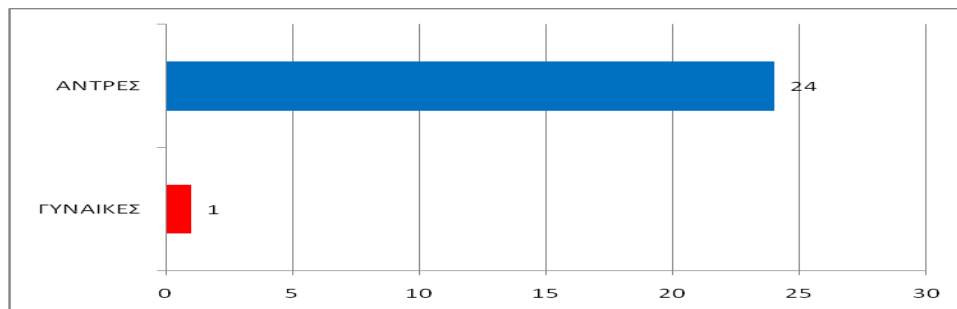
Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

6.3.4 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 30-3-1975

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκε μία γυναίκα σε σύνολο είκοσι πέντε (25) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 1.6.1975 – 31.12.1978).

Διάγραμμα 6.7
Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25

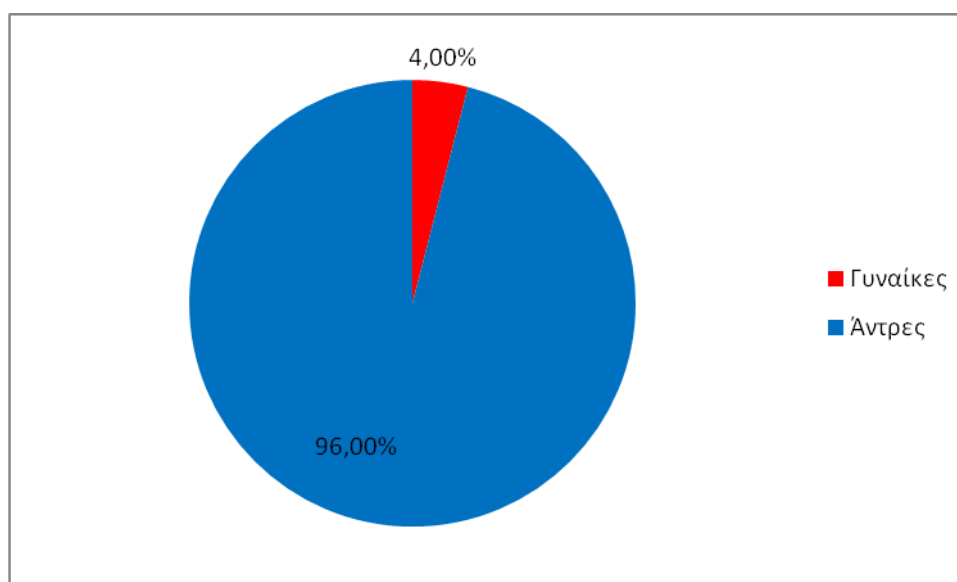
Τουτέστιν:

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **4,00 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **96,00 %**

Διάγραμμα 6.8
Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

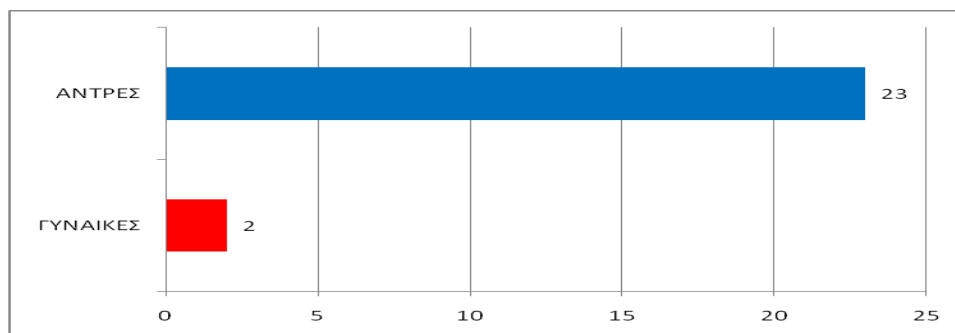

6.3.5 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 15-10-1978 (Α΄ΦΑΣΗ) & ΤΗΣ 22-10-1978 (Β΄ΦΑΣΗ)

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκαν δύο (2) γυναίκες σε σύνολο είκοσι πέντε (25) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 1.1.1979 – 31.12.1982).

Διάγραμμα 6.9

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25

Τυτέστιν:

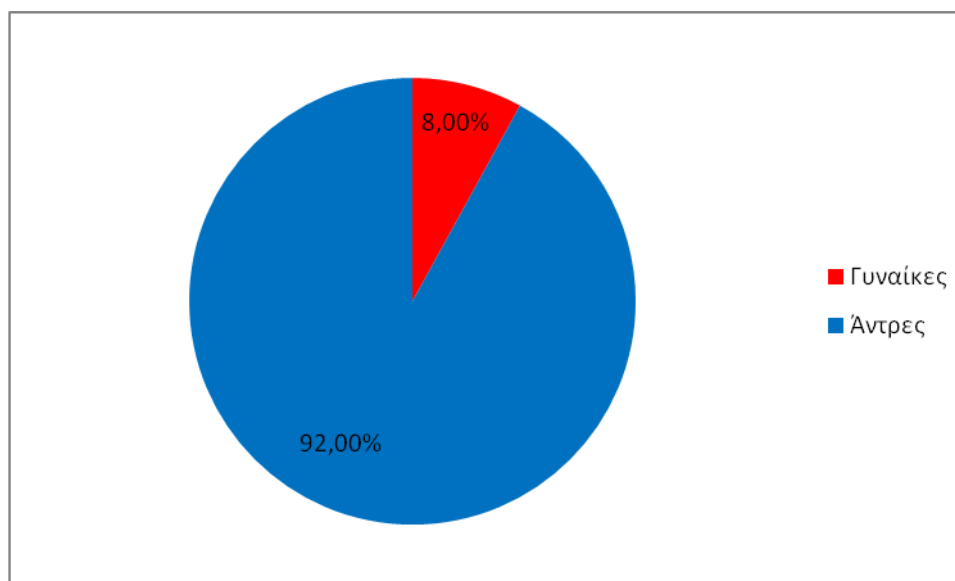
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **8,00 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας **92,00 %**

Διάγραμμα 6.10

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

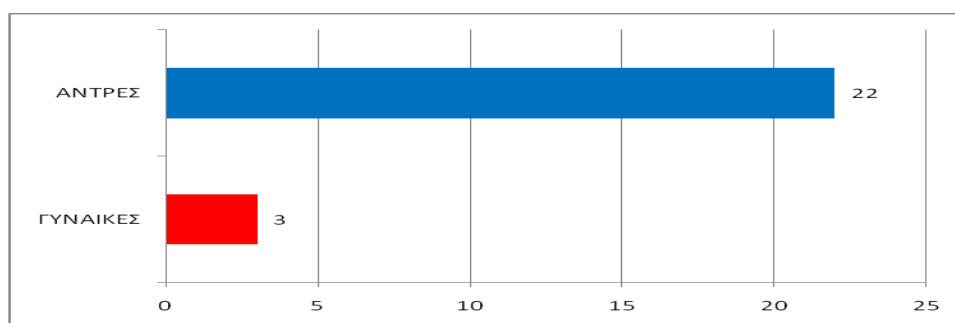

6.3.6 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 17-10-1982

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, στις οποίες, σημειωτέον, είναι η μοναδική φορά που κατήλθε γυναίκα υποψήφια για τη θέση του Δημάρχου Δράμας, εκλέχθηκαν τρεις (3) γυναίκες σε σύνολο είκοσι πέντε (25) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 1.1.1983 – 31.12.1986).

Διάγραμμα 6.11

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25

Τουτέστιν:

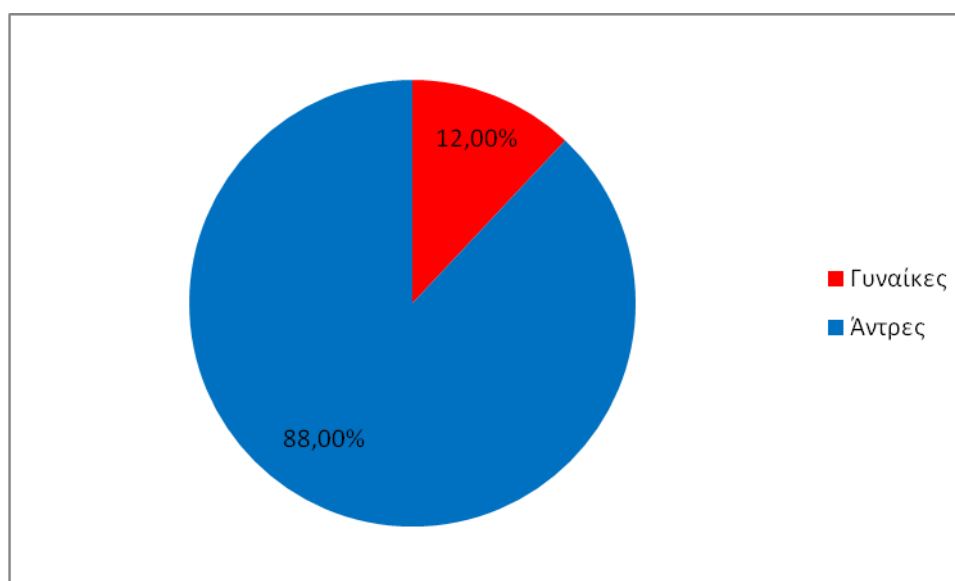
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **12,00 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **88,00 %**

Διάγραμμα 6.12

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

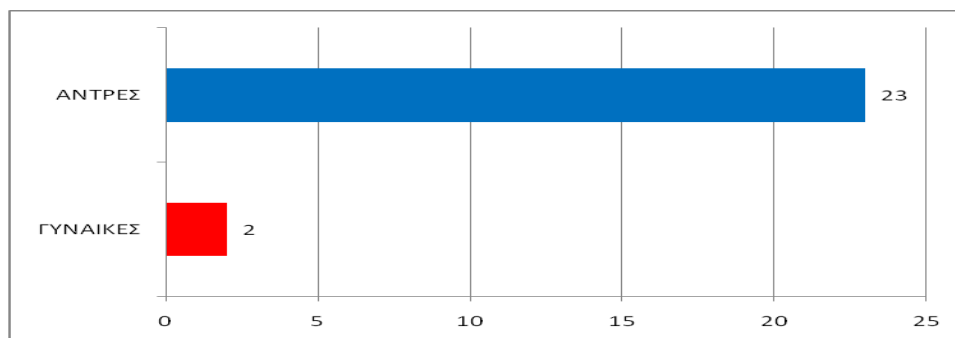

6.3.7 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 12-10-1986 (Α΄ΦΑΣΗ) & ΤΗΣ 19-10-1986 (Β΄ΦΑΣΗ)

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκαν δύο (2) γυναίκες σε σύνολο είκοσι πέντε (25) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 1.1.1987 – 31.12.1990).

Διάγραμμα 6.13

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25

Τουτέστιν:

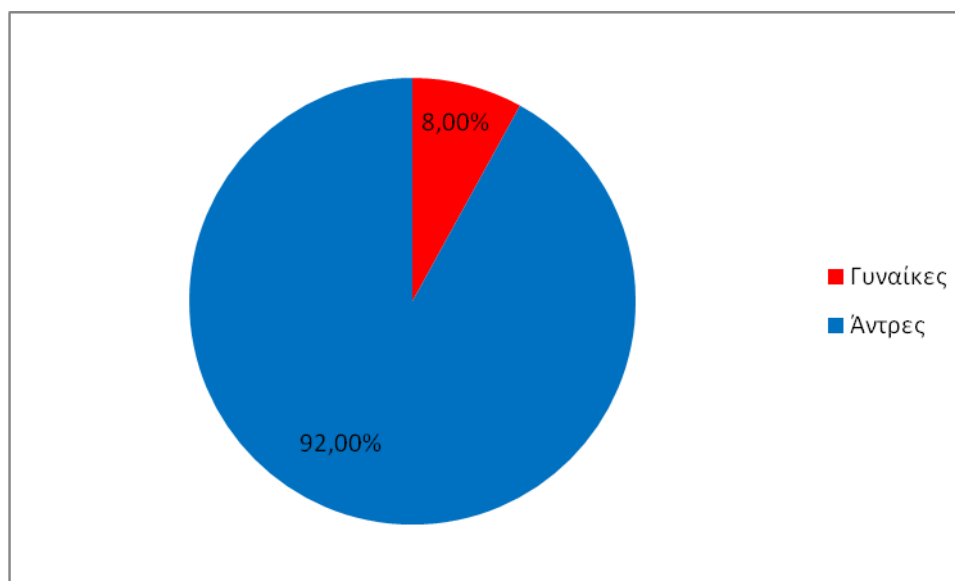
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **8,00 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **92,00 %**

Διάγραμμα 6.14

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

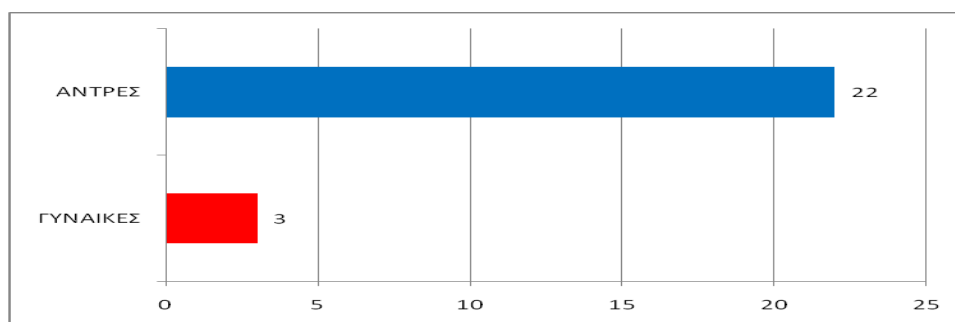

6.3.8 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 14-10-1990 (Α΄ΦΑΣΗ) & ΤΗΣ 21-10-1990 (Β΄ΦΑΣΗ)

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκαν τρεις (3) γυναίκες σε σύνολο 25 Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 1.1.1991 – 31.12.1994).

Διάγραμμα 6.15

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25

Τουτέστιν:

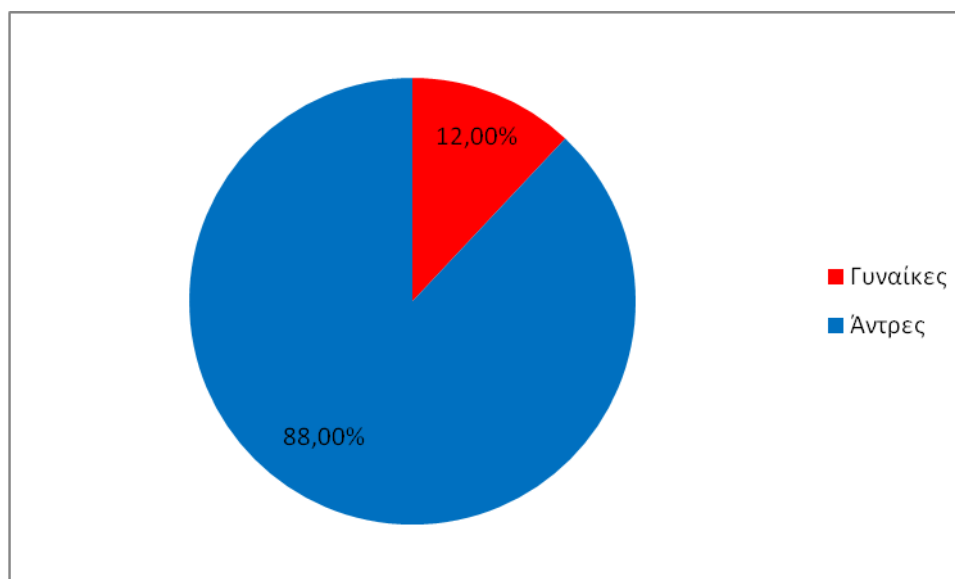
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **12,00 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **88,00 %**

Διάγραμμα 6.16

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

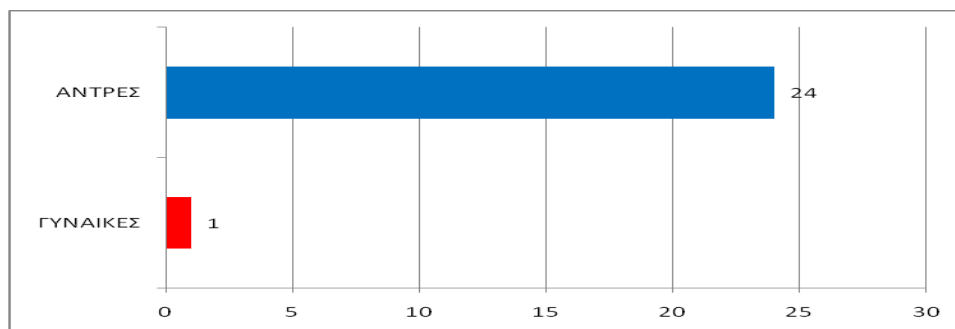

6.3.9 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 16-10-1994 (Α΄ΦΑΣΗ) & ΤΗΣ 23-10-1994 (Β΄ΦΑΣΗ)

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκε μία (1) γυναίκα σε σύνολο είκοσι πέντε (25) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 1.1.1995 – 31.12.1998).

Διάγραμμα 6.17

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 25

Τουτέστιν:

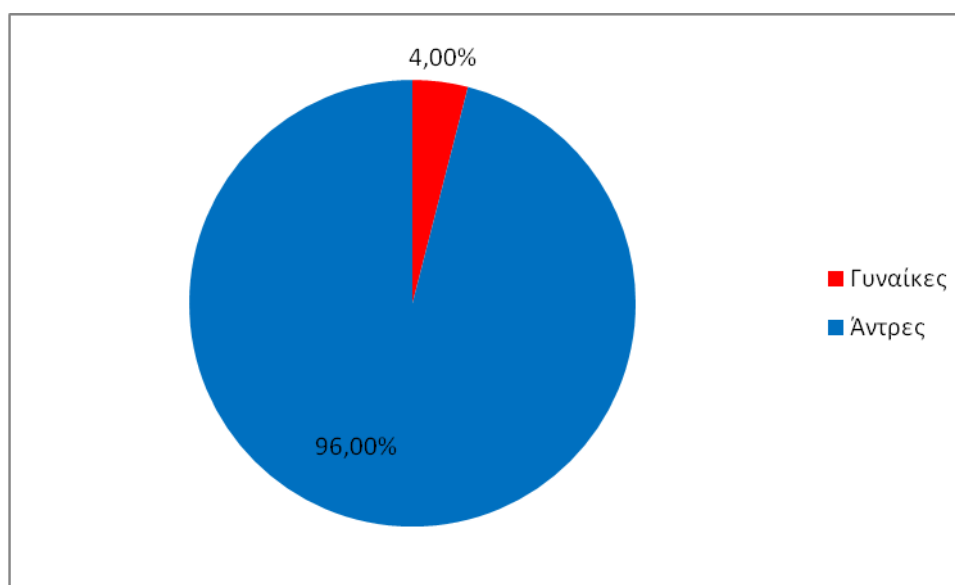
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **4,00 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **96,00 %**

Διάγραμμα 6.18

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

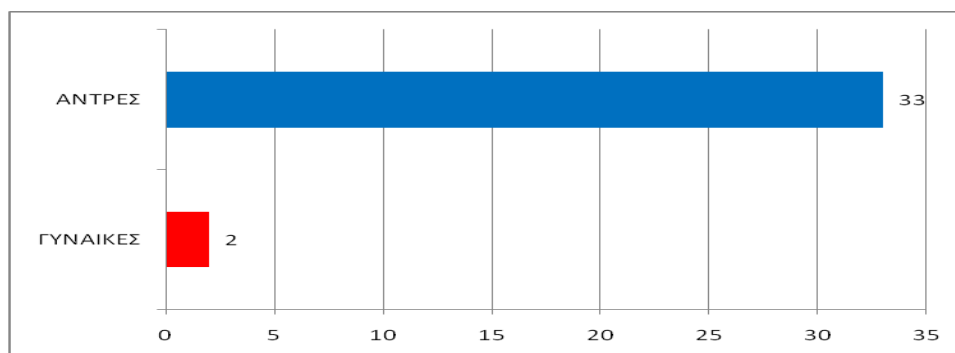

6.3.10 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 11-10-1998 (Α΄ΦΑΣΗ) & ΤΗΣ 18-10-1998 (Β΄ΦΑΣΗ)

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέγησαν δύο (2) γυναίκες σε σύνολο τριάντα πέντε (35) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 1.1.1999 – 31.12.2002).

Διάγραμμα 6.19

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 35

Τουτέστιν:

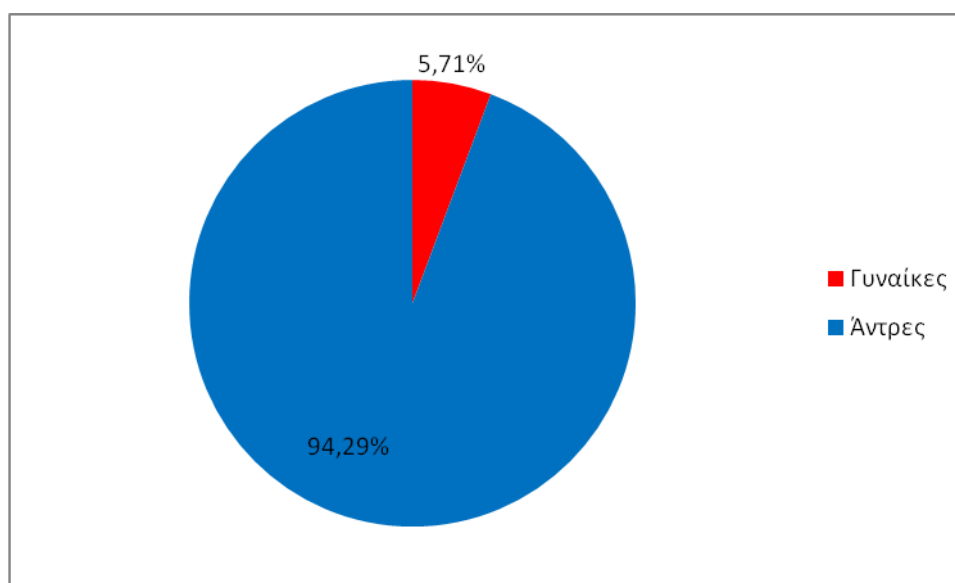
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **5,71 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **94,29 %**

Διάγραμμα 6.20

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

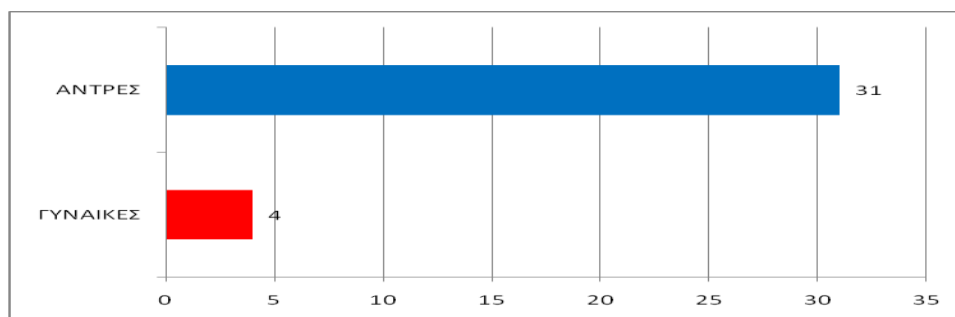

6.3.11 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 13-10-2002

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκαν τέσσερις (4) γυναίκες σε σύνολο τριάντα πέντε (35) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος 1.1.2003 - 31.12.2006).

Διάγραμμα 6.21

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 35

Τουτέστιν:

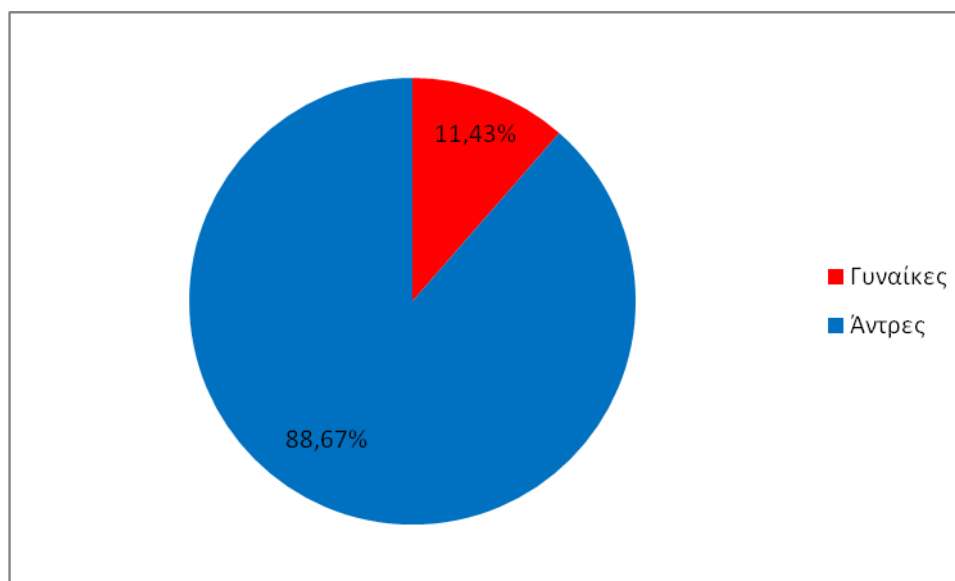
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **11,43 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **88,67 %**

Διάγραμμα 6.22

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

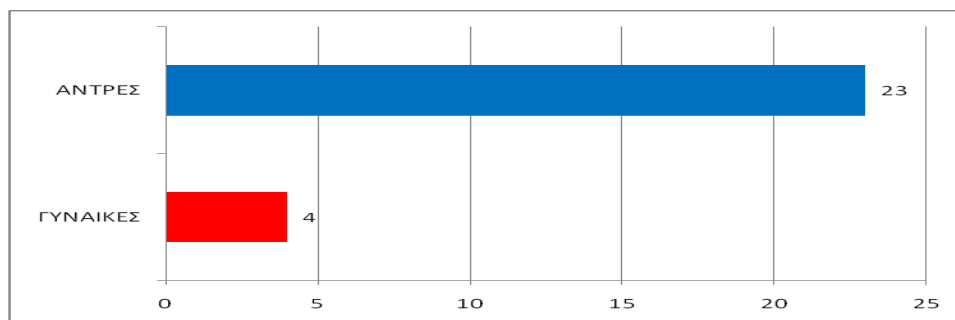

6.3.12 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 15-10-2006

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκαν τέσσερις (4) γυναίκες σε σύνολο είκοσι επτά (27) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος 1.1.2007 – 31.12.2010).

Διάγραμμα 6.23

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 27

Τουτέστιν:

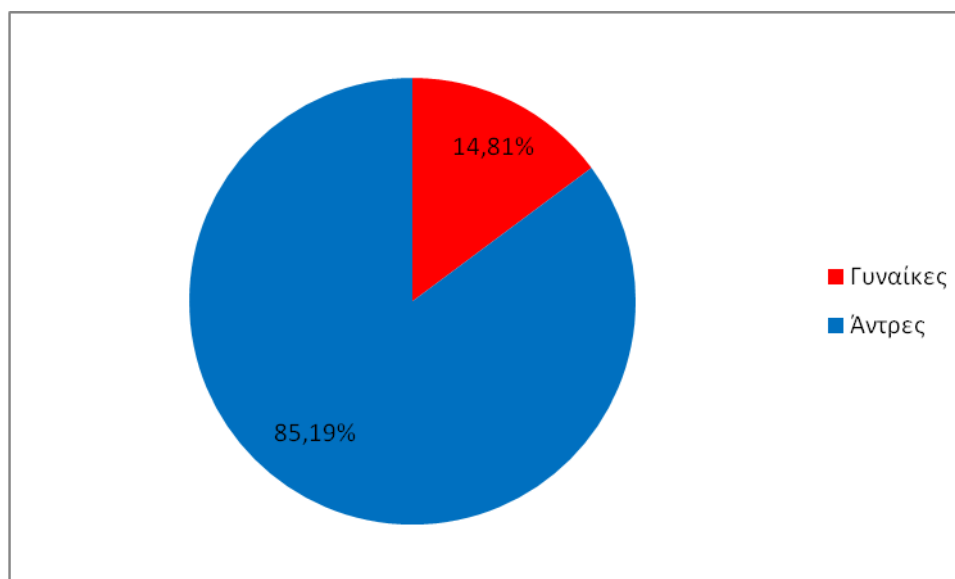
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δραάμης: **14,81 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **85,19 %**

Διάγραμμα 6.24

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

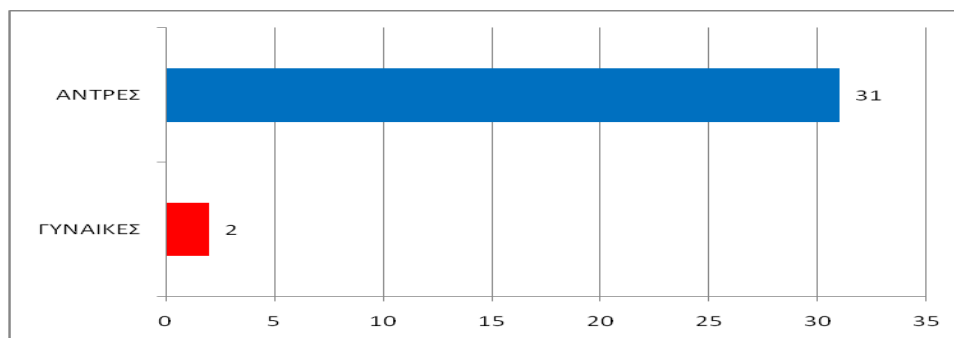

6.3.13 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 7-11-2010 (Α΄ΦΑΣΗ) & ΤΗΣ 14-11-2010 (Β΄ΦΑΣΗ)

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκαν δύο (2) γυναίκες σε σύνολο τριάντα τριών (33) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 1.1.2011 – 31.08.2014).

Διάγραμμα 6.25

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ΑΝΑ ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 33

Τουτέστιν:

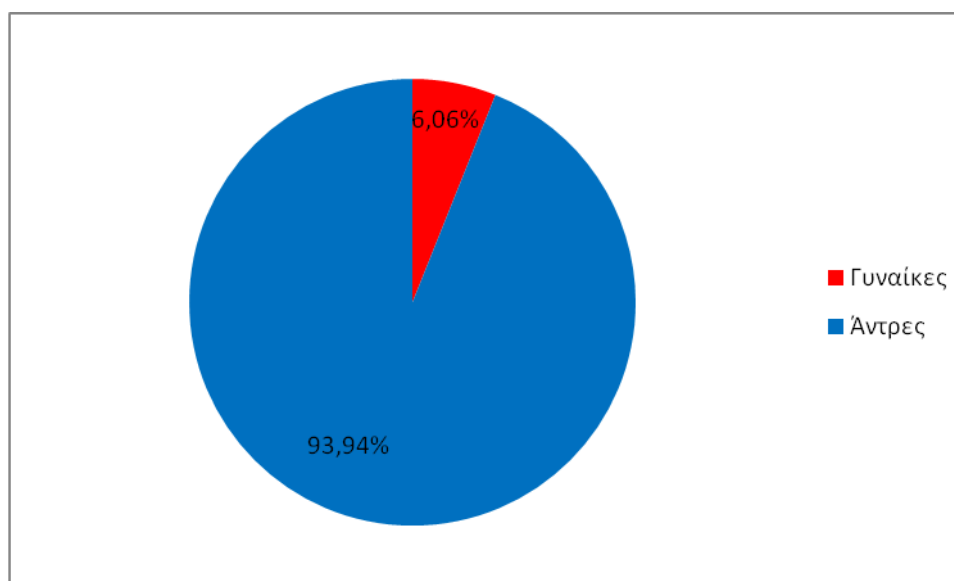
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **6,06 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **93,94 %**

Διάγραμμα 6.26

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ΑΝΑ ΦΥΛΟ

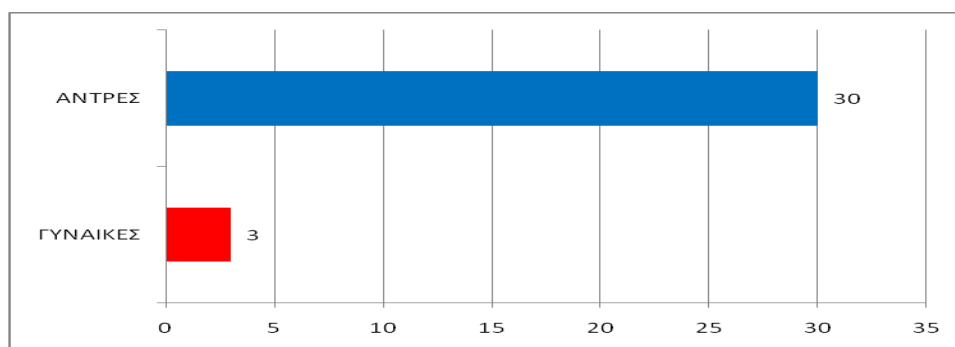

6.3.14 ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 18-5-2014 (Α΄ΦΑΣΗ) & ΤΗΣ 25-5-2014 (Β΄ΦΑΣΗ)

Στις εν λόγω δημοτικές εκλογές, εκλέχθηκαν τρεις (3) γυναίκες σε σύνολο τριάντα τριών (33) Δημοτικών Συμβούλων (δημοτική περίοδος: 1.9.2014 - 31.08.2019).

Διάγραμμα 6.27

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι ANA ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 33

Τυτέστιν:

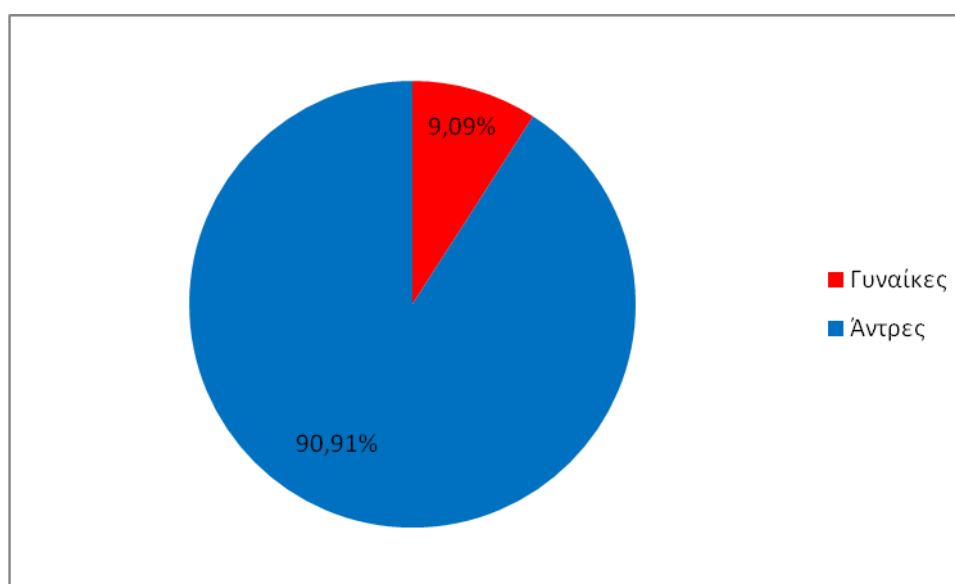
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας **9,09 %**

και, αντίστοιχα,

Ποσοστό εκλεγμένων ανδρών στο Δημοτικό Συμβούλιο Δράμας: **90,91 %**

Διάγραμμα 6.28

Ποσοστά εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων ANA ΦΥΛΟ

6.4 Συμπεράσματα

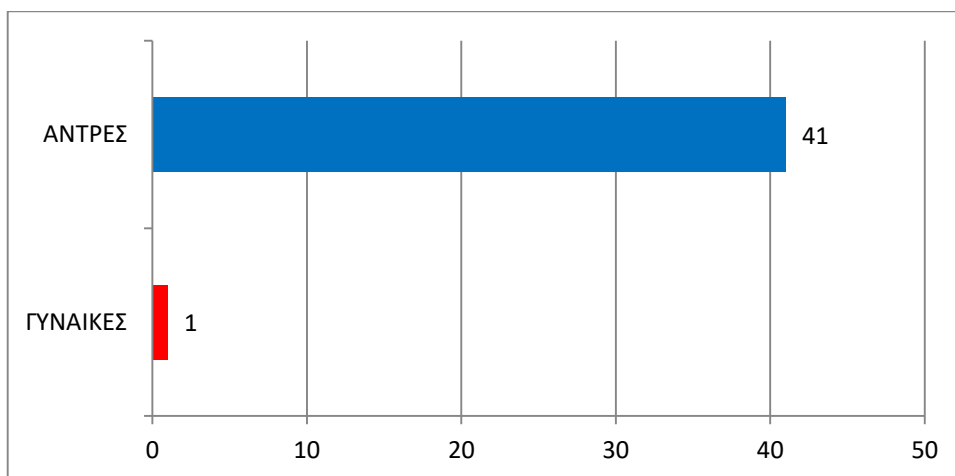
Σύμφωνα με τα εξαντλητικώς προπαρατεθέντα στοιχεία, στο Δήμο Δράμας, **από το έτος 1952**, οπότε προβλέφθηκε νομοθετικά το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι για τις γυναίκες στις δημοτικές εκλογές, **έως και σήμερα** και, ειδικότερα, μετά από **δέκα τέσσερις (14)** συνολικά **δημοτικές εκλογικές αναμετρήσεις** (κατά τα έτη 1954, 1959, 1964, 1975, 1978, 1982, 1986, 1990, 1994, 1998, 2002, 2006, 2010 και 2014) και **ισάριθμες**, αντιστοίχως, **συγκλήσεις** του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Δράμας, δεν υπήρξε **κανένα εκ των εν λόγω δέκα τεσσάρων (14)** συνολικά **εκλεγέντων και συγκληθέντων Δημοτικών Συμβουλίων του Δήμου Δράμας που να στερείται παντελώς γυναικείας παρουσίας**. Αναλυτικότερα, σε **τρία (3)** Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας εκλέχθηκε και συμμετείχε **μία (1) γυναίκα** Δημοτική Σύμβουλος, σε **έξι (6)** Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας εκλέχθηκαν και συμμετείχαν **δύο (2) γυναίκες** Δημοτικοί Σύμβουλοι, σε **τρία (3)** Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας εκλέχθηκαν και συμμετείχαν **τρεις (3) γυναίκες** Δημοτικοί Σύμβουλοι και σε **δύο (2)** Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας εκλέχθηκαν και συμμετείχαν **τέσσερις (4) γυναίκες** Δημοτικοί Σύμβουλοι.

Περαιτέρω:

Στις εν λόγω **δέκα τέσσερις (14)** συνολικά **δημοτικές εκλογικές αναμετρήσεις**, κατήλθαν, συνολικά, **σαράντα δύο (42) υποψήφιοι** για τη θέση του Δημάρχου Δράμας, ως επικεφαλής ισάριθμων, **σαράντα δύο (42) συνδυασμών**; μεταξύ των οποίων υπήρξε μόνο **μία (1) γυναίκα υποψήφια Δήμαρχος Δράμας**, η οποία κατήλθε στις δημοτικές εκλογές της 17-10-1982 και εξελέγη Δημοτική Σύμβουλος κατά την αντίστοιχη δημοτική περίοδο από την 1-1-1983 έως και την 31-12-1986.

Διάγραμμα 6.29

Υποψήφιοι Δήμαρχοι Δράμας ANA ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 42

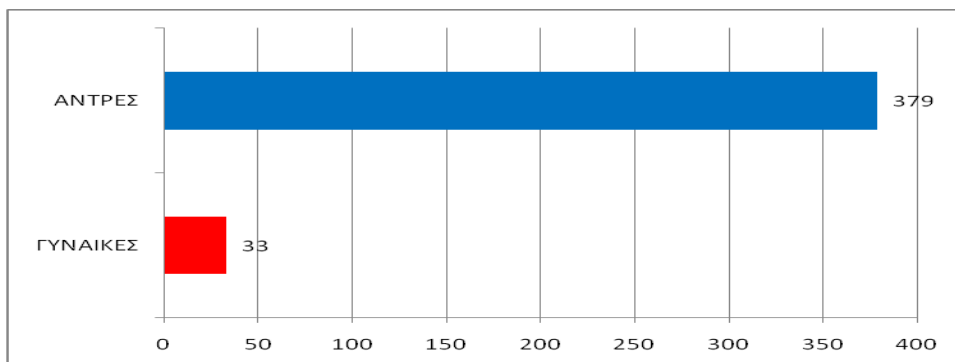

Ετι περαιτέρω:

Κατά τις εν λόγω δέκα τέσσερις (14) συνολικά δημοτικές εκλογικές αναμετρήσεις και ισάριθμες, αντιστοίχως, συγκλήσεις του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Δράμας, οι γυναίκες έχουν καταλάβει συνολικά, μέχρι σήμερα, **τριάντα τρεις (33) θέσεις Δημοτικού Συμβούλου** από το συνολικό αριθμό των **τετρακοσίων δώδεκα (412) θέσεων**, στον οποίο **ανέρχονται συνολικά οι θέσεις Δημοτικού Συμβούλου των εν λόγω δέκα τεσσάρων (14) εκλεγέντων και συγκληθέντων Δημοτικών Συμβουλίων του Δήμου Δράμας.**

Διάγραμμα 6.30

Θέσεις Δημοτικού Συμβούλου ANA ΦΥΛΟ, σε γενικό σύνολο 412

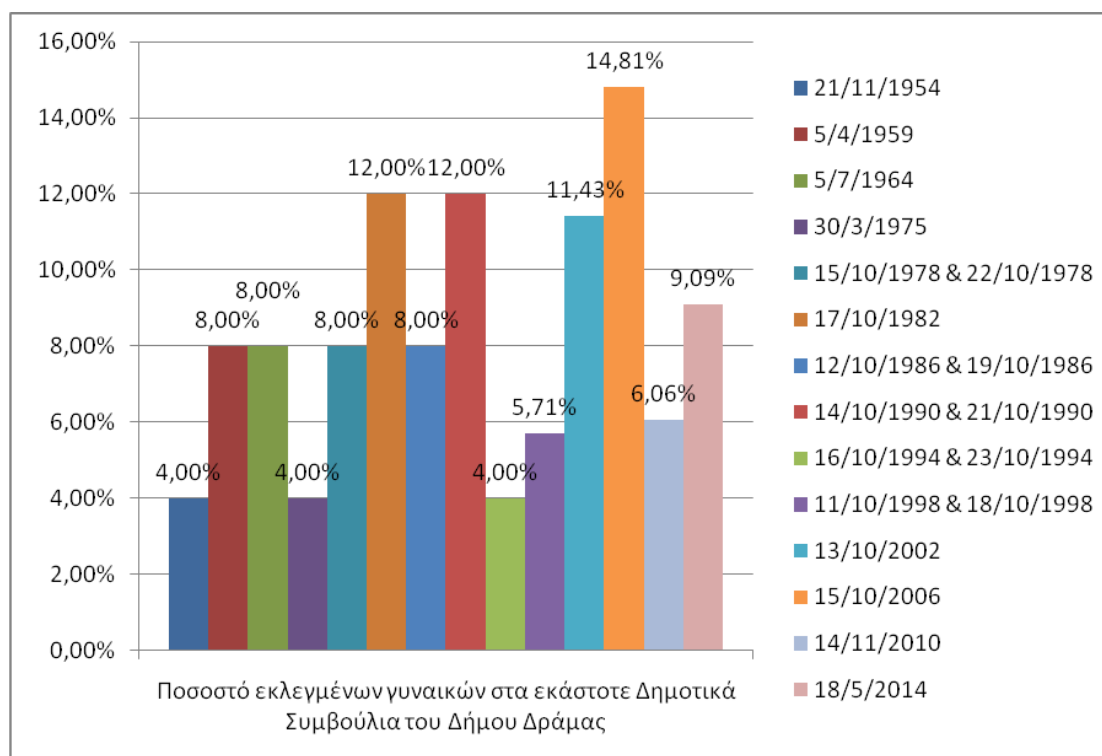

Έτι περαιτέρω:

Σύμφωνα με τα εξαντλητικώς προπαρατεθέντα στοιχεία σχετικά με το γενικό ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στα εκάστοτε Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας ανά εκλογική δημοτική αναμέτρηση, όπως αυτά απεικονίζονται και αποτυπώνονται αναλυτικώς στο αμέσως κατωτέρω διάγραμμα:

Διάγραμμα 6.31

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στα εκάστοτε Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας

Το μεγαλύτερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας ανέρχεται σε 14,81 % και σημειώθηκε στις δημοτικές εκλογές της 15-10-2006, στις οποίες εκλέχθηκαν τέσσερις (4) γυναίκες σε ένα σύνολο είκοσι επτά (27) Δημοτικών Συμβούλων.

Ενώ, το χαμηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας ανέρχεται σε 4 % και σημειώθηκε στις δημοτικές εκλογές της 21-11-1954, στις δημοτικές εκλογές της 30-3-1975 καθώς και στις δημοτικές εκλογές της 16-10-1994 (Α΄ φάση) και της 23-10-1994 (Β΄ φάση), σε άπασες τις οποίες εκλέχθηκε μόνο μία (1) γυναίκα σε ένα σύνολο είκοσι πέντε (25) Δημοτικών Συμβούλων.

Έτι περαιτέρω:

Ο εν γένει μέσος όρος του ποσοστού εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας, **όλες αυτές τις δεκαετίες (από το 1952 έως σήμερα)**, ανέρχεται σε **8,22 %**.

Αναλυτικότερα:

Ο μέσος όρος του ποσοστού εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας, **κατά τη δεκαετία 1951-1960** (δηλαδή, μετά τις δημοτικές εκλογές της 21-11-1954 και της 5-4-1959), ανέρχεται σε **6,00 %**.

Ο μέσος όρος του ποσοστού εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας, **κατά τη δεκαετία 1961-1970** (δηλαδή, μετά τις δημοτικές εκλογές της 5-7-1964), ανέρχεται σε **8 %**.

Ο μέσος όρος του ποσοστού εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας, **κατά τη δεκαετία 1971-1980** (δηλαδή, μετά τις δημοτικές εκλογές της 30-3-1975 καθώς και τις δημοτικές εκλογές της 15-10-1978 και της 22-10-1978), ανέρχεται σε **6 %**.

Ο μέσος όρος του ποσοστού εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας, **κατά τη δεκαετία 1981-1990** (δηλαδή, μετά τις δημοτικές εκλογές της 17-10-1982 καθώς και τις δημοτικές εκλογές της 12-10-1986 και της 19-10-1986), ανέρχεται σε **10 %**.

Ο μέσος όρος του ποσοστού εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας, **κατά τη δεκαετία 1991-2000** (δηλαδή, μετά τις δημοτικές εκλογές της 14-10-1990, τις δημοτικές εκλογές της 16-10-1994 και της 23-10-1994 καθώς και τις δημοτικές εκλογές της 11-10-1998 και της 18-10-1998), ανέρχεται σε **7,24 %**.

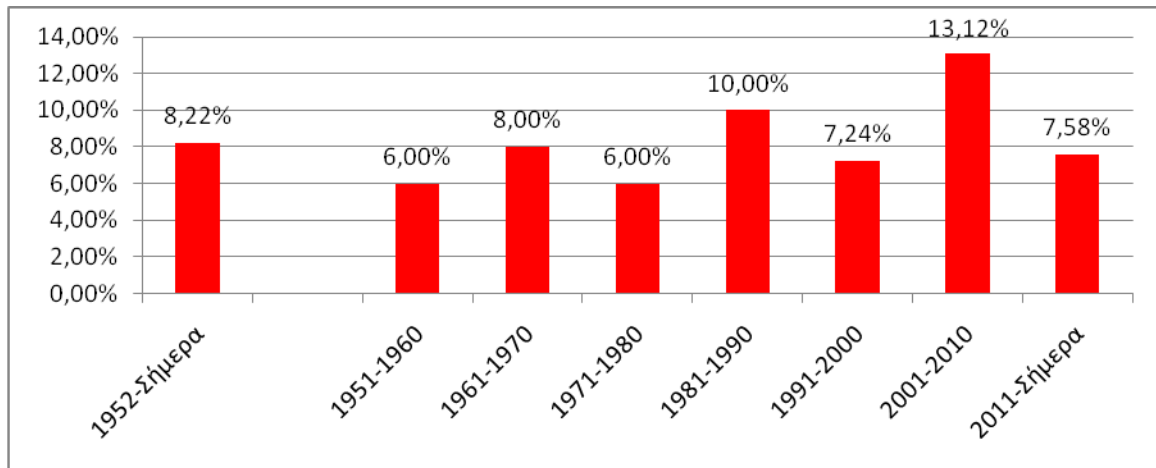
Ο μέσος όρος του ποσοστού εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας, **κατά τη δεκαετία 2001-2010** (δηλαδή, μετά τις δημοτικές εκλογές της 13-10-2002 και τις δημοτικές εκλογές της 15-10-2006), ανέρχεται σε **13,12 %**.

Ο μέσος όρος του ποσοστού εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας, **κατά την τρέχουσα δεκαετία 2011-2020** (δηλαδή, μετά τις

δημοτικές εκλογές της 7-11-2010 και της 14-11-2010 καθώς και τις δημοτικές εκλογές της 18-5-2014 και της 25-5-2014), ανέρχεται σε **7,58 %**.

Διάγραμμα 6.32

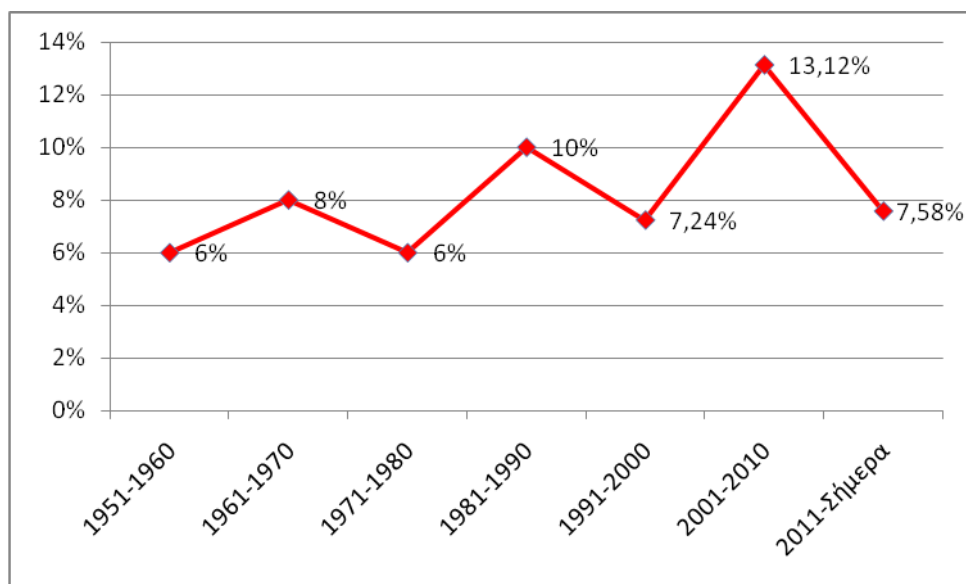
Μέσος όρος εκλεγμένων γυναικών ανά δεκαετία στα Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας

Σύμφωνα με τα προπαρατεθέντα στοιχεία σχετικά με τον μέσο όρο του ποσοστού εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας ανά δεκαετία, όπως αυτά απεικονίζονται και αποτυπώνονται αναλυτικώς στο αμέσως κατωτέρω διάγραμμα (χρονόγραμμα):

Διάγραμμα 6.33

Μέσος όρος εκλεγμένων γυναικών ανά δεκαετία στα Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας (χρονόγραμμα)

Ο μέσος όρος του ποσοστού εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας, ο οποίος ανερχόταν σε 6 % κατά τη δεκαετία 1951-1960, σημείωσε άνοδο και ανήλθε σε 8 % κατά τη δεκαετία 1961-1970, για να μειωθεί, εκ νέου, κατά τη δεκαετία 1971-1980, σε ποσοστό 6 %, ενώ σημείωσε, εκ νέου, άνοδο (και, μάλιστα, αισθητή), κατά τη δεκαετία 1981-1990 ανερχόμενος, για πρώτη φορά, σε διψήφιο αριθμό και, συγκεκριμένα, σε 10 %, για να μειωθεί εκ νέου, κατά τη δεκαετία 1991-2000, σε μονοψήφιο αριθμό και, συγκεκριμένα, σε 7,24 % και, στη συνέχεια, να εκτιναχθεί, κατά τη δεκαετία 2001-2010, σε σχεδόν διπλάσιο αριθμό και, συγκεκριμένα, σε 13,12 %, ενώ, τέλος, κατά την τρέχουσα δεκαετία 2011-2020 βρίσκεται, μέχρι τώρα, σε κατακόρυφη πτώση σε σχέση με τον ως άνω μέσο όρο κατά την αμέσως προηγούμενη δεκαετία 2000-2010 (13,12 %) και, για την ακρίβεια, μειώθηκε, μέχρι τώρα, σχεδόν στο ήμισυ σε σύγκριση με αυτόν, ανερχόμενος μόλις σε 7,58 %.

Ετι περαιτέρω :

Τις ως άνω τριάντα τρεις (33) θέσεις Δημοτικού Συμβούλου του Δήμου Δράμας κατέλαβαν είκοσι μία (21) συνολικά διαφορετικές γυναίκες, με μία ή περισσότερες θητείες έκαστη εξ αυτών.

Ειδικότερα, όσον αφορά τη/τις θητεία/-ες τους, από τις είκοσι μία (21) αυτές διαφορετικές γυναίκες που εκλέχθηκαν στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας:

Οι δέκα πέντε (15) εξ αυτών, δηλαδή ένα ποσοστό 71,43 %, είχαν μία (1) θητεία.

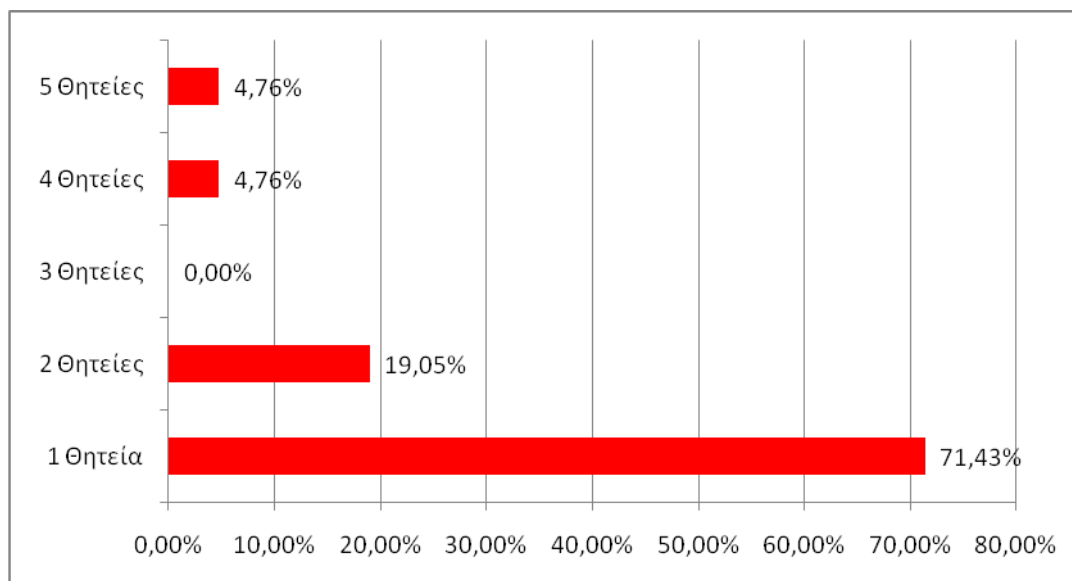
Οι τέσσερις (4) εξ αυτών, δηλαδή ένα ποσοστό 19,05 %, είχαν/έχουν δύο (2) θητείες, οι οποίες, μάλιστα, ήταν συναπτές.

Μία (1) εξ αυτών, δηλαδή ένα ποσοστό 4,76 %, είχε τέσσερις (4) θητείες.

Μία (1) εξ αυτών, δηλαδή ένα ποσοστό 4,76 %, είχε πέντε (5) θητείες.

Διάγραμμα 6.34

Θητείες εκλεγμένων γυναικών στα Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας

Από τα ως άνω παρατιθέμενα στοιχεία αναφορικά με τη/τις θητεία/-ες των είκοσι μίας (21) διαφορετικών εκλεγμένων γυναικών Δημοτικών Συμβούλων του Δήμου Δράμας, συνάγεται ότι, η συντριπτική πλειοψηφία τους (15 τον αριθμό και ποσοστό **71,43 %**) δεν κατάφερε ή/και δεν επεδίωξε να έχει διάρκεια και σταδιοδρομία στη διοίκηση του Δήμου Δράμας, μόλις τέσσερις (4) εξ αυτών (ποσοστό **19,05 %**) κατάφεραν να επανεκλεγούν (και, μάλιστα, σε συναπτές δημοτικές περιόδους) και να έχουν μία διαρκέστερη παρουσία στη διοίκηση του Δήμου Δράμας και, μόλις δύο εξ αυτών (συνολικό ποσοστό **9,52 %**) επέτυχαν τον, αδιακρίτως φύλου, εντυπωσιακό αριθμό των τεσσάρων και πέντε θητειών, αντιστοίχως, οι οποίες, όμως, εκ των πραγμάτων, αποτελούν δύο μεμονωμένες περιπτώσεις, δηλαδή τις εξαιρέσεις που, απλώς, επιβεβαιώνουν τον ως άνω κανόνα της μη διάρκειας.

6.5 Ανακεφαλαίωση

Από όλα τα ως άνω παρατιθέμενα στοιχεία και επιμέρους συμπεράσματα καθίσταται σαφές ότι η υπό μελέτη περίπτωση του Δήμου Δράμας αποτελεί ένα καθ'όλα **αντιπροσωπευτικό παράδειγμα** των όσων εκτέθηκαν ανωτέρω σχετικά με την ιδιαίτερος μειωμένη και μειοψηφική συμμετοχή των γυναικών σε αιρετές θέσεις (Δημοτικοί Σύμβουλοι, Δήμαρχοι) στην ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμους), δεδομένου ότι, **από το έτος 1952 έως σήμερα**, δηλαδή επί **επτά (7)** σχεδόν **δεκαετίες** και μετά από **δέκα τέσσερις (14)** συνολικά δημοτικές εκλογικές αναμετρήσεις στο Δήμο Δράμας, πέραν αυτού καθαυτού του, καταλυτικής σημασίας, αντικειμενικού γεγονότος ότι, σε επίπεδο θέσεως υποψηφιότητας για τη θέση του Δημάρχου Δράμας, υπήρξε μόνο **μία και μοναδική** φορά που κατήλθε γυναίκα ως υποψήφια Δήμαρχος Δράμας και, συγκεκριμένα, στις δημοτικές εκλογές της 17-10-1982 (γεγονός το οποίο, ως **μεμονωμένη εξαίρεση**, επιβεβαιώνει αυταπόδεικτα τον ίδιο τον κανόνα της μη γυναικείας συμμετοχής), οι γυναίκες, και σε επίπεδο εκλογής Δημοτικών Συμβούλων του Δήμου Δράμας, αποτελούν, αδιάλειπτα και αμετάβλητα, μία **ισχνότατη** μειοψηφία στα εν λόγω δέκα τέσσερα (14) εκλεγέντα και συγκληθέντα Δημοτικά Συμβούλια του Δήμου Δράμας, με ένα ποσοστό συμμετοχής το οποίο, ως εκτέθηκε ανωτέρω, κυμαίνεται, διαχρονικά, μεταξύ του 4 % (κατώτατο όριο) και του 14,81 % (ανώτατο όριο, άπαξ επιτευχθέν) και, έτι περαιτέρω, ανέρχεται, **κατά γενικό μέσο όρο**, όλες αυτές τις δεκαετίες, σε ένα ποσοστό μόλις **8,22 %** [δηλαδή, σε ένα **μονοψήφιο ποσοστό** που αναλογεί και αντιστοιχεί σε **λιγότερο από μία (1) γυναίκα** ανά **δέκα (10) άνδρες** εκλεγμένους Δημοτικούς Συμβούλους] και, ως εκ τούτου, μπορούμε, με βεβαιότητα, να κάνουμε λόγο για συνεχή και κατάφωρη **υπο-αντιπροσώπευση των γυναικών** στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων του Δήμου Δράμας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΣΗΜΕΡΑ ΒΑΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ, ΩΣ ΕΚΛΕΓΜΕΝΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΑΡΧΩΝ, ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2014

7.1 Εισαγωγή

Το παρόν κεφάλαιο αφιερώνεται στον υφιστάμενο σήμερα βαθμό συμμετοχής των γυναικών, ως εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων και Δημάρχων, στο σύνολο των **325 συνολικά Δήμων** της ελληνικής επικράτειας, κατά την τρέχουσα δημοτική περίοδο **από την 1-9-2014 έως και την 31-08-2019**, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών του έτους 2014, όπως ο εν λόγω σύγχρονος βαθμός γυναικείας συμμετοχής προκύπτει από την επεξεργασία των πλήρων στατιστικών στοιχείων που αφορούν στον αριθμό και το ποσοστό των γυναικών που εκλέχθηκαν Δημοτικές Σύμβουλοι και Δήμαρχοι σε όλους τους Δήμους της χώρας, κατά τις εν λόγω δημοτικές εκλογές του έτους 2014, τα οποία συγκεντρώθηκαν από την Επιτροπή Ισότητας της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.) και, όσον αφορά στις εκλεγμένες γυναίκες δημοτικές Συμβούλους, εκτίθενται στην επίσημη ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών σε αναλυτικούς ανά Δήμο και Περιφέρεια πίνακες, ενώ, όσον αφορά στις εκλεγμένες γυναίκες Δημάρχους, εκτίθενται στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Εταιρίας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.).

Ειδικότερα δε, παρατίθενται και αναλύονται τα σχετικά στατιστικά στοιχεία και, στη συνέχεια, εκτίθενται τα συμπεράσματα που εξάγονται από την επεξεργασία και αξιολόγηση των στοιχείων αυτών.

7.2 Εκλεγμένες γυναίκες Δημοτικές Σύμβουλοι στις δημοτικές εκλογές του έτους 2014

7.2.1 Δήμοι με το υψηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημοτικών Συμβούλων, ανά Περιφέρεια

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης

Δήμος Διδυμοτείχου, με ποσοστό **29,63 %**. Εκλέχθηκαν **8** γυναίκες σε σύνολο **27** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Αττικής

Δήμος Αλίμου, με ποσοστό **48,49 %**. Εκλέχθηκαν **16** γυναίκες σε σύνολο **33** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Βόρειου Αιγαίου

Δήμος Ψαρών, με ποσοστό **48,15 %**. Εκλέχθηκαν **16** γυναίκες σε σύνολο **33** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Δήμος Αμφιλοχίας, με ποσοστό **25,92 %**. Εκλέχθηκαν **7** γυναίκες σε σύνολο **27** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Δήμος Κοζάνης, με ποσοστό **23,08 %**. Εκλέχθηκαν **9** γυναίκες σε σύνολο **39** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Ηπείρου

Δήμος Βόρειων Τζουμέρκων, με ποσοστό **25,93 %**. Εκλέχθηκαν **7** γυναίκες σε σύνολο **27** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Θεσσαλίας

Δήμος Λίμνης Πλαστήρα, με ποσοστό **38,09 %**. Εκλέχθηκαν **8** γυναίκες σε σύνολο **21** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Δήμος Παξών, με ποσοστό **23,52 %**. Εκλέχθηκαν **4** γυναίκες σε σύνολο **17** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Δήμος Καλαμαριάς, με ποσοστό **30,70 %**. Εκλέχθηκαν **13** γυναίκες σε σύνολο **41** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Κρήτης

Δήμος Γαύδου, με ποσοστό **33,00 %**. Εκλέχθηκαν **3** γυναίκες σε σύνολο **9** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

Δήμος Κιμώλου και Δήμος Λειψών, με ποσοστό **46,15 %** αμφότεροι. Εκλέχθηκαν και στους 2 Δήμους, **6** γυναίκες σε σύνολο **13** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Πελοποννήσου

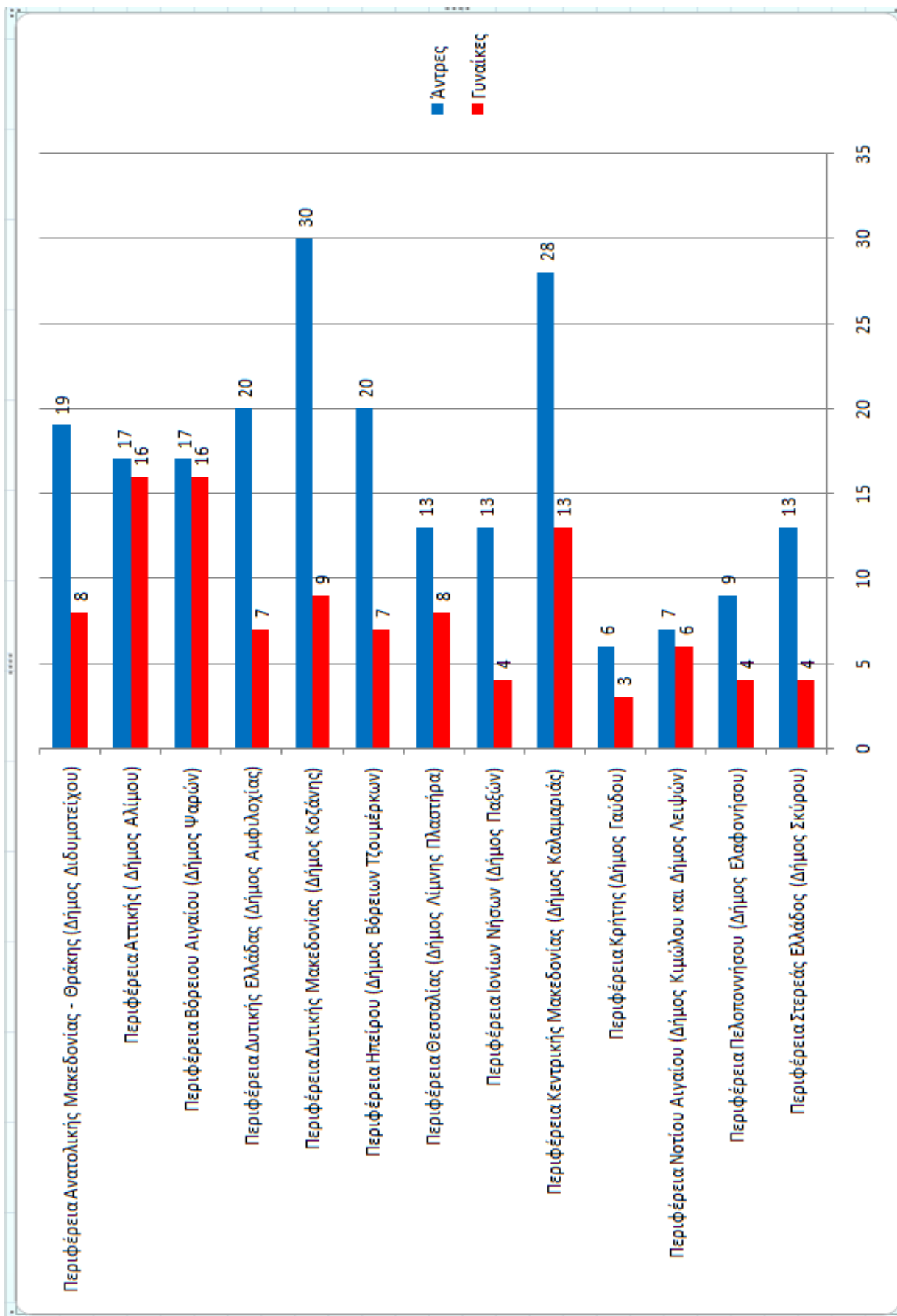
Δήμος Ελαφονήσου, με ποσοστό **30,76 %**. Εκλέχθηκαν **4** γυναίκες σε σύνολο **13** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Δήμος Σκύρου, με ποσοστό **23,53 %**. Εκλέχθηκαν **4** γυναίκες σε σύνολο **17** Δημοτικών Συμβούλων.

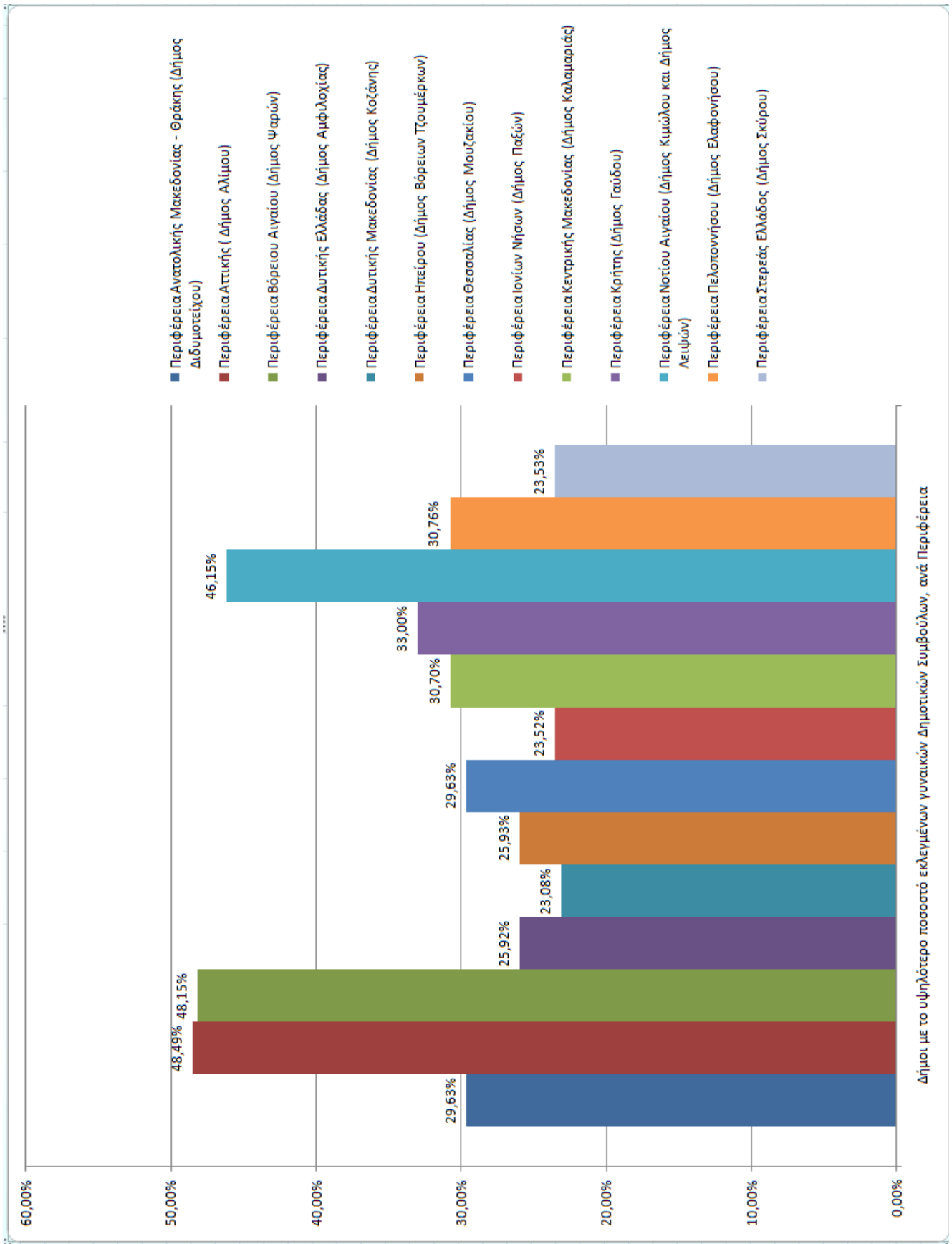
Διάγραμμα 7.1

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι στους Δήμους με το υψηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών, ανά Περιφέρεια

Διάγραμμα 7.2

Ποσοστά εκλεγμένων γυναικών στους Δήμους με το υψηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημοτικών Συμβούλων, ανά Περιφέρεια

7.2.2 Δήμοι με το χαμηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημοτικών Συμβούλων, ανά Περιφέρεια

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης

Δήμος Αρριανών, με ποσοστό **0,00 %**. Δεν εκλέχθηκε **καμία** γυναίκα σε σύνολο **27** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Αττικής

Δήμος Αίγινας, με ποσοστό **7,84 %**. Εκλέχθηκαν **4** γυναίκες σε σύνολο **51** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Βόρειου Αιγαίου

Δήμος Χίου, με ποσοστό **9,76 %**. Εκλέχθηκαν **4** γυναίκες σε σύνολο **41** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Δήμος Ξηρομέρου, με ποσοστό **3,70 %**. Εκλέχθηκε **1** γυναίκα σε σύνολο **27** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Δήμος Σερβίων-Βελβεντού, με ποσοστό **8,00 %**. Εκλέχθηκαν **2** γυναίκες σε σύνολο **25** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Ηπείρου

Δήμος Πωγωνίου, με ποσοστό **0,00 %**. Δεν εκλέχθηκε **καμία** γυναίκα σε σύνολο **21** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Θεσσαλίας

Δήμος Αλμυρού και Δήμος Σοφάδων, με ποσοστό **3,70 %** αμφότεροι. Εκλέχθηκε και στους 2 Δήμους **1** γυναίκα σε σύνολο **27** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Δήμος Ζακύνθου, με ποσοστό **3,03 %**. Εκλέχθηκε **1** γυναίκα σε σύνολο **33** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Δήμος Σιντικής, με ποσοστό **0,00 %**. Δεν εκλέχθηκε **καμία** γυναίκα σε σύνολο **27** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Κρήτης

Δήμος Χερσονήσου, με ποσοστό **3,00 %**. Εκλέχθηκε **1** γυναίκα σε σύνολο **33** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

Δήμος Καλυμνίων, με ποσοστό **4,35 %**. Εκλέχθηκε **1** γυναίκα σε σύνολο **23** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Πελοποννήσου

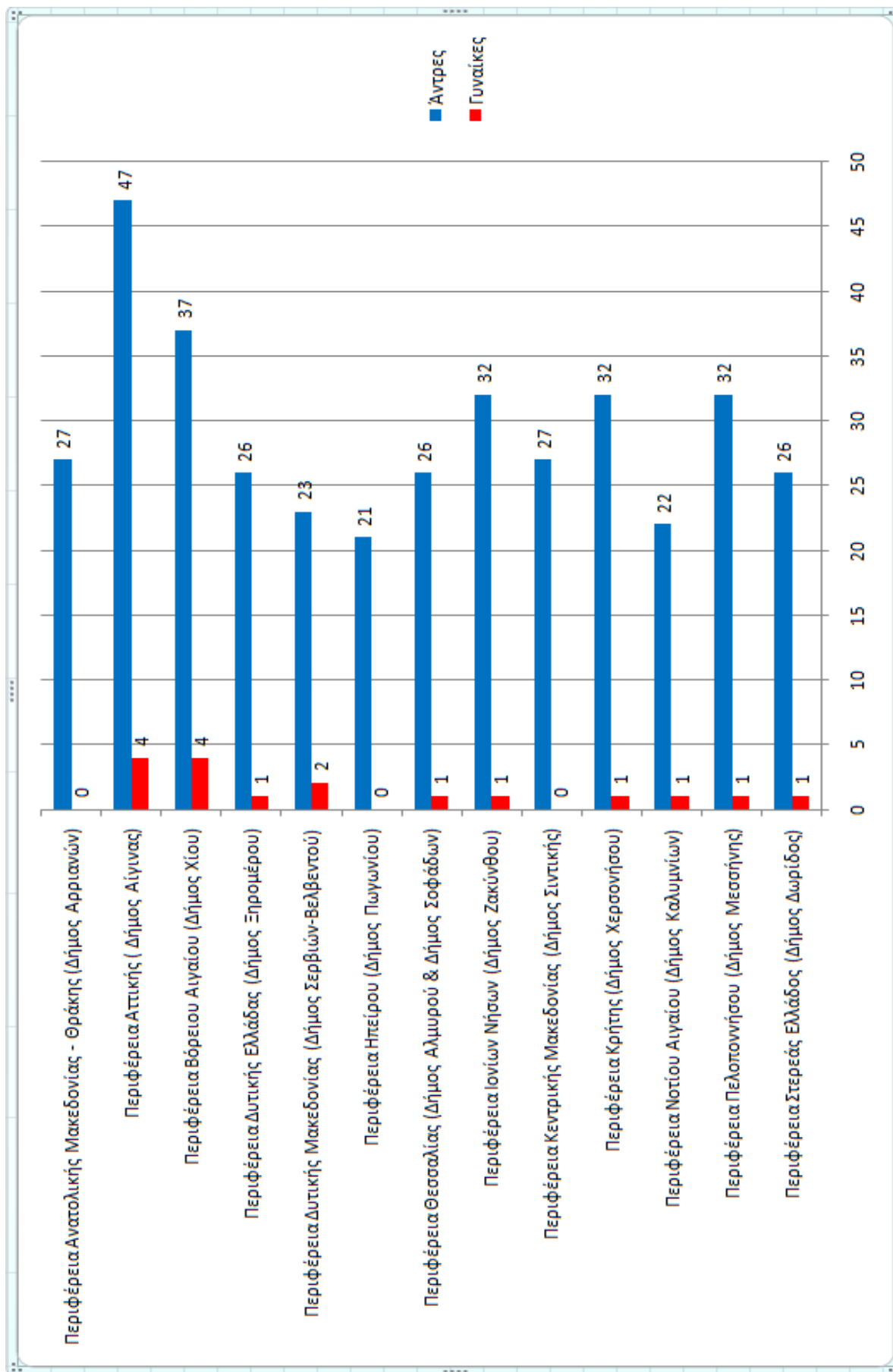
Δήμος Μεσσήνης, με ποσοστό **3,03 %**. Εκλέχθηκε **1** γυναίκα σε σύνολο **33** Δημοτικών Συμβούλων.

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Δήμος Δωρίδος, με ποσοστό **3,70 %**. Εκλέχθηκε **1** γυναίκα σε σύνολο **27** Δημοτικών Συμβούλων.

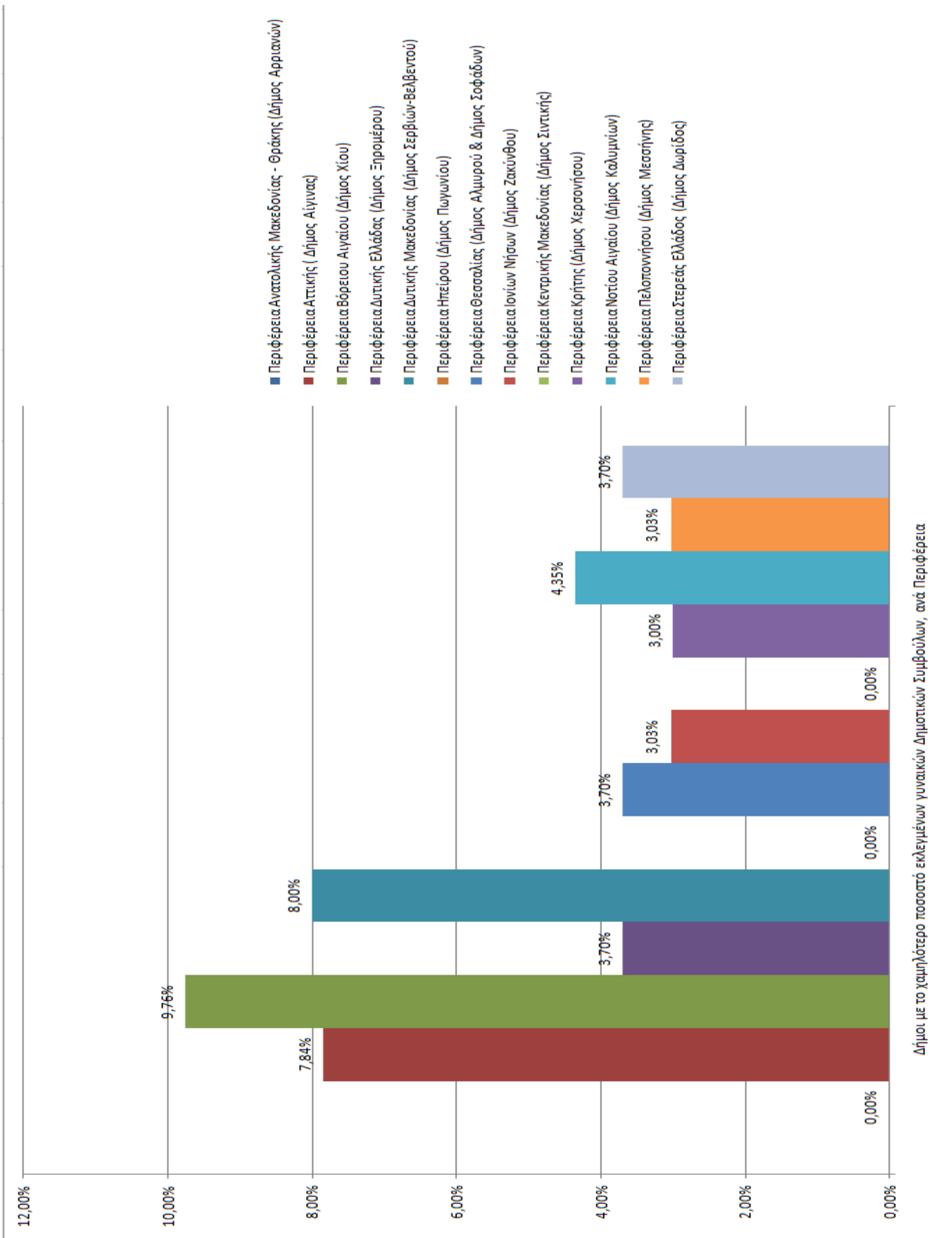
Διάγραμμα 7.3

Εκλεγμένοι Δημοτικοί Σύμβουλοι στους Δήμους με το χαμηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών, ανά Περιφέρεια

Διάγραμμα 7.4

Ποσοστά εκλεγμένων γυναικών στους Δήμους με το υψηλότερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημοτικών Συμβούλων, ανά Περιφέρεια

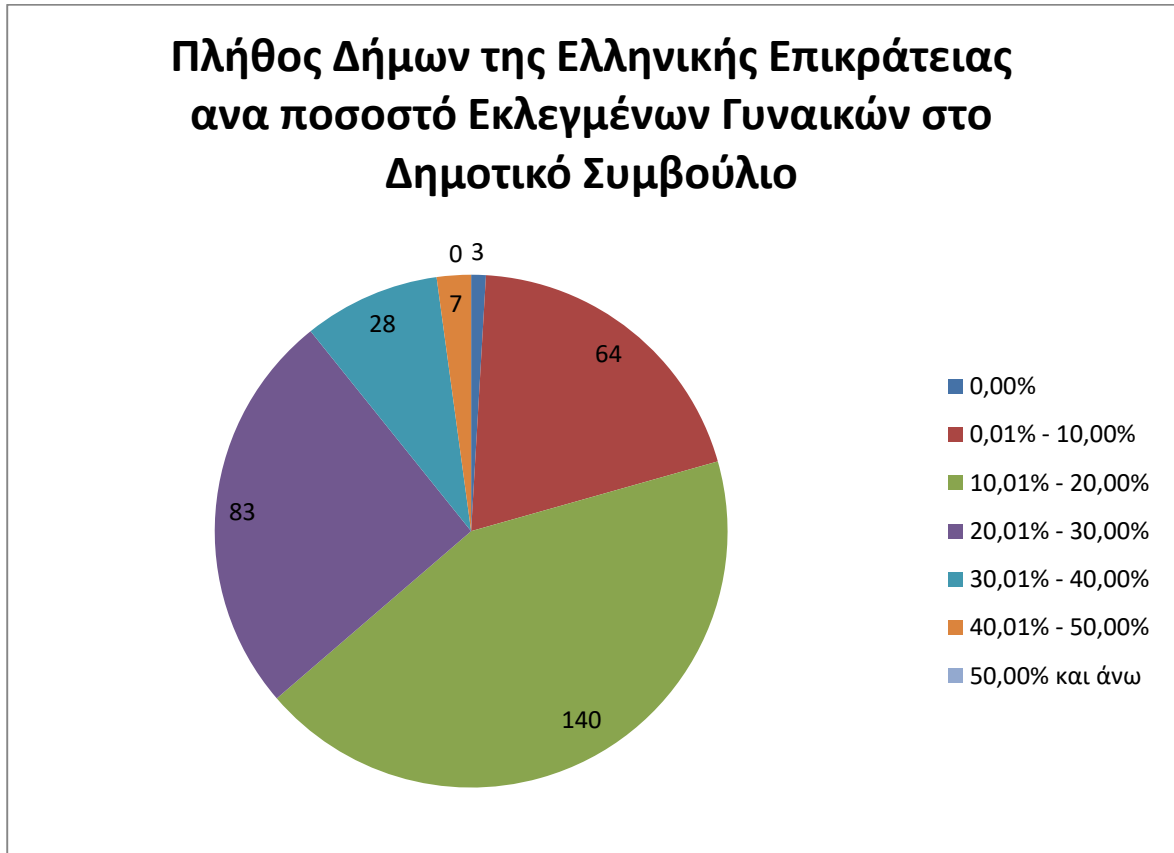
7.2.3 Συμπεράσματα

Από τα προπαρατεθέντα στοιχεία σε συνδυασμό με τις «Κλίμακες των ποσοστών εκλεγμένων γυναικών στα Δημοτικά Συμβούλια, ανά Περιφέρεια, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών του έτους 2014» οι οποίες παρατίθενται στο Παράρτημα της παρούσας εργασίας, προκύπτει ότι, στις δημοτικές εκλογές του έτους 2014, από το σύνολο των **325** Δήμων της χώρας:

- σε **3** Δήμους δεν εκλέχθηκε **καμία** γυναίκα στο Δημοτικό Συμβούλιο, δηλαδή το ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο είναι **μηδενικό (0,00 %)**:
- σε **64** Δήμους, το ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο κυμαίνεται **μεταξύ 0,01 και 10,00 %**.
- σε **140** Δήμους, το ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο κυμαίνεται **μεταξύ 10,01 και 20,00 %** .
- σε **83** Δήμους, το ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο κυμαίνεται **μεταξύ 20,01 και 30,00 %**.
- σε **28** Δήμους, το ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο κυμαίνεται **μεταξύ 30,01 και 40,00 %**.
- σε **7** Δήμους, το ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο κυμαίνεται **μεταξύ 40,01 και 50,00 %**.
- σε **κανένα** Δήμο το ποσοστό εκλεγμένων γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο δεν ανέρχεται σε **50,01 % και άνω**.

Διάγραμμα 7.5

Πλήθος Δήμων της Ελληνικής Επικράτειας ανά ποσοστό Εκλεγμένων Γυναικών στο Δημοτικό Συμβούλιο

Περαιτέρω:

- Το μεγαλύτερο ποσοστό εκλεγμένων γυναικών σε Δημοτικό Συμβούλιο πανελληνίως ανέρχεται σε **48,49 %** και σημειώθηκε **στο Δήμο Αλίμου** (Περιφέρεια Αττικής), στον οποίο εκλέχθηκαν **16 γυναίκες** σε ένα σύνολο **33** Δημοτικών Συμβούλων (δηλαδή, κατ' αναλογία, **περίπου 1 γυναίκα ανά 2** εκλεγμένους άνδρες Δημοτικούς Συμβούλους),
- Το χαμηλότερο ποσοστό, εξαιρουμένου του ως άνω μηδενικού ποσοστού, εκλεγμένων γυναικών σε Δημοτικό Συμβούλιο πανελληνίως ανέρχεται σε **3,00 %** και σημειώθηκε **στο Δήμο Χερσονήσου** (Περιφέρεια Κρήτης), στον οποίο εκλέχθηκε μόνο **1 γυναίκα** σε ένα σύνολο **33** Δημοτικών Συμβούλων.

Διάγραμμα 7.6

Δήμοι με το υψηλότερο και χαμηλότερο ποσοστό Εκλεγμένων Γυναικών σε Δημοτικό Συμβούλιο

7.3 Εκλεγμένες γυναίκες Δήμαρχοι στις δημοτικές εκλογές του έτους 2014

7.3.1 Υποψηφιότητες και εκλογή γυναικών Δημάρχων, ανά Περιφέρεια

Σε 15 Δήμους από το σύνολο των 325 Δήμων της ελληνικής επικράτειας, εκλέχθηκαν, στις δημοτικές εκλογές του έτους 2014, γυναίκες Δήμαρχοι. Αναλυτικότερα, ανά Περιφέρεια:

Περιφέρεια Αν.Μακεδονίας-Θράκης

Σε ένα σύνολο 129 υποψηφίων για τη θέση του Δημάρχου στους 22 συνολικά Δήμους της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας-Θράκης, οι 9 υποψήφιοι ήταν γυναίκες και εξ αυτών εξελέγησαν 2 γυναίκες Δήμαρχοι στους Δήμους Καβάλας και Παρανεστίου.

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **6,98%**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **2,33%**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **33,33%**

Περιφέρεια Αττικής

Σε ένα σύνολο **500 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **66 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας Αττικής, οι **70 υποψήφιοι** ήταν γυναίκες και εξ αυτών εξελέγησαν **3 γυναίκες Δήμαρχοι** στους **Δήμους Αγίου Δημητρίου, Ζωγράφου και Σαλαμίνας**

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **14,00 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **0,60 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **4,29%**

Περιφέρεια Βόρειου Αιγαίου

Σε ένα σύνολο **35 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **9 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας Βόρειου Αιγαίου, οι **5 υποψήφιοι** ήταν γυναίκες και εξ αυτών εξελέγη **1 γυναίκα Δήμαρχος** στο **Δήμο Αγίου Ευστρατίου**.

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **14,29 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **2,86 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **20,00%**

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Σε ένα σύνολο **131 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **18 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, οι **10 υποψήφιοι** ήταν γυναίκες και εξ αυτών δεν εξελέγη **καμία Δήμαρχος**.

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **7,63 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **0,00 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **0,00 %**

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Σε ένα σύνολο **69 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **12 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, οι **14 υποψήφιοι** ήταν γυναίκες και εξ αυτών δεν εξελέγη **καμία Δήμαρχος**.

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **20,29 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **0,00 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **0,00 %**

Περιφέρεια Ηπείρου

Σε ένα σύνολο **105 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **18 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας, οι **7 υποψήφιοι** ήταν γυναίκες και εξ αυτών εξελέγη **1 γυναίκα Δήμαρχος** στο Δήμο Σουλίου.

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **6,66 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **0,95 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **14,29 %**

Περιφέρεια Θεσσαλίας

Σε ένα σύνολο **186 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **22 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας Θεσσαλίας, οι **13 υποψήφιοι** ήταν **γυναίκες** και εξ αυτών δεν εξελέγη **καμία γυναίκα Δήμαρχος**.

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **6,99 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **0,00 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **0,00 %**

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Σε ένα σύνολο **63 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **7 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, οι **5 υποψήφιοι** ήταν **γυναίκες** και εξ αυτών δεν εξελέγη **καμία γυναίκα Δήμαρχος**.

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **7,94 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **0,00 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **0,00 %**

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Σε ένα σύνολο **210 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **38 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, οι **17 υποψήφιοι** ήταν γυναίκες και εξ αυτών εξελέγησαν **2 γυναίκες Δήμαρχοι** στους Δήμους Βισαλτίας, Σκούδρας.

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **8,10 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **0,95 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **11,76 %**

Περιφέρεια Κρήτης

Σε ένα σύνολο **95 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **21 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας Κρήτης, οι **14 υποψήφιοι** ήταν γυναίκες και εξ αυτών εξελέγη **1 γυναίκα Δήμαρχος** στο Δήμο Γαύδου.

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **14,74 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **1,05 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **7,14 %**

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

Σε ένα σύνολο **107 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **32 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας, οι **13 υποψήφιοι** ήταν γυναίκες και εξ αυτών εξελέγησαν **2 γυναίκες Δήμαρχοι** στους Δήμους Κάσου και Τήλου.

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **12,15 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **1,87 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **15,38 %**

Περιφέρεια Πελοποννήσου

Σε ένα σύνολο **140 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **20 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας Πελοποννήσου, οι **12 υποψήφιοι** ήταν γυναίκες και εξ αυτών δεν εξελέγη **καμία γυναίκα Δήμαρχος**.

Τουτέστιν:

Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **8,57 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **0,00 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **0,00 %**

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Σε ένα σύνολο **151 υποψηφίων** για τη θέση του Δημάρχου στους **24 συνολικά Δήμους** της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, οι **14 υποψήφιοι** ήταν γυναίκες και εξ αυτών εξελέγησαν **3 γυναίκες Δήμαρχοι** στους **Δήμους Ερέτριας, Ιστιαίας-Αιδηψού και Λεβαδέων**.

Τουτέστιν:

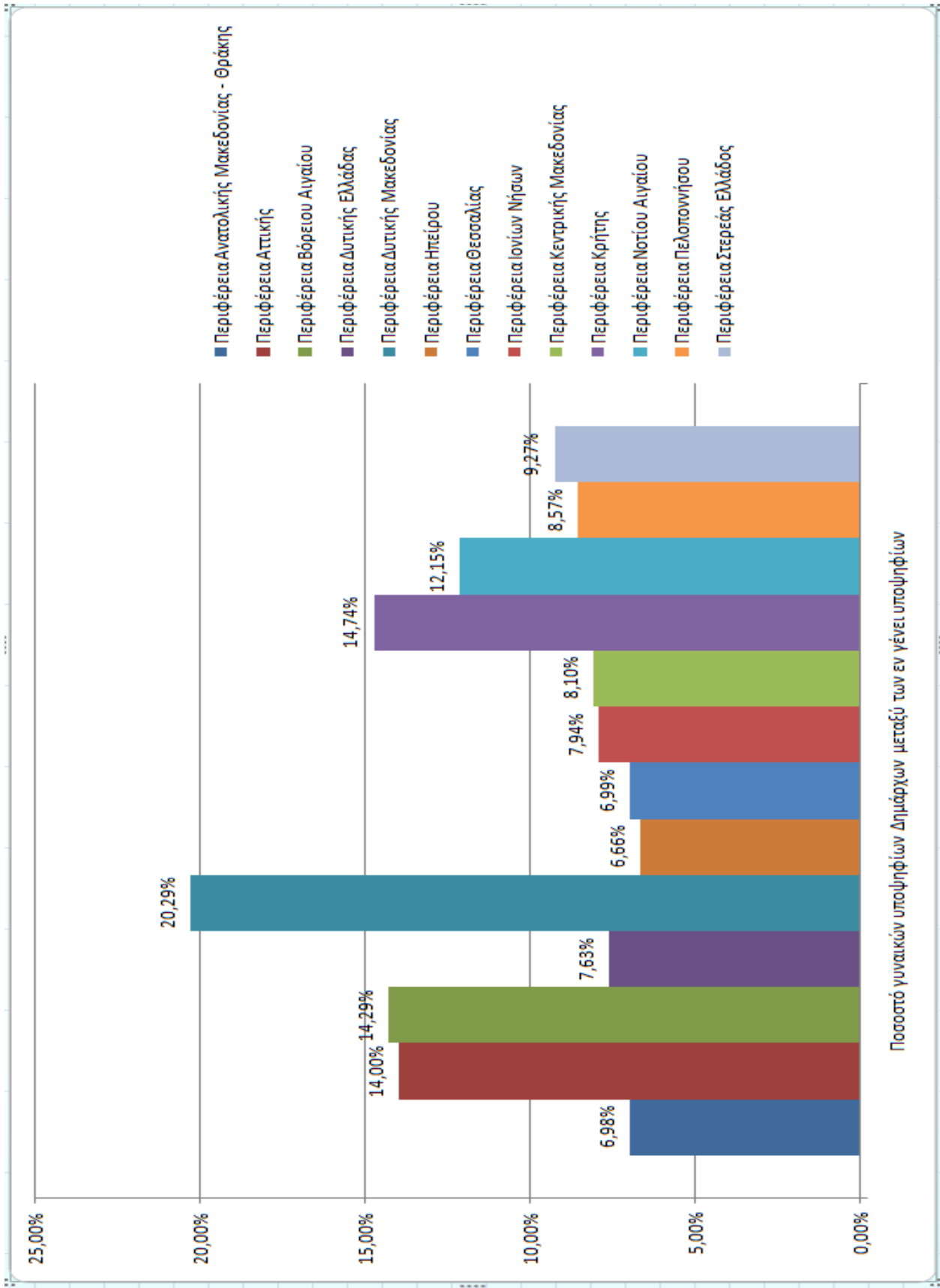
Ποσοστό γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **9,27 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων: **1,99 %**

Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων: **21,43 %**

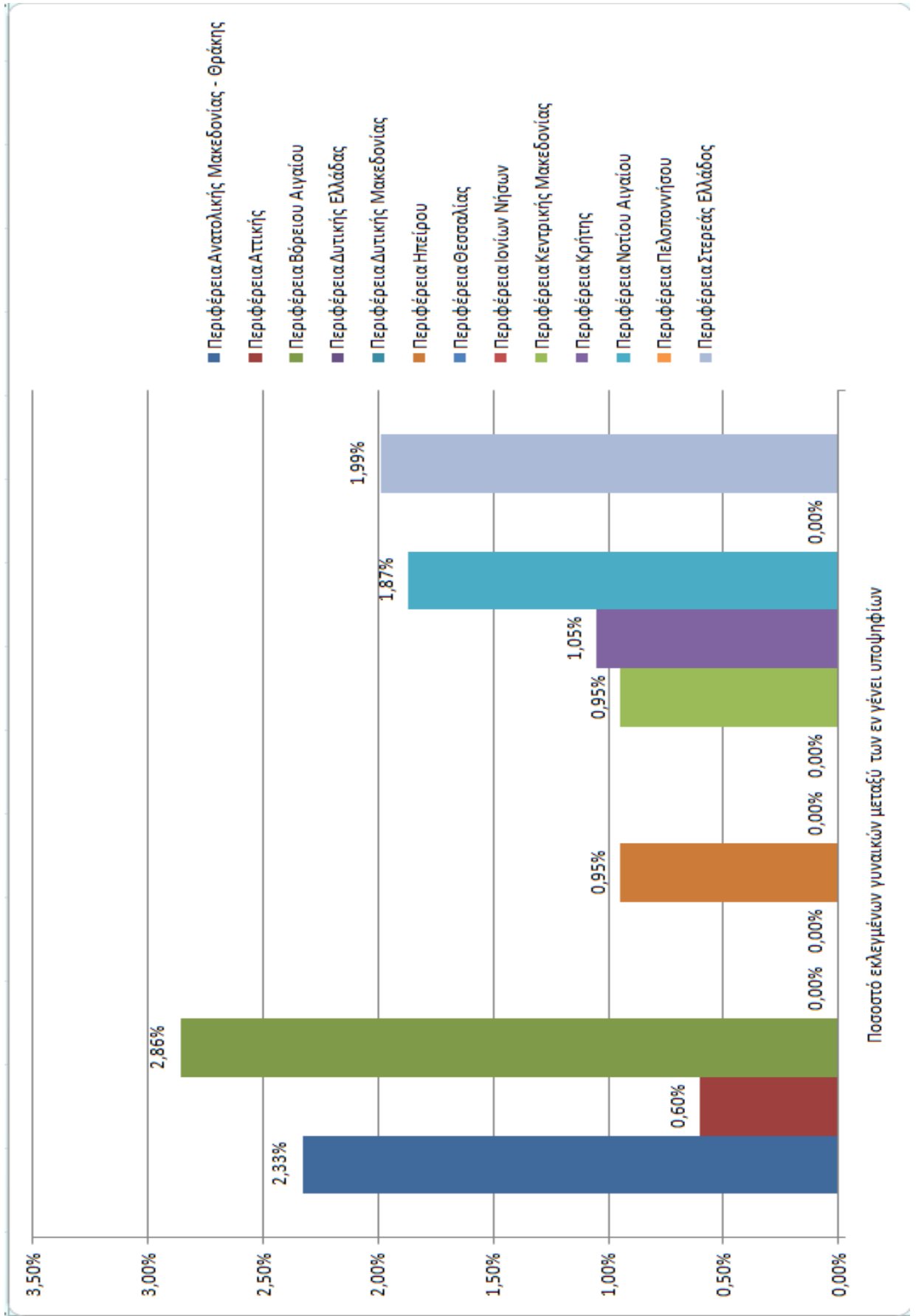
Διάγραμμα 7.7

Ποσοστά γυναικών υποψηφίων Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων

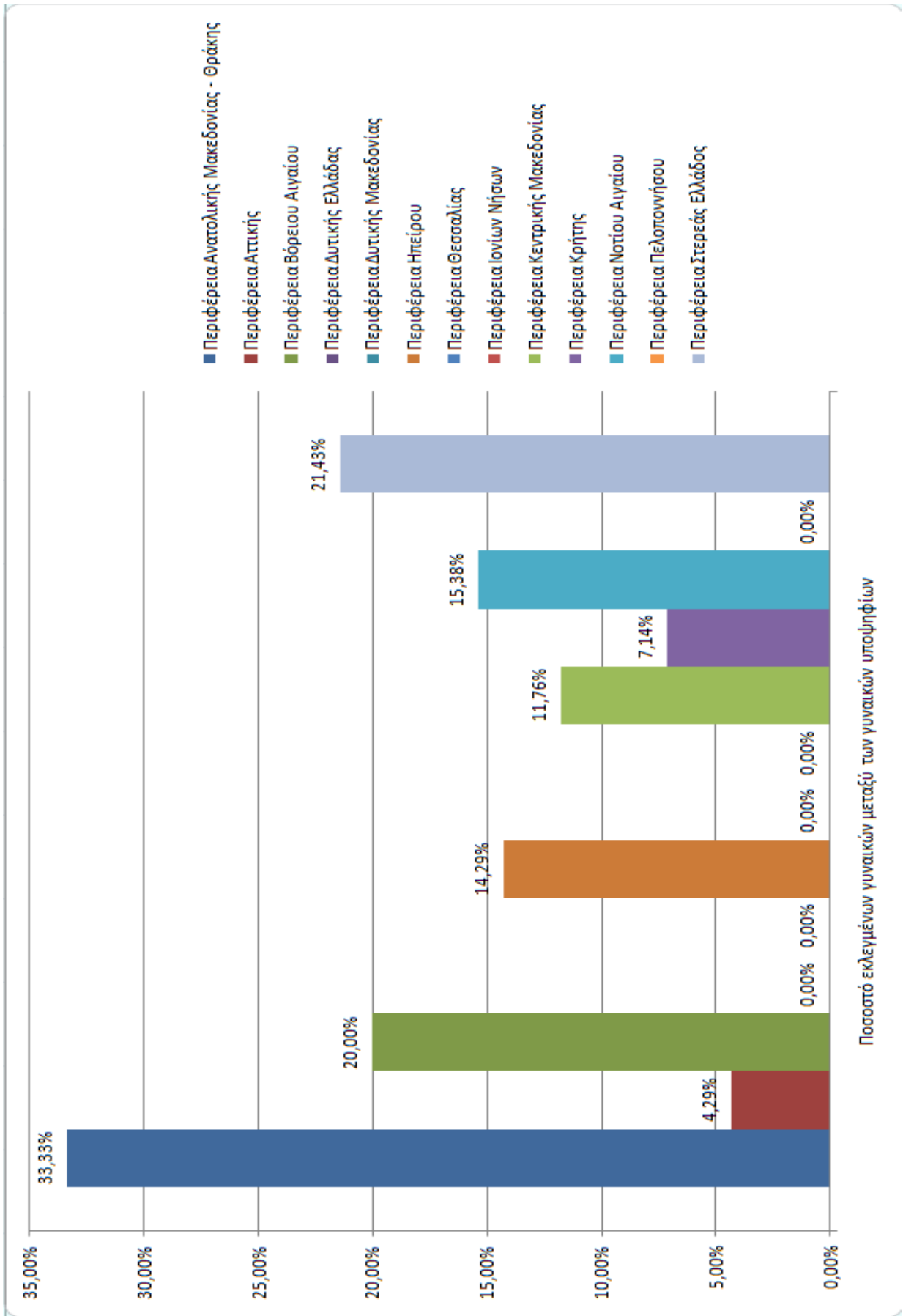
Διάγραμμα 7.8

Ποσοστά εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των εν γένει υποψηφίων

Διάγραμμα 7.9

Ποσοστά εκλεγμένων γυναικών Δημάρχων μεταξύ των γυναικών υποψηφίων

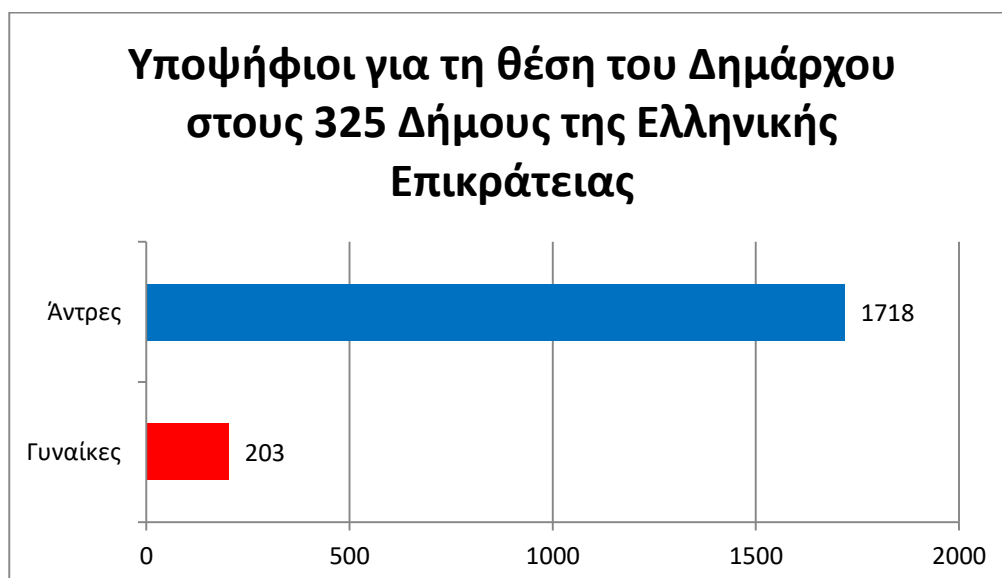
Ποσοστό εκλεγμένων γυναικών μεταξύ των γυναικών υποψηφίων

7.3.2 Συμπεράσματα

Από τις προπαρατεθείσες διαπιστώσεις συνάγεται ότι, κατά τις δημοτικές εκλογές του έτους 2014, από τους **1.921** συνολικά υποψήφιους για τη θέση του Δημάρχου, στους **325** συνολικά Δήμους της ελληνικής επικράτειας, μόλις οι **203** ήταν γυναίκες (και, αντίστοιχα, οι **1.718** ήταν **άνδρες υποψήφιοι Δήμαρχοι**), δηλαδή μόλις ένα ποσοστό **9,46 %** επί του συνόλου των εν γένει υποψηφίων Δημάρχων και των δύο φύλων [ήτοι, ένα **μονοψήφιο** ποσοστό το οποίο αναλογεί και αντιστοιχεί σε **λιγότερο από μία (1) γυναίκα ανά δέκα (10) άνδρες** υποψήφιους Δημάρχους].

Διάγραμμα 7.10

Υποψήφιοι για τη θέση του Δημάρχου στους 325 Δήμους της Ελληνικής Επικράτειας

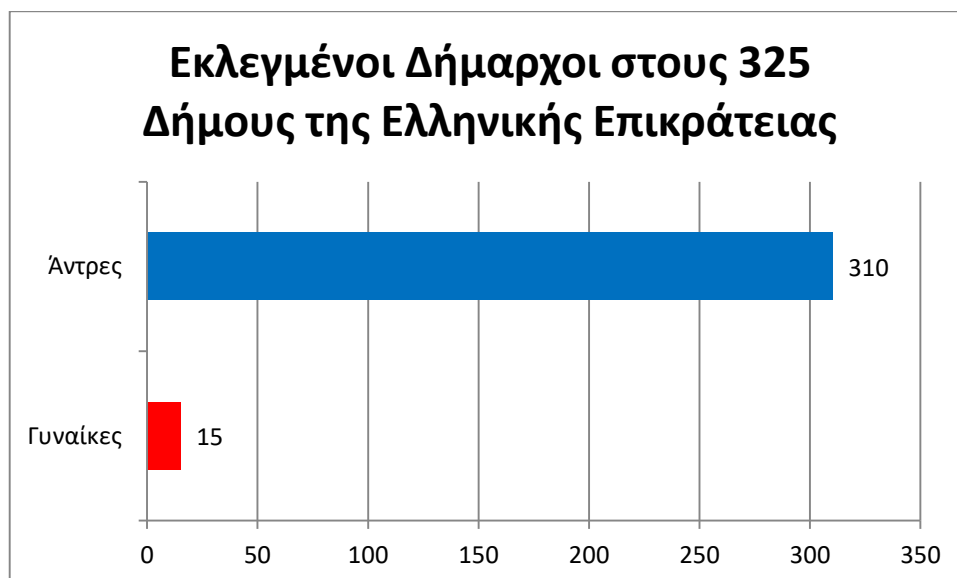
Περαιτέρω δε:

Από αυτές τις **203** συνολικά **υποψήφιες γυναίκες** για τη θέση του Δημάρχου ανά την ελληνική επικράτεια κατά τις δημοτικές εκλογές του έτους 2014, εξελέγησαν μόλις **15** συνολικά **γυναίκες Δήμαρχοι** (και, αντίστοιχα, εξελέγησαν **310** συνολικά **άνδρες Δήμαρχοι**), δηλαδή εξελέγη μόλις ένα ποσοστό **13,53 %** επί του **ως άνω συνόλου των γυναικών υποψηφίων Δημάρχων** (ήτοι, ένα ποσοστό που αναλογεί και αντιστοιχεί σε **κάτι περισσότερο από μία γυναίκα ανά δέκα γυναίκες** υποψήφιες Δημάρχους) και, κυρίως, εξελέγη μόλις ένα ποσοστό **4,61 %** επί του **συνόλου των εν γένει εκλεγέντων Δημάρχων και των δύο φύλων** [ήτοι, ένα **μονοψήφιο** ποσοστό το

οποίο αναλογεί και αντιστοιχεί σε λιγότερο από μία (1) γυναίκα ανά είκοσι (20) άνδρες εκλεγμένους Δημάρχους].

Διάγραμμα 7.11

Εκλεγμένοι Δήμαρχοι στους 325 Δήμους της Ελληνικής Επικράτειας

7.4 Ανακεφαλαίωση

Από όλα τα προπαρατεθέντα στοιχεία και επιμέρους συμπεράσματα, καθίσταται σαφές ότι ο υφιστάμενος σήμερα βαθμός συμμετοχής των γυναικών στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων, σε θέσεις εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων και Δημάρχων κατά την τρέχουσα δημοτική περίοδο 1.9.2014 – 31.8.2019, στο σύνολο των 325 Δήμων της ελληνικής επικράτειας, μετά τις δημοτικές εκλογές του έτους 2014, καταδεικνύει, με τον πλέον αναντίρρητο τρόπο, την εισέτι μειωμένη και μειοψηφική συμμετοχή των γυναικών σε αιρετές θέσεις στην ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, δεδομένου ότι, όπως ήδη διαπιστώθηκε, **από το έτος 1952 έως σήμερα, δηλαδή επί επτά (7) σχεδόν δεκαετίες και μετά από δέκα τέσσερις (14) συνολικά δημοτικές εκλογικές αναμετρήσεις στη χώρα μας, οι γυναίκες, σε επίπεδο εκλογής Δημοτικών Συμβούλων στο σύνολο των 325 Δήμων της ελληνικής επικράτειας κατά τις εκλογές του έτους 2014, αποτελούν, αμετάβλητα, μειοψηφία στα Δημοτικά Συμβούλια των Δήμων της χώρας μας, με ένα ποσοστό συμμετοχής το οποίο, ως ήδη εκτέθηκε ανωτέρω, κυμαίνεται μεταξύ του 0,00 % (μηδενικό όριο το οποίο σημειώθηκε σε 3 Δήμους της ελληνικής επικράτειας) και του 48,49 %**

(ανώτατο όριο το οποίο σημειώθηκε μόλις σε **1 Δήμο** της ελληνικής επικράτειας) και, ειδικότερα δε, στη **συντριπτική πλειοψηφία των Δήμων** και, συγκεκριμένα, σε **287 Δήμους** από τους 325 συνολικά της χώρας μας, **κυμαίνεται μεταξύ του 0,01 % και του 30,00 %**.

Έτι περαιτέρω, σε επίπεδο θέσεως υποψηφιότητας για τη θέση του Δημάρχου, υπήρξε μόνο **μία ισχνή μειοψηφία γυναικών** που κατήλθαν ως υποψήφιες **Δήμαρχοι** στους 325 συνολικά Δήμους της ελληνικής επικράτειας, κατά τις δημοτικές εκλογές του έτους 2014 και, συγκεκριμένα, κατήλθαν ως υποψήφιες μόλις **203 γυναίκες** σε ένα σύνολο **1.921 υποψηφίων για τη θέση του Δημάρχου**, ήτοι κατά ένα ποσοστό το οποίο, ως ήδη εκτέθηκε ανωτέρω, ανέρχεται μόλις σε **9,46 %** επί του συνόλου των εν γένει υποψηφίων Δημάρχων και των δύο φύλων [δηλαδή, ανέρχεται σε ένα **μονοψήφιο ποσοστό**, το οποίο αναλογεί και αντιστοιχεί σε **λιγότερο από μία (1) γυναίκα ανά δέκα (10) άνδρες** υποψήφιους Δημάρχους], ενώ, πολλώ μάλλον, από τις ως άνω 203 συνολικά γυναίκες υποψήφιες Δημάρχους εξελέγησαν μόλις **15 συνολικά γυναίκες Δήμαρχοι**, δηλαδή ένα ποσοστό μόλις **4,61% επί του συνόλου των εν γένει εκλεγέντων Δημάρχων και των δύο φύλων** [ήτοι, ένα **μονοψήφιο ποσοστό**, το οποίο αναλογεί και αντιστοιχεί σε **λιγότερο από μία (1) γυναίκα ανά είκοσι (20) άνδρες** εκλεγμένους Δημάρχους].

Ως εκ τούτου, βάσει όλων των προεκτεθέντων, μπορούμε, βάσιμα, να κάνουμε λόγο για εξακολούθηση μέχρι σήμερα της **υπο-αντιπροσώπευσης των γυναικών** στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού (Δήμους) και, μάλιστα, σε πανελλήνιο επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τα συμπεράσματα της **Μελέτης Περίπτωσης του Δήμου Δράμας**, αντιπροσωπευτικού δείγματος ενός σημερινού, μεσαίου Δήμου της ελληνικής περιφέρειας, σε συνδυασμό και με τα πλήρη στατιστικά στοιχεία που αφορούν στις εκλεγμένες γυναίκες Δημοτικούς Συμβούλους και εκλεγμένες γυναίκες Δημάρχους κατά την τρέχουσα δημοτική περίοδο 1.9.2014-31.8.2019, στο σύνολο των 325 Δήμων της ελληνικής επικράτειας σύμφωνα με τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών του έτους 2014, όπως αυτά ήδη εκτέθηκαν διεξοδικώς ανωτέρω, αποτυπώνουν και αναδεικνύουν, ανάγλυφα, το πρόβλημα της **ιδιαιτέρως περιορισμένης και μειοψηφικής συμμετοχής** των γυναικών, ως αιρετών, στη σημερινή ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ Βαθμού και δεν αφήνουν περιθώρια για αμφιβολίες ή, πολλώ μάλλον, ψευδαισθήσεις ότι, εν έτει 2019, η εκλογή των γυναικών σε θέσεις Δημοτικών Συμβούλων και, πολλώ μάλλον, Δημάρχων στην ελληνική πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση (εξακολουθεί να) είναι απογοητευτικά ισχνή.

Έχοντας, στα πλαίσια της παρούσας εργασίας, καταδειχθεί κι αναλυθεί οι βασικές αιτίες για την εν λόγω ιδιαιτέρως περιορισμένη και μειοψηφική συμμετοχή των γυναικών, ως αιρετών, στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων και, συγχρόνως, έχοντας αναπτυχθεί οι τρόποι για την ενθάρρυνση και ενίσχυση της γυναικείας αυτής συμμετοχής, εκτιμάται ότι η παρούσα εργασία θα εισφέρει προς την κατεύθυνση της αφύπνισης όσον αφορά στην αναγκαιότητα ενδυνάμωσης της ενεργούς συμμετοχής των γυναικών, σε αιρετές θέσεις, στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση Α΄ βαθμού και, ενδεχομένως, θα αποτελέσει έναυσμα για την περαιτέρω ενασχόληση με το κρίσιμο αυτό ζήτημα, το οποίο υποδεικνύει ένα εξ ορισμού θεμελιώδες έλλειμμα δημοκρατίας που ελλοχεύει και υπονομεύει τις βάσεις τόσο της σύγχρονης ελληνικής

κοινωνίας/πολιτείας όσο και των σημερινών τοπικών κοινωνιών της ελληνικής επικράτειας και καθίσταται πασίδηλο, εάν λάβει κανείς υπόψη, σε συνδυασμό με όλα τα προεκτεθέντα, και αυτή καθαυτή τη σχετική ρήση του Πλάτωνα, ο οποίος, ως γνωστόν, υποστήριζε την ισότητα των δύο φύλων στη συμμετοχή στην εξουσία και στη διοίκηση της «Πολιτείας», ότι *«μια πόλη που δε χρησιμοποιεί τις γυναίκες εξίσου όπως τους άνδρες είναι μία πόλη μισή· είναι όπως ένας άνθρωπος που δε χρησιμοποιεί και τα δύο του χέρια»*.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πρωτογενείς Πηγές - Επίσημα Έγγραφα

Σύμβαση για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών των Ηνωμένων Εθνών (1978).

Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες

Το ισχύον Σύνταγμα της Ελλάδος

Ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (ΦΕΚ, Α', 11/2006)

Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 3463/2006

Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ, Α', 87/7-6-2010),

Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 3852/2010

Ν. 2910/2001 (ΦΕΚ, Α', 91/2.5.2001),

Αιτιολογική έκθεση του Ν. 2910/2001

Ν. 3051/2002 (ΦΕΚ, Α', 220/22-9-2002),

Αιτιολογική έκθεση του Ν. 3051/2002

Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ, Α',/2018)

Αιτιολογική έκθεση του Ν. 4555/2018

υπ' αριθ. 1933/1998 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας,

υπ' αριθ. 21/2014 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Δράμας (Διαδικασία Εκουσίας Δικαιοδοσίας) περί ανακηρύξεως τακτικών και αναπληρωματικών δημοτικών συμβούλων του Δήμου Δράμας.

υπ' αριθ. 39/2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Δράμας (Διαδικασία Εκουσίας Δικαιοδοσίας) περί ανακηρύξεως τακτικών και αναπληρωματικών δημοτικών συμβούλων του Δήμου Δράμας.

υπ' αριθ. 27/2006 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Δράμας (Διαδικασία Εκουσίας Δικαιοδοσίας) περί ανακηρύξεως τακτικών και αναπληρωματικών δημοτικών συμβούλων του Δήμου Δράμας

υπ' αριθ. 43/2002 και 52/2002 αποφάσεις του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Δράμας (Διαδικασία Εκουσίας Δικαιοδοσίας) περί ανακηρύξεως τακτικών και αναπληρωματικών δημοτικών συμβούλων του Δήμου Δράμας

υπ' αριθ. 40/1998 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Δράμας (Διαδικασία Εκουσίας Δικαιοδοσίας) περί ανακηρύξεως τακτικών και αναπληρωματικών δημοτικών συμβούλων του Δήμου Δράμας, όπως αυτή διορθώθηκε με την υπ' αριθ. 44/1998 του ως άνω ιδίου Δικαστηρίου.

υπ' αριθ. 228/1994 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Δράμας (Διαδικασία Εκουσίας Δικαιοδοσίας) περί ανακηρύξεως τακτικών και αναπληρωματικών δημοτικών συμβούλων του Δήμου Δράμας

υπ' αριθ. 336/1954 απόφαση του Πρωτοδικείου Δράμας (Διαδικασία Εκουσίας Δικαιοδοσίας) περί ανακηρύξεως τακτικών και αναπληρωματικών δημοτικών συμβούλων του Δήμου Δράμας

υπ' αριθ. 143/1959 απόφαση του Πρωτοδικείου Δράμας (Διαδικασία Εκουσίας Δικαιοδοσίας) περί ανακηρύξεως τακτικών και αναπληρωματικών δημοτικών συμβούλων του Δήμου Δράμας

Βιβλία, Μελέτες, Εκθέσεις, Άρθρα

Αθανασάτου, Ι. (2014), *Εθνικές και Ευρωπαϊκές Πολιτικές*, Εκδόσεις Κ.Ε.Θ.Ι. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας), Αθήνα.

Αθανασάτου, Ι. (2014), *Πολιτική Επικοινωνία – Ζητήματα Επικοινωνίας και Φύλου*, Εκδόσεις Κ.Ε.Θ.Ι. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας), Αθήνα.

Abdela L. (2006), Εγχειρίδιο Εκπαιδευτών/-τριών. Επικοινωνιακές Δεξιότητες για τις Γυναίκες στην Πολιτική, (Μετάφραση: Λάμπου, Γρ.), Εκδόσεις Κ.Ε.Θ.Ι. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας), 2006

Αρβανίτη, Κ., Βλαχογιάννη, Γλ., Μαντά, Μ., Ξυδοπούλου, Ε.Κ. και Παπαγιαννοπούλου, Μ.Χ. (2006) *Η Συμμετοχή των Γυναικών στα Κέντρα Λήψης Πολιτικών Αποφάσεων στην Ελλάδα*, Εκδόσεις ΚΕΘΙ, Αθήνα.

Women on Boards: Why women on company boards are good for business (2010), Εκδόσεις των Ministry of Women's Affairs, Business New Zealand και Institute of Directors in New Zealand, New Zealand.

Women leading Government (2014), <https://icma.org/articles/pm-magazine>

Δεύτερο Ενημερωτικό Σημείωμα (2016), εκδόσεις του Παρατηρητηρίου Ισότητας των Φύλων της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Ι.Φ.) του Υπουργείου Εσωτερικών της Ελλάδας.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (1998), *100 λέξεις για την ισότητα, Γλωσσάριο όρων σχετικών με την ισότητα ανδρών και γυναικών*, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βρυξέλλες.

Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες (2011), Εκδόσεις Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών της Ελλάδας, Αθήνα.

Ηλιοπούλου–Στράγγα, Τ. (2018), *Γενική Θεωρία Θεμελιωδών Δικαιωμάτων*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα.

Κακλαμανάκη, Ρ. (2007), *Γυναίκα χθες και σήμερα (Ισονομία, ισότητα αλλά και διαφορετικότητα)*, Εκδόσεις Κέδρος, Αθήνα.

Κακλαμανάκη, Ρ. (1984) *Η θέση της γυναίκας στην οικογένεια, στην κοινωνία, στην πολιτεία*, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα.

Khattak, S. G. (1996), *Women and Local Government*, Working Paper Series No. 24, εκδόσεις Sustainable Development Policy Institute (SDPI), Pakistan.

Keeton, K. B. (1996), *Characteristics of successful women managers and professionals in local government: A national survey*, περιοδική έκδοση Women in Management Review, USA, 1996, 11 (3): 22-34.

Κοφίνης, Σ. (2016), *Ισότητα και απαγόρευση διακρίσεων*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα.

Κούρτης, Γ. (2016) *Στοιχεία από τη Διοικητική Ιστορία της Δράμας 1913-2014*, Εκδόσεις Κυριακίδη, Αθήνα.

Λουκίδου, Κ., Καυκάς, Κ. , Σιούλα-Γεωργουλέα, Ι. και Σγουρινάκης, Δ. (2018) *Ετήσια Έκθεση 2017: Η πρόοδος των πολιτικών ισότητας των φύλων στη χώρα- Η εφαρμογή των πολιτικών ισότητας στους Δήμους*, Εκδόσεις Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών της Ελλάδας, Αθήνα.

Μακρυδημήτρης, Α., Σαματάς, Μ, Μαρούδας, Λ. και Πραβίτα, Μ-Η. (2011) 3ο Συνέδριο Διοικητικών Επιστημόνων: *Διοίκηση και Δημοκρατία: ποιότητα, αποτελεσματικότητα και νομιμοποίηση*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη.

Μάρη, Ε. και Μπίρμπας, Δ. (2011), *Οδηγός Εφαρμογής Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις Τοπικές Κοινωνίες*, Εκδόσεις Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών της Ελλάδας, Αθήνα.

Maharaj, N. (2012) *The Experiences of Women in Local Government. A case-study in the Durban Metropolitan Area*, [https:// halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-00749569](https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-00749569).

Μαυριάς, Κ. (2014) *Συνταγματικό Δίκαιο*, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλας, 5η έκδοση, Αθήνα.

Barry, P. (2013) *Γνωριμία με τη Θεωρία-Μία Εισαγωγή στη λογοτεχνική και πολιτισμική κριτική*, Εκδόσεις Βιβλιόραμα, Αθήνα.

Best Practice Guide for Gender Equity in Local Government (2018), Εκδόσεις Local Government Victoria-The State of Victoria Department of Environment, Land, Water and Planning, Australia.

Bochel, C. & Bochel, H. (2008) *Women Leaders in Local Government in the UK*, περιοδική έκδοση Parliamentary Affairs, UK, 2008, 61 (3): 426-441, Εκδόσεις

Oxford University Press εκ μέρους της Hansard Society for Parliamentary Government.

Bristow, S. L. (1980), *Women Councillors-An Explanation of the Under-representation of Women in Local Government*, περιοδική έκδοση Local Government Studies, UK, 1980, 6:3, 73-90.

Nielsen, S. & Huse, M. (2010) *The Contribution of Women on Boards of Directors: Going beyond the Surface*, περιοδική έκδοση Corporate Governance: An International Review, 2010, 18 (2): 136-148, Εκδόσεις Blackwell Publishing Ltd.

Does Local Government Work for Women – Interim Report of the Local Government Commission (2014), εκδόσεις Fawcett Society, UK.

Does Local Government Work for Women – Final Report of the Local Government Commission (2014), εκδόσεις Fawcett Society, UK.

De Beauvoir, S. (1979), *Το Δεύτερο Φύλο*, (μετάφραση Σιμόπουλος, Κ.), Εκδόσεις Γλάρος, Αθήνα.

Drage, J. (2001), *Women in Local Government in Asia and the Pacific: A comparative analysis of thirteen countries*, εκδόσεις New Zealand's Official Development Assistance Programme και UNIFEM.

Προς μια Κοινοτική Στρατηγική-Πλαίσιο για την Ισότητα των Φύλων: 2001-2005 (2000), Εκδόσεις Κ.Ε.Θ.Ι. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας), Αθήνα.

Παντελίδου-Μαλούτα, Μ. (1987), *Πολιτικές στάσεις και αντιλήψεις στην αρχή της εφηβείας: πολιτική: κοινωνικοποίηση στο πλαίσιο της ελληνικής πολιτικής κουλτούρας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Παντελίδου-Μαλούτα, Μ. (1992), *Γυναίκες και πολιτική: η πολιτική φυσιογνωμία των Ελληνίδων*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Παντελίδου-Μαλούτα, Μ. (2002), *Το φύλο της δημοκρατίας: ιδιότητα του πολίτη και έμφυλα υποκείμενα*, Εκδόσεις Σαββάλας, Αθήνα.

Παντελίδου-Μαλούτα, Μ. (2006), *Μισός αιώνας γυναικείας ψήφου, μισός αιώνας γυναίκες στη Βουλή*, Εκδόσεις Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, Αθήνα

Παντελίδου-Μαλούτα, Μ. (2014), *Δομές Πολιτικής Εξουσίας*, Εκδόσεις Κ.Ε.Θ.Ι. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας), Αθήνα.

Παντελίδου-Μαλούτα, Μ. (2014), *Φύλο, Κοινωνία, Πολιτική*, Εκδόσεις Κ.Ε.Θ.Ι. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας), Αθήνα.

Πρακτικά Ευρωπαϊκού Συνεδρίου: «*Από τη Θεωρία στην Πράξη: Για την Ισότιμη Συνεργασία Γυναικών και Ανδρών στην Πολιτική*» (2014), Εκδόσεις Κ.Ε.Θ.Ι. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας), Αθήνα.

Πρακτικά Ημερίδας: *Το Δικαίωμα στην Ισότητα. Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Θεσμική Κατοχύρωση* (2002), εκδόσεις Κ.Ε.Θ.Ι. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας), Αθήνα.

Πρακτικά Συνεδρίου: Στρατηγικές για την Ισότητα των Φύλων: Ευρώπη-Ελλάδα 1996-2005 (2002), Εκδόσεις Κ.Ε.Θ.Ι. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας), Αθήνα.

Προς μια Κοινοτική Στρατηγική-Πλαίσιο για την Ισότητα των Φύλων: 2001-2005 (2000), Εκδόσεις Κ.Ε.Θ.Ι. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας), Αθήνα.

Ραΐκος, Α. (2018), *Γενική Πολιτειολογία και Συνταγματικό Δίκαιο*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2η έκδοση, Αθήνα.

Σκολαρίκος, Μ., Πετροπούλου, Ε. και Φιλντίση Δ. *Το προφίλ των αιρετών των δήμων και των περιφερειών*, εκδόσεις Ε.Ε.Τ.Α.Α. (Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης) και Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. (Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων) Αθήνα.

Σκολαρίκος, Μ., Γκέκας, Ρ. και Γούπιος Λ. (2018) *Οι Δήμοι σε αριθμούς*, εκδόσεις Ε.Ε.Τ.Α.Α. , Αθήνα.

Τσάτσος, Δ. (1982), *Συνταγματικό Δίκαιο*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη.

Τσιλιπάνου, Δ. και Λουκίδου, Κ. (2008) *Εθνικός Σχέδιο Δράσεως για την Ισότητα των Φύλων 2016-2010*, Εκδόσεις Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών της Ελλάδας.

Gender Statistics of Women's representation in Local Government : The Case of Zambia (2018), εκδόσεις Ministry of Gender, Republic of Zambia.

Τσουδερού, Β. (2006), Όταν πέφτουν οι τοίχοι: αγώνες για ισότητα και δημοκρατία, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.

Facts and Figures: Leadership and political participation (2019), εκδόσεις UN Women – Headquarters.

Heywood, A. (2006), *Εισαγωγή στην Πολιτική*, εκδόσεις Πόλις, Αθήνα

Hersh, E. (2019), *Why Diversity Matters: Women on Boards of Directors*, εκδόσεις Harvard T.H. Chan School of Public Health, USA.

Holman, M. R. (2017), *Women in Local Government: What We Know and Where We Go from Here*, περιοδική έκδοση State and Local Government Review, USA, 2016, XX(X): 1-12.

Χρυσόγονος Κ. (2014), *Συνταγματικό Δίκαιο*, Εκδόσεις Σάκκουλας, 2^η έκδοση, Αθήνα.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ - ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://www.statistics.gr/> (24/07/2017)

<https://dimos-dramas.gr/> (06/07/2017)

<http://www.pamth.gov.gr> (07/07/2017)

<https://www.kedke.gr/> (10/07/2017)

<https://kethi.gr/> (24-07-2017)

<http://www.isotita.gr/> (27/07/2017)

<http://old.isotita.gr/> (14/07/2017)

www.gynaikes-politiki.gr (04/08/2017)

<http://www.ekke.gr> (01/08/2017)

<http://ekke.gr/ocd/> (28/07/2017)

<http://www.genderstudies-panteion.gr/> (29/07/2017)

<http://www.europarl.europa.eu/committees/el/femm/home.html> (03/08/2017)

<http://www.charter-equality.eu/the-charter/le-texte-de-la-charte-en.html> (04/07/2017)

<http://www.charter-equality.eu/contacts?lang=en%C2%BB> (02/07/2017)

www.dimoskarditsas.gov.gr (15/07/2017)

www.plastiras-ota.gr (15/07/2017)

www.sofades.gr (15/07/2017)

www.dimospineiou.gov.gr (16/07/2017)

www.folegandros.gov.gr (16/07/2017)

www.andros.gr (16/07/2017)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κλίμακες των ποσοστών εκλεγμένων γυναικών στα Δημοτικά Συμβούλια, ανά Περιφέρεια, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών του έτους 2014

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης

(συνολικά 22 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %:	1 Δήμος
Ποσοστό 0,01 – 10,00 %:	7 Δήμοι
Ποσοστό 10,01 – 20,00 %:	11 Δήμοι
Ποσοστό 20,01 – 30,00 %:	3 Δήμοι
Ποσοστό 30,01 - 40,00 %:	-
Ποσοστό 40,01 - 50,00 %:	-
Ποσοστό 50,01 % και άνω:	-

Περιφέρεια Αττικής

(συνολικά 66 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %:	-
Ποσοστό 0,01 – 10,00 %:	2 Δήμοι
Ποσοστό 10,01 – 20,00 %:	9 Δήμοι
Ποσοστό 20,01 – 30,00 %:	35 Δήμοι
Ποσοστό 30,01 - 40,00 %:	17 Δήμοι
Ποσοστό 40,01 - 50,00 %:	3 Δήμοι
Ποσοστό 50,01 % και άνω:	-

Περιφέρεια Βόρειου Αιγαίου

(συνολικά 9 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %:	-
Ποσοστό 0,01 – 10,00 % :	1 Δήμος
Ποσοστό 10,01 – 20,00 %:	5 Δήμοι

Ποσοστό 20,01 – 30,00 %:	-
Ποσοστό 30,01 - 40,00 %:	2 Δήμοι
Ποσοστό 40,01 - 50,00 %:	1 Δήμος
Ποσοστό 50,01 % και άνω:	-

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

(συνολικά 19 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %:	-
Ποσοστό 0,01 – 10,00 %:	10 Δήμοι
Ποσοστό 10,01 – 20,00 %:	6 Δήμοι
Ποσοστό 20,01 – 30,00 %:	3 Δήμοι
Ποσοστό 30,01 - 40,00 %:	-
Ποσοστό 40,01 - 50,00 %:	-
Ποσοστό 50,01 % και άνω:	-

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

(συνολικά 12 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %:	-
Ποσοστό 0,01 – 10,00 %:	3 Δήμοι
Ποσοστό 10,01 – 20,00 %:	6 Δήμοι
Ποσοστό 20,01 – 30,00 %:	3 Δήμοι
Ποσοστό 30,01 - 40,00 %:	-
Ποσοστό 40,01 - 50,00 %:	-
Ποσοστό 50,01 % και άνω:	-

Περιφέρεια Ηπείρου

(συνολικά 18 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %:	1 Δήμος
Ποσοστό 0,01 – 10,00 % :	4 Δήμοι
Ποσοστό 10,01 – 20,00 %:	12 Δήμοι
Ποσοστό 20,01 – 30,00 %:	1 Δήμος

Ποσοστό 30,01 - 40,00 %:	-
Ποσοστό 40,01 - 50,00 %:	-
Ποσοστό 50,01 % και άνω:	-

Περιφέρεια Θεσσαλίας

(συνολικά 25 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %:	-
Ποσοστό 0,01 – 10,00 %:	5 Δήμοι
Ποσοστό 10,01 – 20,00 %:	11 Δήμοι
Ποσοστό 20,01 – 30,00 %:	7 Δήμοι
Ποσοστό 30,01 - 40,00 %:	1 Δήμος
Ποσοστό 40,01 - 50,00 %:	-
Ποσοστό 50,01 % και άνω:	-

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

(συνολικά 7 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %:	-
Ποσοστό 0,01 – 10,00 % :	4 Δήμοι
Ποσοστό 10,01 – 20,00 %:	2 Δήμοι
Ποσοστό 20,01 – 30,00 %:	1 Δήμος
Ποσοστό 30,01 - 40,00 %:	-
Ποσοστό 40,01 - 50,00 %:	-
Ποσοστό 50,01 % και άνω:	-

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

(συνολικά 38 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %:	1 Δήμος
Ποσοστό 0,01 – 10,00 %:	2 Δήμοι
Ποσοστό 10,01 – 20,00 %:	19 Δήμοι
Ποσοστό 20,01 – 30,00 %:	15 Δήμοι
Ποσοστό 30,01 - 40,00 %:	1 Δήμος
Ποσοστό 40,01 - 50,00 %:	-

Ποσοστό 50,01 % και άνω: -

Περιφέρεια Κρήτης

(συνολικά 24 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %: -

Ποσοστό 0,01 – 10,00 %: 8 Δήμοι

Ποσοστό 10,01 – 20,00 %: 12 Δήμοι

Ποσοστό 20,01 – 30,00 %: 3 Δήμοι

Ποσοστό 30,01 - 40,00 %: 1 Δήμος

Ποσοστό 40,01 - 50,00 %: -

Ποσοστό 50,01 % και άνω: -

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

(συνολικά 34 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %: -

Ποσοστό 0,01 – 10,00 % : 3 Δήμοι

Ποσοστό 10,01 – 20,00 %: 17 Δήμοι

Ποσοστό 20,01 – 30,00 %: 6 Δήμοι

Ποσοστό 30,01 - 40,00 %: 5 Δήμοι

Ποσοστό 40,01 - 50,00 %: 3 Δήμοι

Ποσοστό 50,01 % και άνω: -

Περιφέρεια Πελοποννήσου

(συνολικά 27 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %: -

Ποσοστό 0,01 – 10,00 %: 8 Δήμοι

Ποσοστό 10,01 – 20,00 %: 15 Δήμοι

Ποσοστό 20,01 – 30,00 %: 3 Δήμοι

Ποσοστό 30,01 - 40,00 %: 1 Δήμος

Ποσοστό 40,01 - 50,00 %: -

Ποσοστό 50,01 % και άνω: -

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

(συνολικά 24 Δήμοι)

Ποσοστό 0 %:	-
Ποσοστό 0,01 – 10,00 %:	6 Δήμοι
Ποσοστό 10,01 – 20,00 %:	15 Δήμοι
Ποσοστό 20,01 – 30,00 %:	3 Δήμοι
Ποσοστό 30,01 - 40,00 %:	-
Ποσοστό 40,01 - 50,00 %:	-
Ποσοστό 50,01 % και άνω:	-